

ÖZEL ÖĞRENCİLER İÇİN
UYARLANMIŞ ETKİNLİKLER (UYET)

SOSYAL BİLGİLER

2. CİLT

**YARDIMCI
KAYNAK KİTAP**

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mehmet Nezir GÜL

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Kürşat DULKADİR

EDİTÖRLER

Ayşenur ŞAHİN

Nazik Selcen YUMAK

Ozan Can CEYLAN

KOORDİNATÖRLER

Merve ILGAZ

Ramazan ÇAKIR

Seda ÜSTÜN KARAHAN

YAZARLAR

Ayşe GÖMBEL DEMİREL	Ramazan ÇAKIR
Damla GÜLCE ACAR	Satı Esra ATALAY
Gurbet PELİT BAYRAKTAR	Seda ÜSTÜN KARAHAN
Hüseyin ÖZER	Sıla ATAŞ
İrem Deniz ÇİMEN	Uğur KÜÇÜKDOĞRU
Merve ILGAZ	Ümran MERCAN ŞAHİN
Nazlı ÖLMEZ	Vedat COŞKUN
Nazmiye AYGÜL	Zuhal VURAL
Neslihan YILMAZ	

DİL UZMANLARI

Sevil CANPOLAT

Uğur KERİMOĞLU

GÖRSEL TASARIM VE RESİMLEME

Sude Ajans Reklam Org. Tan. Ltd. Şti.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

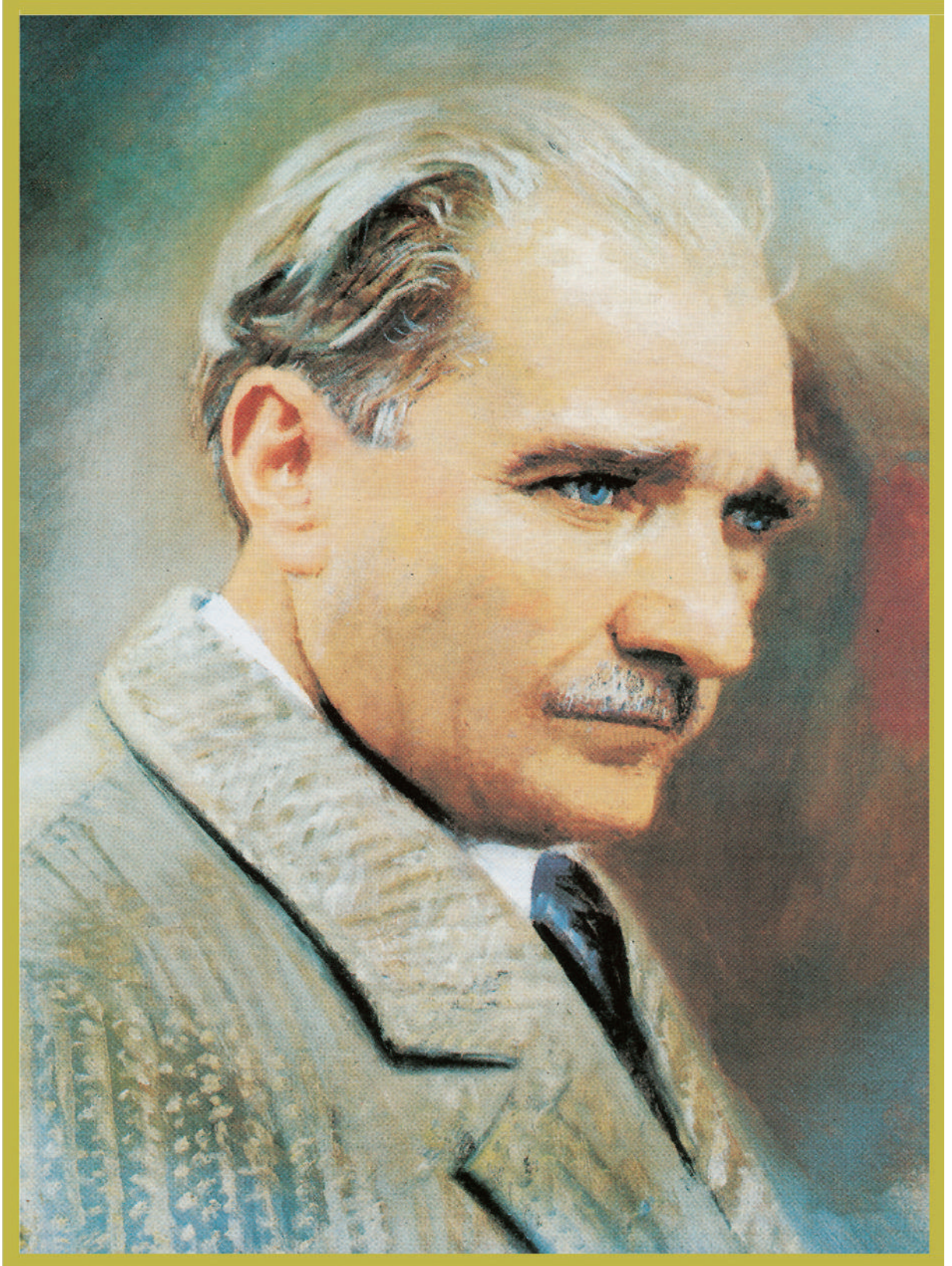
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. TEMA: BİREY VE TOPLUM.....	9
2. TEMA: KÜLTÜR VE MİRAS	69
3. TEMA: İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	115
4. TEMA: BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM.....	143
5. TEMA: ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	185
6. TEMA: ETKİN VATANDAŞLIK	251
7. TEMA: KÜRESEL BAĞLANTILAR.....	291

Eğitimin her alanında olduğu gibi özel eğitim alanında da uluslararası standartları takip eden ve dünya ile yarışan bakanlığımız, yeni ve nitelikli hizmetler sunabilmek için pek çok çalışma yürütmektedir. Bunlardan biri de özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin hak ettikleri yaşam düzeylerine ulaşabilmelerini ve eğitim imkânlarından en üst düzeyde yararlanabilmelerini sağlamak amacıyla yürütülen özel eğitim materyalleri geliştirme çalışmalarıdır. Materyal geliştirme çalışmalarının esas amacı; öğrencilerimize daha nitelikli öğrenme imkânı sunmak, onları görsel ve yazılı olarak destelemek ve ilgilerini derse çekerek öğrenmelerini kalıcı hâle getirmektir. Bu amaçla kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim gören öğrencilerimizin akademik derslerine yardımcı kaynak teşkil etmesi amacıyla birçok alanda "Uyarlanmış Etkinlikler (UYET)" hazırlanmıştır.

Sosyal Bilgiler öğretimi, öğrencilerimizde ahlaki gelişim ve ilerlemenin olmazsa olmaz bir parçasıdır. Sosyal Bilgiler alanındaki kaynak kitaplar incelendiğinde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin yaşadıkları günlük hayattaki birey ve toplum, kültür ve miras, insanlar, yerler ve çevreler, bilim, teknoloji ve toplum, üretim, dağıtım ve tüketim, etkin vatandaşlık ve küresel bağlantılar gibi alanlardaki güçlüklerin giderilmesine ilişkin etkinliklerin sınırlı olduğu görülmektedir. Alanda yaşanan bu eksikliklerin giderilmesini sağlayacak yeni bir kaynak kitap geliştirme ihtiyacı hissedilmiştir. Bu ihtiyaç doğrultusunda özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere yönelik Sosyal Bilgiler dersi müfredatında yer alan kazanımlara yönelik özel hazırlanmış etkinlikleri içeren ve toplam 3 kitaptan oluşan "**Sosyal Bilgiler Alanı Uyarlanmış Etkinler Seti**" hazırlanmıştır. Hazırlanan set ile öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeylerine uygun olarak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam alanlarında; bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişmelerine destek olmak hedeflenmiştir. Bunlarla birlikte öğrencilere günlük yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel akademik becerileri kazandırarak öğrencilerin bu becerileri etkin bir şekilde kullanan, bağımsız bireyler olarak hayatlarını sürdürmelerini; manevi değerleri benimsemiş, toplumla etkileşimini ve bütünleşmesini kolaylaştıracak şekilde yeterliliklerle donatılmış bireyler olmalarını sağlamak amaçlanmıştır. Ayrıca öğrencilerin bağımsız olarak yaşamlarını sürdürebilmeleri için gereken donanımı sağlayarak toplumsal kurallara/yaşama uyum gösteren bireyler olmaları amaçlanmıştır.

"**Sosyal Bilgiler Alanı Uyarlanmış Etkinler Seti**" geliştirilirken özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin Sosyal Bilgiler müfredatında yer alan birçok alanda yaşadıkları güçlükler göz önünde bulundurulmuştur. Bu sette, kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden hafif düzeyde zihinsel yetersizliği ve otizm spektrum bozukluğu, öğrenme güçlüğü, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ile işitme yetersizliği olan öğrencilerimizin Sosyal Bilgiler dersindeki kazanımları daha kolay ve hızlı öğrenebilmelerini sağlayan, uyarlanmış etkinliklere yer verilmiştir.

Alanında ilk olan bu çalışma ile hedefimiz; yeni, özgün, işlevsel materyaller ile özel eğitim hizmetlerinde öğrencilerin akademik başarılarını destekleyerek okullarımızın kapısını mutluluğa açmaktır.

Bu setin hazırlanması, yayınlanması ve dağıtımında; fikir, bilgi ve emeklerini bizimle paylaşan ve setin oluşumunda bize destek veren tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet Nezir GÜL
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürü

BİREY VE TOPLUM

KONU : Birey ve Toplum

KAZANIM : Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

SOSYAL BİLGİLER NEDİR?

Toplumsal olaylar, insanların sosyal ve kültürel faaliyetleri konusunda araştırma yapan bilim dalına SOSYAL BİLGİLER denir.

Sosyal bilgiler içinde tarih, coğrafya, arkeoloji, sosyoloji, psikoloji, vatandaşlık, iletişim gibi pek çok konuyu barındıran bir derstir.

SOSYAL BİLGİLER

- Etkin vatandaş olmamıza yardım eder.
- Bağımsızlık ve egemenliği kavratır.
- Teknolojinin yarar ve zararlarını kavratır.
- Yardımlaşma ve paylaşmanın önemini anlatır.
- Eleştirel düşünme ve kişisel yeteneklerimizin farkına vardırır.
- Ekonomik faaliyetler hakkında bilgi verir.
- Ülkemize karşı görev ve sorumluluklarımızı kavratır.
- Millî kültür ve millî bilinci kavratır.
- İnsan ve doğal çevre etkileşimini öğretir.
- Ülkemizin sosyal, ekonomik ve kültürel ilişkilerini kavratır.

ETKİNLİK 2

BİLGİ NOTU

Askerlik görevini yerine getirir.

Üretim yaparak ülke ekonomisine katkı sağlar.

Ülke yönetimine katkı sağlar.

Seçim zamanı oy kullanır.

ETKİN VATANDAŞ NE YAPAR?

Vergisini düzenli öder.

Kanunlara ve kurallara uyar.

Haklarını bilir ve gerektiğinde kullanır.

ETKİNLİK 3

Sosyal bilgiler dersinin Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak gelişimimize katkıları nelerdir? Boşluklara yaz.

ETKİNLİK 4

Haydi oku.

Merhaba, benim adım Elif. Sosyal bilgiler dersi bana çocuk olarak benim ve arkadaşlarımla bazı haklarımız olduğunu öğretti. Bizim ülkemizde yaşayan çocukların eğitim hakları olduğunu biliyor muydunuz?

Merhaba ben Asya. Bu yıl beşinci sınıfa başladım. Geçen yıl sosyal bilgiler dersinde ülkemizi ve dünyada bulunan diğer ülkeleri öğrendim. Ülkemizin ve diğer ülkelerin kültürel yapıları, sosyal ve ekonomik faaliyetleri hakkında bilgiler edindim. Azerbaycan'ın kardeş ülkemiz olduğunu biliyor muydunuz?

Merhaba ben Ali. Okula başladığım günden itibaren Türk halkının Atatürk'ün önderliğinde ülkemizi düşmanlardan kurtarmak için verdiği mücadele ile ilgili birçok şey öğrendim. Bu mücadelenin içinde olan tüm insanlara büyük bir minnet borcumuzun olduğunu, bu borcun da vatanımızı sevip çok çalışarak onu daha güzel günlere taşıyarak ödeneceğini biliyor muydunuz?

Verilen bilgilerden yola çıkarak sosyal bilgiler dersinin faydalarını noktalı yerlere yaz.

1)

.....

.....

.....

2)

.....

.....

.....

3)

.....

.....

.....

ETKİNLİK 5

Aşağıda verilen bilgiler ile kavramları eşleştir.

- Hak ve özgürlüklerini bilir.

- Hakkını savunur.

- Sorumluluklarının neler olduğunu bilir ve yerine getirir.

- Topluma ve sosyal faaliyetlere katılır.

- Yaşadığımız vatanın dilini, dinini, tarihini ortak ideal ve amaçlarını bilir.

- Toplum içindeki rolünü, sorumluluklarını, haklarını ve toplum içinde nasıl davranılacağını bilir ve kendini savunur.

- Hangi ülkede yaşadığımızı, ülke komşularımızı ve dünyamızı bilir.

Millet olma bilinci

Etkin bir vatandaş

Ülkemizi ve dünyamızı tanıma

Hak ve sorumluluk

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

- ▶ (...) Etkin bir vatandaş vergilerini öder.
- ▶ (...) Sosyal bilgiler dersi bize gezegenlerin önemini anlatır.
- ▶ (...) Trafik kurallarına uymak sorumluluktur.
- ▶ (...) İnsan vücudunun çalışma sistemini öğretmek sosyal bilgilerin amacıdır.
- ▶ (...) Sosyal bilgiler dersi; bireyleri çevreye, topluma ve insanlığa karşı sorumlu ve etkin bir vatandaş olarak yetiştirmeyi amaçlar.
- ▶ (...) Sosyal bilgiler dersi sorun çözme becerisini geliştirir.
- ▶ (...) Sosyal bilgiler dersi ülkemizi ve dünyamızı daha iyi tanımamızı amaçlamaz.

ETKİNLİK 7

Etkin bir vatandaşın görevleri nelerdir?
Aşağıya yaz.

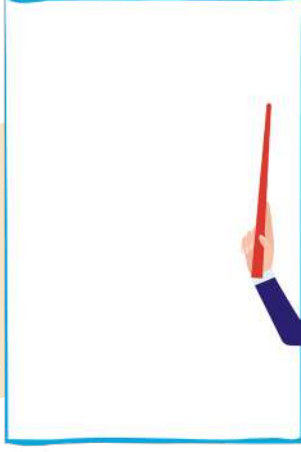
- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)

ETKİNLİK 8

BİLGİ NOTU

SOSYAL BİLGİLER
DERSİNDE NELER
ÖĞRENİRİZ?

Atatürk ilke ve
inkılaplarını
öğreniriz.

Türkiye
Cumhuriyeti'nin
vatandaşı olarak
haklarımızı
öğreniriz.

Ülkemizi tanırız,
kültürümüzü
öğreniriz,
tarihimizi
keşfederiz.

ETKİNLİK 9

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

(...) Sosyal bilgiler dersi Atatürk ilke ve inkılaplarını öğrenmemizi sağlar.

(...) Toplama işlemi sosyal bilgiler dersinde öğreniriz.

(...) Vatandaş olarak haklarımızı bilirsek vatanımızı ve milletimizi koruruz.

(...) Ülkemizi tanımamız, kültürümüzü öğrenmek için okulda beden eğitimi dersimiz vardır.

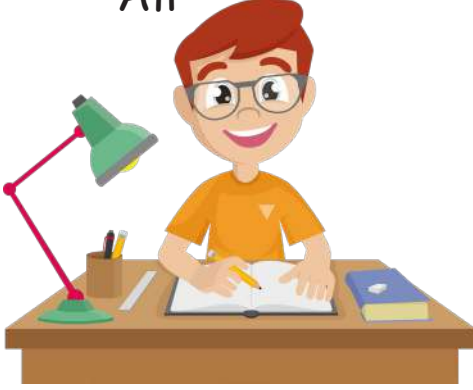
(...) Vatandaş olarak ülkemizin tarihini öğrenmemiz gerekir.

ETKİNLİK 10

Bir öğretmen öğrencilerine “Neden sosyal bilgiler dersini öğrenmeliyiz?” sorusunu sormuştur. Öğrencilerin cevapları aşağıda verilmiştir.

Cevabı doğru olan çocuğun altındaki kutuyu işaretle.

Ali

☐

Sosyal bilgiler dersinde yaşamımıza yön veren bazı değer ve becerileri kazanırız.

Ayşe

☐

Bu ders sayesinde matematiksel işlemleri yapabilir, sıvıları ölçebilir, geometrik şekilleri tanırız.

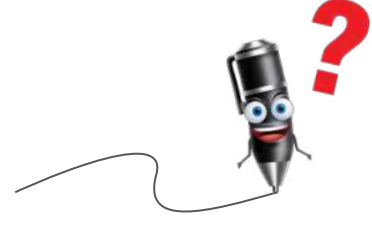
Eda

☐

Kültürümüzü, tarihimizi öğreniriz. Bilinçli vatandaşlar oluruz.

ETKİNLİK 11

Aşağıdaki metni oku ve soruyu cevapla.

Annesi Erhan'dan marketten yoğurt almasını istedi. Erhan yoğurdu alıp eve geldiğinde annesi yoğurdun son kullanma tarihinin geçtiğini fark etti. Annesi Erhan'a son kullanma tarihine bakması gerektiğini hatırlattı. Erhan o an sosyal bilgiler dersinde öğretmenin onlara bu konuyu anlattığını hatırlattı. Keşke o dersi daha iyi dinleseydim diyerek pişman oldu. Eğer Erhan sosyal bilgiler dersinde öğretmenin tüketici hakları konusunu dikkatlice dinleseydi ne yapardı?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 12

Tarihten bugüne yaşadığımız yerde birçok değişim olmuştur. Mahallemizde yeni yeni kafeler ve lokantalar açılmış, otobüs durakları değişmiştir. Evimizin karşısına kocaman bir park ve parkın etrafına yeni binalar yapılmaya devam ediyor. Çevremdeki bu değişimleri gözlemliyorum.

Sen de yaşadığın yeri gözlemle. Çevrende olan değişimleri aşağıya yaz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 13

Sosyal bilgiler dersinde öğrenebileceğimiz konuları işaretle.

• Tarihimiz

☐

• Yemek tarifleri

☐

• Haklarımız

☐

• Yaşadığımız yer

☐

• Sulu boya ile resim yapma

☐

• Kültürümüz

☐

• Çıkarma işlemi

☐

• Balık tutma

☐

KONU : Birey ve Toplum

KAZANIM : Yakın çevresinde yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklar.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

OLAY NEDİR?

Ortaya çıkan, durum, ilgi çeken veya çekebilecek nitelikli olan her türlü iş veya duruma olay denir.

OLAYLARIN ÇOK BOYUTLULUĞU NEDİR?

Ortaya çıkan bir olay bazen birkaç insanı etkileyeceği gibi bazen de pek çok insanı etkileyebilir. Her olayın birden fazla nedeni ve sonucu olabilir, buna olayın çok boyutluluğu denir.

BİR OLAYIN NEDENLERİ VE SONUÇLARI

ÖRNEK 1:

TRAFİK KAZALARININ NEDENLERİ

SONUÇLARI

- Alkol aldıktan sonra araç kullanmak
- Hızlı araç kullanmak
- Dikkatsizlik ve uykusuzluk

- Ölüm ve yaralanma
- Maddi zarar
- Kalıcı sakatlıklar

ÖRNEK 2:

OKULLARIN KURULMASININ

NEDENLERİ

- Okul azlığı
- Kaliteli eğitim beklentisi
- Eğitime farklı bakış açısı getirmek

SONUÇLARI

- Başarının artması
- Yeni iş imkânları
- Yatırımların yapılması

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki soruları oku. Cevaplarını kutucuklara yaz.

Olay nedir?

Olayların çok boyutluluğu nedir?

Sen de bir tane örnek olay yaz.

.....

.....

.....

Örnek olayının sebep ve sonuçlarını yaz.

.....

.....

.....

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki soruları oku. Cevaplarını kutucuklara yaz.

duygu ve düşüncelere

olayların çok boyutluluğu

olayların etkileri

nedeni ya da sonucunun

- 1) bazen olayın gerçekleştiği anda bazen de zaman içinde görülebilir.
- 2) Olayların çok boyutluluğunun sebebi insanların farklı sahip olmasıdır.
- 3) Olayların birden fazla olmasına çok boyutluluk adı verilir.
- 4) Günlük hayatımızda karşılaştığımız olayların birden fazla sonucu olabilir. Bu duruma olayların adı verilir.

ETKİNLİK 4

BİLGİ NOTU

Bir olayın birden çok sebep ve sonucunun olmasına çok boyutluluk denir.

Yukarıda verilen bilgiye göre aşağıda verilen çok boyutlu olayların kutusunu kırmızıya, çok boyutlu olmayan olayların kutusunu yeşile boy.

☐

Ayşe'nin evinde yangın çıkması

☐

Deniz'in telefonunun bozulması

☐

Alp'in kullandığı aracın başka araç ile çarpışması

☐

Karadeniz'de sel olması

☐

Adıyaman'da deprem olması

☐

Sinan'ın evdeki televizyonun bozulması

☐

Mert'in takımının futbolda birinci olması

ETKİNLİK 5

Aşağıda verilen sorular ile doğru cevapları eşleştir.

Ortaya çıkan durum, ilgi çeken veya çekebilecek nitelikli olan her türlü iş veya durum nedir?

Duygu ve düşünceler

Olayların çok boyutlu olmasını neye bağlıdır?

Olayların çok boyutluluğu

Ortaya çıkan bir olay bazen birkaç insanı etkileyeceği gibi bazen de pek çok insanı etkileyebilir. Her olayın birden fazla nedeni ve sonucu olabilir, buna ne denir?

Olay

Olayların çok boyutlu olma sebebi nedir?

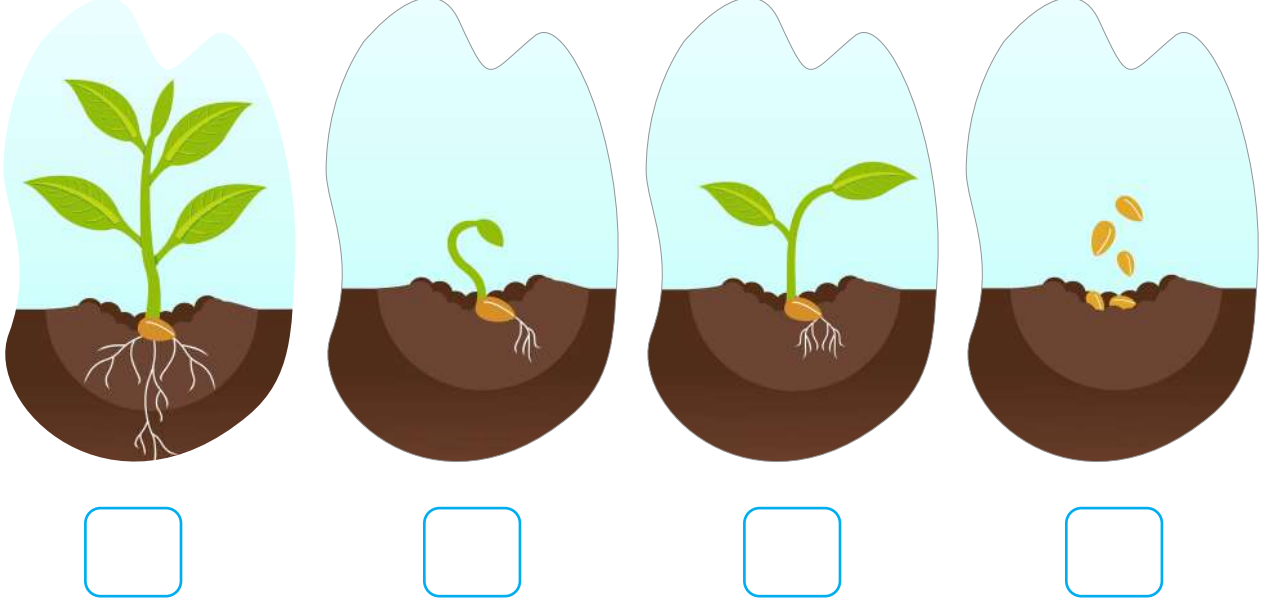
Neden ve sonuçlar

ETKİNLİK 6

Aşağıda verilen etkinliği tamamla.

OLAY OLUŞ ÇALIŞMASI

Bitkinin büyüme evrelerini 1'den başlayarak numaralandır.

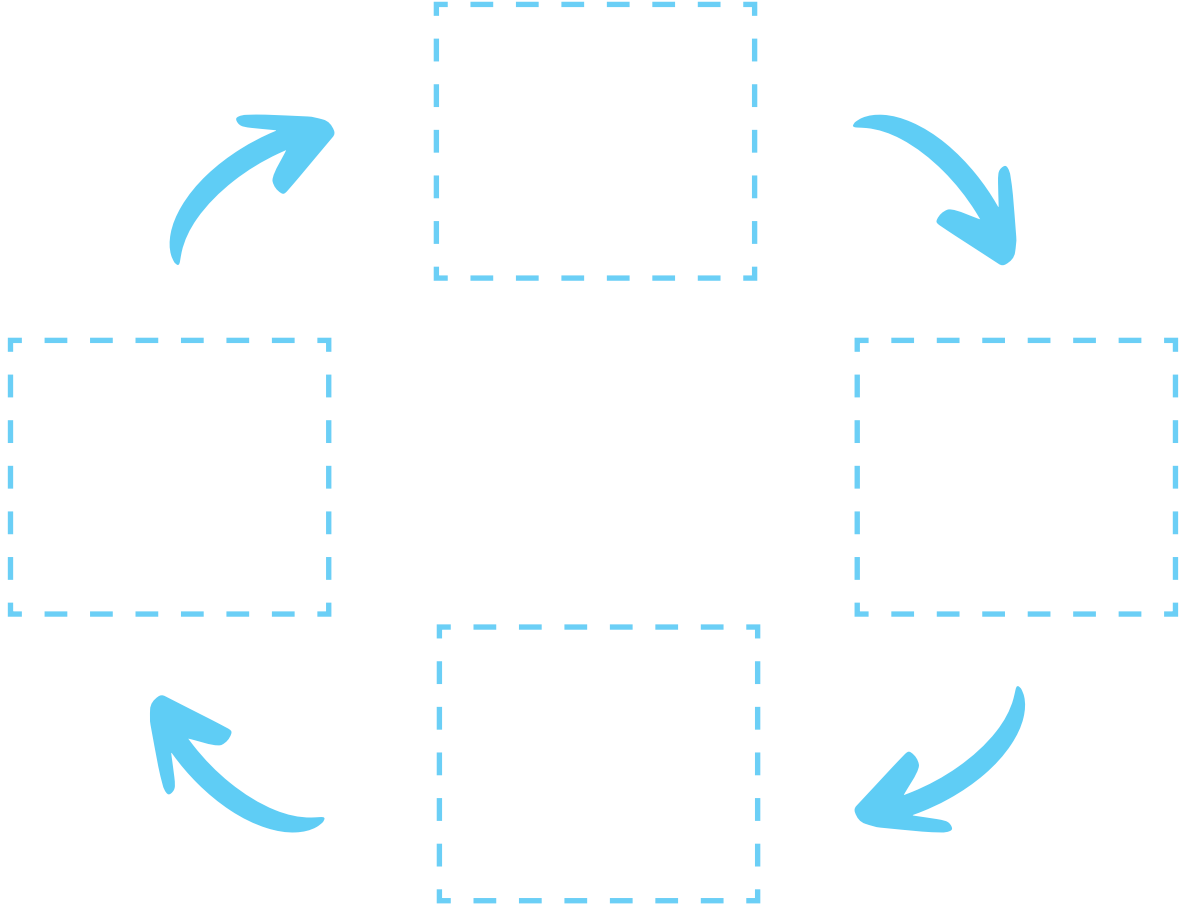
A large dashed rectangular box intended for a drawing or illustration.

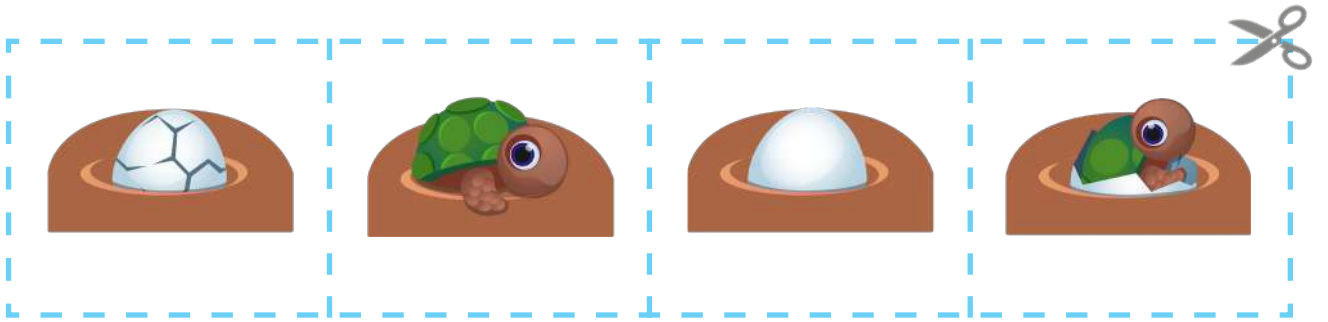
Bitkinin büyümesi için
neye ihtiyacı var?
Boşluğa çiz.

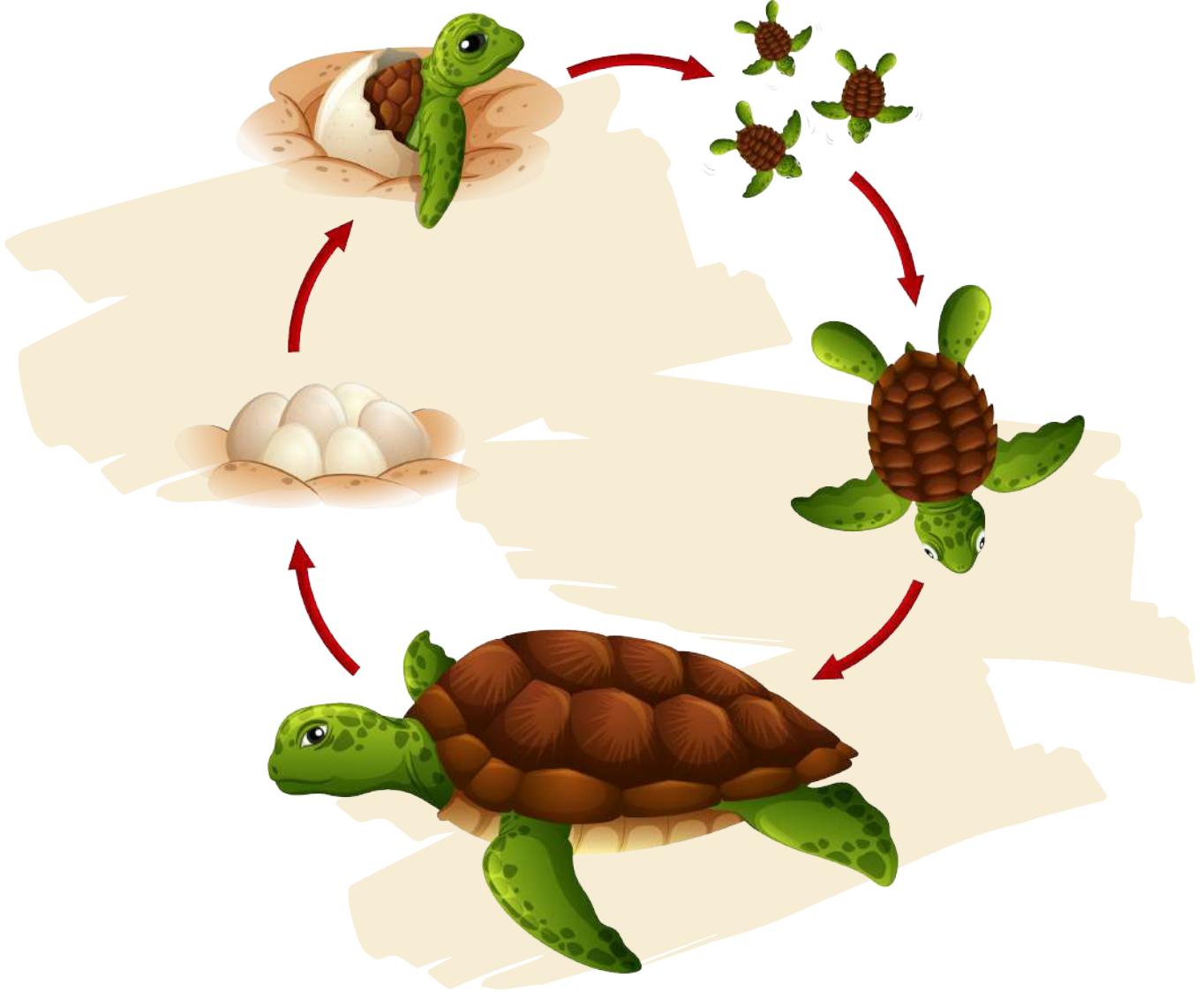
ETKİNLİK 7

Aşağıda verilen kaplumbağanın dünyaya geliş süreci ile ilgili etkinliği tamamla.

ETKİNLİK 8

Yukarıda kaplumbağanın doğumu ve büyümesi verilmiştir. Şimdi sen de çevrendeki ilgini çeken olayları düşün. Aşağıya 3 tane örnek yaz.

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 9

Aşağıdaki soruları cevapla.

- 1) Mehmet Bey ve kızı Öykü, televizyonda Fenerbahçe – Beşiktaş basketbol maçını izlediler. Evin annesi Halime Hanım maça ilgi duymadığı için internetten film izledi.

Yukarıdaki bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- a) Olayların heyecanlı vakit geçirilmesini sağladığı
- b) Olayların kişileri farklı şekilde etkilediği
- c) Olayların birden fazla kişiyle olduğu

I	II	III
Olay hangi insanları etkilemiştir?	Olayın nedenleri nelerdir?	Olayın insanlara etkileri nelerdir?

- 2) Bir olayın çok boyutluluğu incelenirken cevaplanması gereken sorular yukarıda verilmiştir.

Hilal Hanım'ın sağlık sorunlarından dolayı tayini Ankara'ya çıkmıştı. Oğlu Mert ve eşi ile yeni bir şehre uyum sağlama konusunda heyecanlıydılar. Mert annesine yeni arkadaşlar edinip edinmeyeceğini sordu. Annesi bunun zamanla olacağını, beklemesi gerektiğini söyledi.

Bu metinde olayların çok boyutluluğu incelenirken yukarıda numaralandırılmış ve cevaplanması gereken sorulardan hangilerine değinilmiştir? Aşağıya yaz.

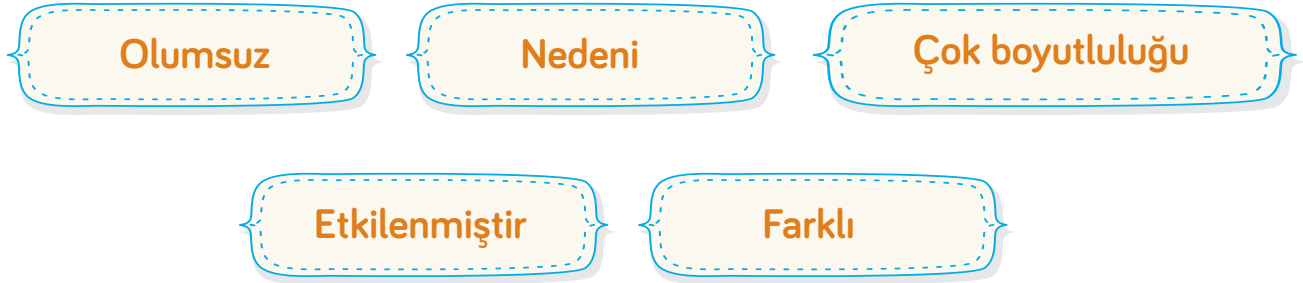
.....

.....

ETKİNLİK 10

“Çin’de başlayıp Dünya’nın birçok ülkesine yayılan korona virüs salgını, farklı mesleklerdeki insanları farklı şekillerde etkilemiştir. Doktor Hatice Hanım salgın yüzünden çalışma saatlerinin arttığını ve çocuklarına yeteri kadar vakit ayıramadığını söylerken maske üreten bir fabrikanın sahibi olan Mehmet Bey ise işlerinin açıldığını söylemiştir.”

Yukarıda verilen bilgiye göre aşağıdaki cümlelerde bulunan boşlukları doldur.

- 1) Yukarıdaki metin bize olayların hakkında bilgi verir.
- 2) Olaylardan kişiler etkilenir.
- 3) Olayların değişiklik gösterebilir.
- 4) Salgın Doktor Hatice Hanımı etkilemiştir.
- 5) Mehmet Bey bu olaydan olumlu

ETKİNLİK 11

Aşağıdaki soruları cevapla.

- 1) Tanık olduğumuz olayların birden çok nedeni ve sonucunun olmasına denir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- a) etkin vatandaş b) sosyal vatandaş c) çok boyutluluk

- 2) "Bir olayın birden çok sebep ve sonucunun olmasına çok boyutluluk denir."

Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi çok boyutlu bir olay değildir?

- a) Ali'nin trafik kazası geçirmesi
b) Sevgi'nin evinde yangın çıkması
c) Ayşenur'un evindeki televizyonun arızalanması

ETKİNLİK 12

Yaşadığımız olayların farklı sebep ve sonuçları olabilir. Bu olaylar kişileri farklı etkiler. Buna **çok boyutluluk** denir.

Buna göre aşağıdaki olaylardan çok boyutlu olay olanları işaretleyin.

Caner'in yaşadığı şehirde deprem olması

☐

Merve'nin yemeğe fazla tuz koyması

☐

Ayşenur'un saçını taramaması

☐

Ahsen'in mahallesindeki parkın kapatılması

☐

Nur'un ülkesinde hızla yayılan bir hastalık çıkması

☐

Aslının trafik kazası geçirmesi

☐

Ömer'in akşam ıspanak yemesi

☐

Mahmut Bey'in iş yerinin yanması

☐

ETKİNLİK 13

Aşağıdaki metni oku ve soruları cevapla.

Aliye Öğretmen'in çalıştığı okul depreme dayanıklı olmadığı için yıkılma kararı verildi. Aliye Öğretmen ve öğrencileri geçici olarak başka bir okulda eğitim-öğretime devam edeceklerdi. Misafir olacakları okul Aliye Öğretmenin evine çok uzaktı. Aliye Öğretmen okula gitmek için otobüs kullanacaktı ama yol çok uzundu. Ama yol çok uzundur. Çok erken kalkıp evden çıkması ve eve daha geç gelmesi gerekiyordu. Aliye Öğretmenin yeni okuluyla ilgili bu düzeni oğlu Ali'nin ders saatlerine uymuyordu. Ali'yi okula bırakmak için Aliye Öğretmenin eşi iş yerinden izin alarak işe daha geç gidecekti.

1) Olay hangi insanları etkilemiştir?

.....

.....

2) Olayın nedeni nedir?

.....

.....

3) Olaydan insanlar nasıl etkilenmiştir?

.....

.....

KONU : Birey ve Toplum

KAZANIM : Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiğı görev ve sorumluluklara uygun davranır.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

HAK: Yasal veya toplumsal olarak bireylere tanınan yetkilere denir.

KURUM: Toplumsal yarar sağlamak veya bir ürün üretmek amacıyla oluşturulmuş yapılara denilir.

ROL: Bireyin ait olduğı grup veya kurumlarda üstlendiğı görevlere denir.

SORUMLULUK: Bireylerin yaptığı davranışların sonuçlarını üstlenmesidir.

PLAN: Bir işi sonuçlandırmak için neyin, ne zaman, nerede yapılacağını önceden düzenlenmesine denir.

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki soruları cevapla.

1) Hak nedir?

.....

.....

.....

2) Rol nedir?

.....

.....

.....

3) Sorumluluk nedir?

.....

.....

.....

4) Kurum nedir?

.....

.....

.....

5) Plan nedir?

.....

.....

.....

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların sonuna "D", yanlış olanların sonuna "Y" yaz.

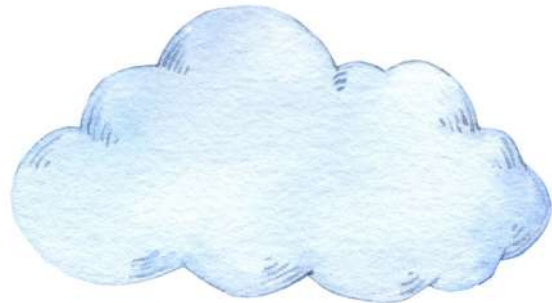
- 1) Bir insan bir gün içerisinde birden fazla grup içerisinde yer alabilir. (...)
- 2) Bir iş, grup ya da kurumda üstümüze düşen göreve sorumluluk denir. (...)
- 3) Herhangi bir şeyi yapabilme yetkisine kurum denir. (...)
- 4) Kişinin üzerine aldığı görevi yerine getirmesine plan denir. (...)
- 5) Toplumsal yarar sağlamak veya bir ürün üretmek amacıyla oluşturulmuş yapılara kurum denir. (...)
- 6) Toplumda herkesin rolleri farklıdır. (...)
- 7) Yaşam içerisinde sorumluluk almayız. (...)
- 8) Toplumsal ya da yasal olarak bireye verilen yetkiye hak denir. (...)

ETKİNLİK 4

Yaşadığımız toplumda her birimiz çeşitli grupların üyesiyiz. Her grupta farklı rollerimiz vardır. Ailemiz, içinde yer aldığımız ilk ve en önemli gruptur.

Kendinin ve aile bireylerinin rollerini bulutların içine yaz.

ETKİNLİK 5

Aşağıda verilenlerden hangileri hak, hangileri sorumluluktur? İşaretle.

	HAK	SORUMLULUK
Düşüncelerimizi söylemek	☐	☐
Sınıf kurallarına uymak	☐	☐
Eşyalarımızı temiz kullanmak	☐	☐
Dengeli ve düzenli beslenmek	☐	☐
Çöpleri çöp kutusuna atmak	☐	☐
Okula gitmek	☐	☐
Ev içerisinde işlere yardım etmek	☐	☐

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki soruları metne göre cevapla.

Benim adım Ahsen. Şimdi size anlatacaklarım var. Çevremdeki insanların bana farklı şekillerde seslendiğini biliyor musunuz? Annem bana “kızım”, dedem “torunum”, teyzem “yeğenim”, kardeşim “abla”, arkadaşlarım “sınıf başkanı” diyorlar. Ödevlerimi yaparım. Arkadaşlarımla oyun oynarken kurallara uyarım. Ama bazen okula geç kalıyorum.

1) Ahsen hangi gruplarda yer alıyor? İşaretle.

Akraba

☐

Aile

☐

Basketbol kulübü

☐

Okul

☐

Hastane personeli

☐

AHSEN

2) Ahsen okula neden geç kalıyor olabilir? İşaretle.

Geç yattığı için sabah uyanamıyor.

☐

Öğretmenin sözünü kesiyor.

☐

Oyun oynarken kurallara uyuyor.

☐

3) Okuldaki sorumluluklarımız nelerdir? Aşağıya yaz.

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 7

Aşağıda verilen cümleleri uygun sözcükler ile tamamla.

Öğrenci

Hak

Kurum

Aile

Rol

Sorumluluk

- 1) Daha çok resmi niteliği olan, devletin denetim ve kontrolüne açık olan büyük gruplara denir.
- 2) içinde bulunduğumuz ilk ve en önemli gruptur ve aynı zamanda kurumdur.
- 3) Bir iş grup ya da kurumda bir kimse ya da bir şeyin üstüne düşen göreve denir.
- 4) Herhangi bir şeyi yapabilme yetkisine denir.
- 5) Kişinin üzerine aldığı görevi yerine getirmesine denir.
- 6) Ödevlerini yapmak ve derste öğretmeni dinlemek her sorumluluğudur.

ETKİNLİK 8

Aşağıdaki ifadeleri uygun sözcükle eşleştir.

- Devletin denetim ve kontrolüne açık olan büyük gruplardır.

ROL

- Bir iş, grup ya da kurumda bir kimse ya da bir şeyin üstüne düşen görevdir.

SORUMLULUK

- Herhangi bir şeyi yapabilme yetkisidir.

KURUM

- Kişinin üzerine aldığı görevi yerine getirmesidir.

HAK

ETKİNLİK 9

Çevremizde, içinde bulunduğumuz gruplarda farklı rollerimiz ve sorumluluklarımız vardır.

Haydi sen de evdeki sorumluluklarına 3 örnek yaz.

1)

2)

3)

ETKİNLİK 10

Aşağıdaki soruları cevapla.

Daha çok resmi niteliği olan, devletin denetim ve kontrolüne açık, büyük gruplara denir.

1) Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- a) Grup b) Rol c) Kurum

Kişinin üzerine aldığı görevi yerine getirmesine denir.

2) Yukarıdaki bilgiye göre boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- a) Hak b) Rol c) Sorumluluk

3) Aşağıdakilerden hangisi çocukların sorumluluklarından biri değildir?

- a) Evdeki odasını düzenlemek
b) Mahallede oyun oynamak
c) Ailenin verdiği işleri yapmak

4) Aşağıdaki hak ve sorumluluk eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- a) Eğitim için okula gitmek - Hak
b) Odayı temiz ve düzenli tutmak - Sorumluluk
c) Derste öğretmeni dinlemek - Hak

Bir iş, grup ya da kurumda bir kimse ya da bir şeyin üstüne düşen göreve denir.

5) Yukarıdaki bilgiye göre boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- a) Grup
b) Rol
c) Sorumluluk

ETKİNLİK 11

Aşağıdaki sözcükleri bulmacadan bul.

HAK

PLAN

ROL

SORUMLULUK

KURUM

Y	U	K	U	R	U	M	B	S	D	K	P
P	P	K	İ	E	B	N	V	I	İ	Z	R
L	Ü	D	İ	R	O	L	H	P	C	E	N
A	K	A	U	R	P	Ö	A	Ç	İ	S	P
N	E	N	Y	P	Ş	O	K	İ	Ü	M	İ
A	İ	S	O	R	U	M	L	U	L	U	K
I	E	R	Y	I	P	S	L	I	İ	A	K

ETKİNLİK 12

BİLGİ NOTU

BİREY	Toplumu oluşturan insanlardan her birine denir.
GRUP	Görüşleri, çıkarları ve amaçları bir olan insanlara denir.
SOSYALLEŞME	Kişilerin toplumla bütünleşme süresine denir.
ROL	Kişilerin yer aldıkları topluluklarda üstlendikleri görevlere denir.
HAK	Hukuk düzeninin insanlara tanıdığı yetkiye denir.
SORUMLULUK	Kişilerin kendi davranışlarının veya yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesine denir.
KURUM	Toplumsal yarar sağlamak veya bir ürün üretmek amacıyla oluşturulmuş yapılara denir.

GRUP

- AİLE
- SINIF
- FUTBOL TAKIMI

ROL

- ÇOCUK
- ÖĞRENCİ
- KAPTAN

ETKİNLİK 13

Aşağıdaki cümleleri oku doğru olanın başına D, yanlış olanın başına Y yaz.

(...) Her kurum bir gruptur fakat her grup bir kurum değildir.

(...) Kurumlar, gönüllülük esasına göre ve maaşsız çalışırlar.

(...) Okul çantasını hazırlamak, bir sorumluluktur.

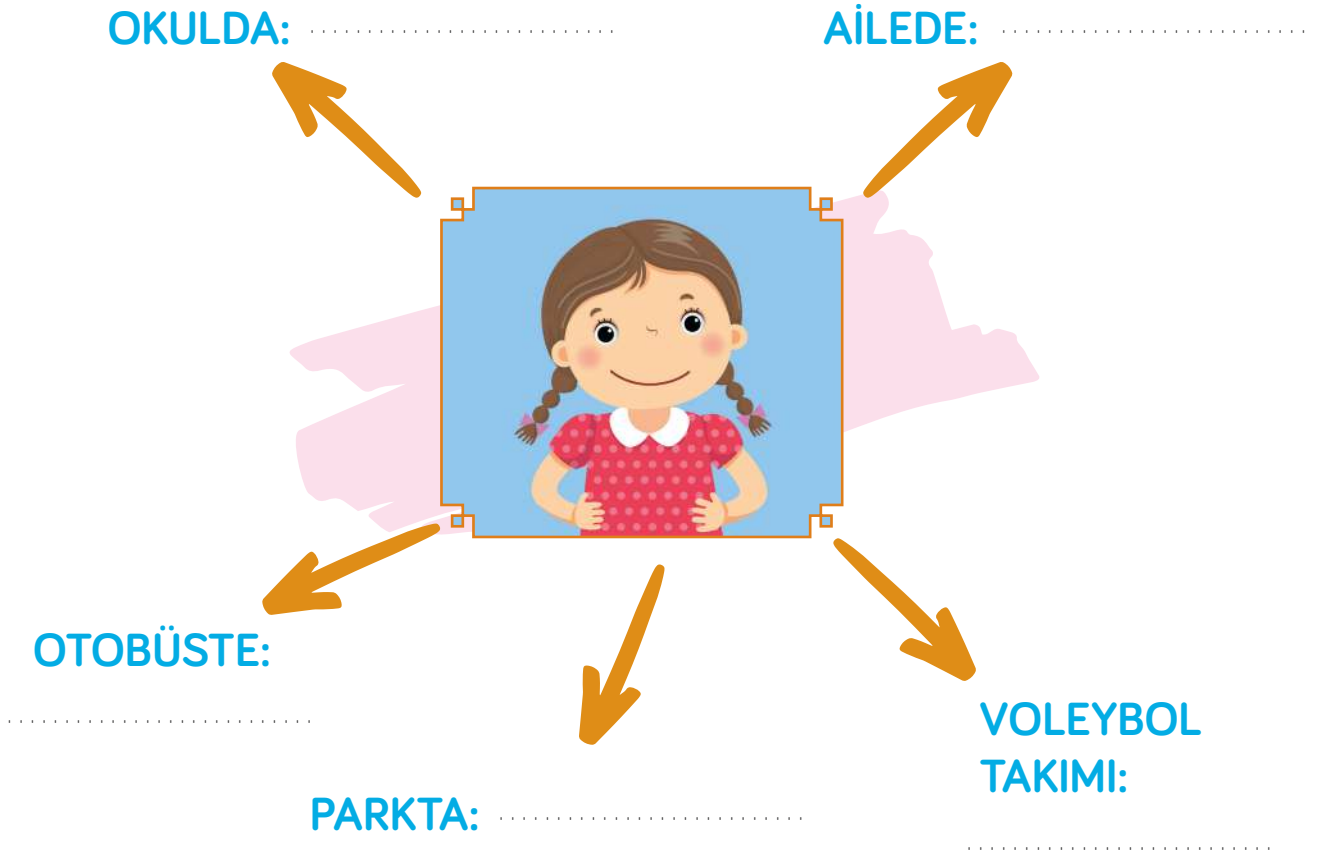
(...) Halk oyunları ekibi bir kurumdur.

(...) Toplumlari oluşturan insanların her birine rol denir.

(...) Kurumlar, çeşitli denetçiler tarafından denetlenir.

ETKİNLİK 14

Aşağıdaki gruplardaki sorumluluklarımıza bir örnek yaz.

ETKİNLİK 15

Aşağıdaki roller ve sorumlulukları eşleştir.

Öğretmen

Gol atmak

Öğrenci

Hastaları tedavi etmek

Futbolcu

Ders çalışmak

Doktor

Hayvanları tedavi etmek

Veteriner

Ders anlatmak

ETKİNLİK 16

Aşağıdaki verilen cümlelerden okuldaki haklarımızı belirtenlerin başına H, okuldaki sorumluluklarımızı belirtenlerin karşısına S yaz.

☐

Derslere etkin bir şekilde katılmak

☐

Bireysel farklılıklara saygı göstermek

☐

Ödevleri zamanında yapmak

☐

Sınıf başkanlığı seçiminde aday olabilmek ve oy kullanabilmek

☐

Düşüncelerimizi özgürce ifade edebilmek

☐

Okula zamanında gelmek

☐

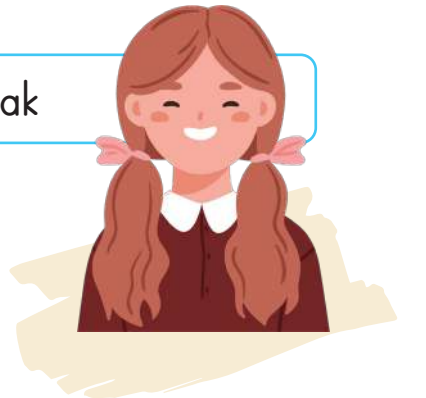
Okulun sunduğu sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmak

☐

Okul ve sınıf nöbetlerinde verilen görevleri yerine getirmek

☐

Okul ve sınıf eşyalarını korumak

ETKİNLİK 17

Aşağıda verilen grubu dikkate alarak kendine göre boşlukları doldur.

EVDEKİ

HAKLARIM

ROLLERİM

SORUMLULUKLARIM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

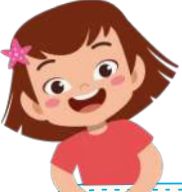
.....

.....

.....

.....

OKULDAKİ

HAKLARIM

ROLLERİM

SORUMLULUKLARIM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 18

Aşağıda verilen tanımları oku.

Cümlelerin ifade ettiği tanımı yanına yaz.

Bireylere tanınan yetkiye **HAK** denir.

Yer aldığımız gruptaki rollerimizin gereklerini yerine getirmeye **SORUMLULUK** denir.

- Çöpleri çöp kutsuna atmak
- Odamızı temiz ve düzenli tutmak
- Düşüncelerimizi özgürce ifade etmek
- Yeterli ve sağlıklı beslenmek
- Okul çalışanlarına ve tüm öğrencilere saygılı olmak
- Güvenli ve sağlıklı bir okul ortamında bulunmak
- Parkta oyun oynamak

KONU : Birey ve Toplum

KAZANIM : Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler verir.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

ÇOCUK HAKLARI

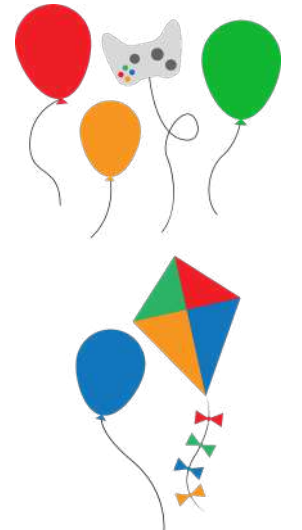
Dünya üzerindeki tüm çocukların din, dil, ırk, renk, cinsiyet ayrımı yapmaksızın sahip olduğu haklardır. Bu hakların önemi tüm çocukların sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesidir.

ÖNEMLİ BİLGİLER

- Çocuk hakları “Çocuk Haklarına Dair Sözleşme” ile belirlenmiştir.
- Çocuk haklarına dair sözleşme 20 Kasım 1989’da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda kabul edilmiştir.
- Sözleşmeye göre 18 yaşına gelene kadar her birey çocuk sayılır.
- Sözleşme; din, dil, ırk, renk, ülke ve cinsiyetine bakmaksızın bütün çocukların haklarını tanımlar.
- Ülkemiz, çocuk haklarına dair sözleşmeyi 1990 yılında imzalamıştır.
- Çocuk hakları savunucusuna **UNICEF** denir.

ETKİNLİK 2

Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları tamamla.

- 1) Çocuk hakları ile belirlenmiştir.
- 2) Tüm çocukların haklarını korumak için tarafından imzalanmıştır.
- 3) Çocuk hakları savunucusuna denir.
- 4) Ülkemiz çocuk haklarına dair sözleşmeyi yılında imzalamıştır.
- 5) Bu hakların önemi tüm çocukların ve bireyler olarak yetişmesidir.
- 6) Sözleşme; ve bakmaksızın bütün çocukların haklarını tanımlar.
- 7) Sözleşmeye göre yaşına gelene kadar her birey çocuk sayılır.

ETKİNLİK 3

Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

- ▶ (....) Çocuk Hakları Sözleşmesi 20 Kasım 1989'da kabul edildi.
- ▶ (....) Çocuk hakları tüm çocuklar için geçerlidir.
- ▶ (....) Türkiye Cumhuriyeti UNİCEF'e katılmamıştır.
- ▶ (....) Çocuklar 18 yaşına kadar düşüncelerini söyleyemez.
- ▶ (....) Çocuk haklarının korunması için Birleşmiş Milletler yardım fonu UNİCEF kurulmuştur.
- ▶ (....) Her birey uluslararası yasalara göre 15 yaşına kadar çocuk sayılır.
- ▶ (....) Türkiye Cumhuriyeti, 1990 yılında UNİCEF'e katılmıştır.

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki resmi boya.

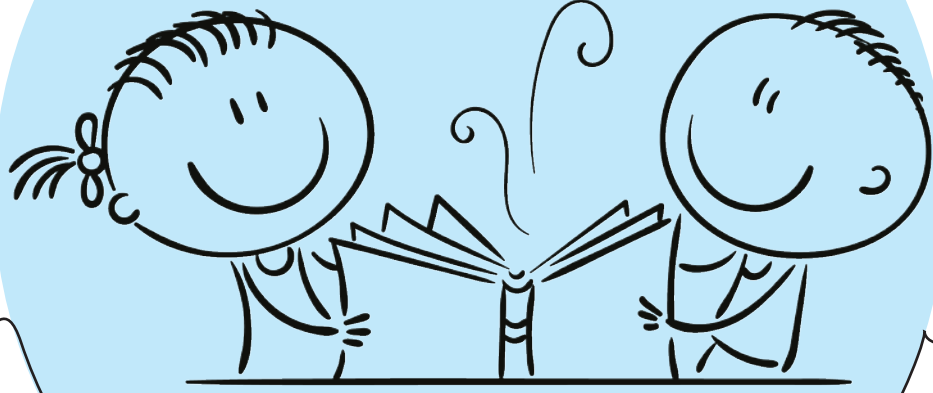

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki resmin altına dünya çocuk hakları gününün tarihini yaz ve resmi boya.

KESME SAYFASI ARKASIDIR.

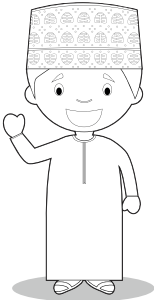
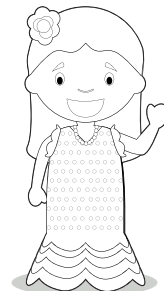
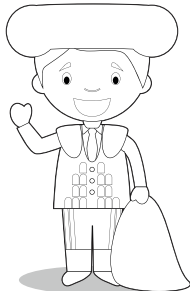
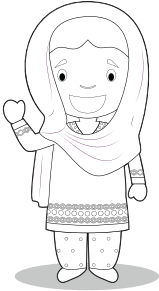
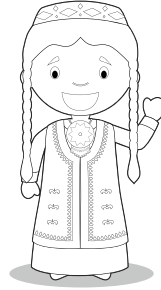
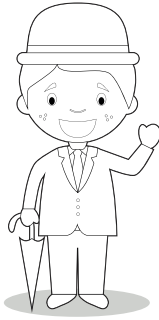
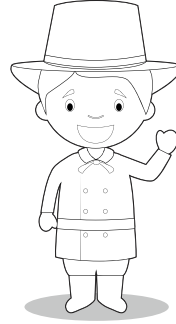
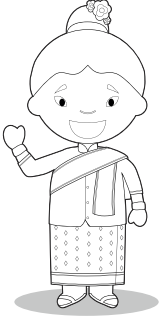

ETKİNLİK 6

Aşağıda verilen resimleri boya ve kes.

Büyük bir dünya resmi çiz.

Kestiğin resimleri çizdiğin dünya resminin etrafına yapıştır.

ETKİNLİK 7

Aşağıdaki soruları cevapla.

1) Çocuk haklarının korunması için kurulmuş Birleşmiş Milletler kuruluşunun kısa adı nedir?

- a) UNICEF
- b) NUAF
- c) UNESCO
- d) UDECO

2) Aşağıdakilerden hangisi çocuk haklarından biri değildir?

- a) Doktora gidip tedavi olmak
- b) Okula zamanında gitmek
- c) Okulda eğitim almak
- d) Parkta oyun oynamak

3) 20 Kasım ülkemizde ve dünyada ne olarak kutlanmaktadır?

- a) Kadınlar hakkı
- b) Hayvan hakları
- c) Çocuk hakları
- d) Çocuk kanunları

4) Çocuk haklarının tanımını aşağıya yaz.

.....

5) Çocuk hakları hangi sözleşme ile belirlenmiştir?

.....

6) Bu sözleşmenin kısa adı nedir?

.....

ETKİNLİK 8

HAYDİ OKU!

BİLGİ NOTU

• Dünya üzerindeki bütün çocukların doğuştan sahip olduğu haklara **çocuk hakları** denir. Her çocuğun temiz bir ortamda yaşamaya hakkı vardır. Her çocuğun eğitim alma hakkı vardır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’de yer alan bazı maddeler şunlardır:

- 1) 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır.
 - 2) Çocuk doğumdan hemen sonra derhal nüfusa kaydedilecek ve doğumdan itibaren bir isim hakkına sahip olacaktır.
 - 3) Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir.
 - 4) Çocuğun olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkı vardır.
- Her yıl 20 Kasım günü “Çocuk Hakları Günü” olarak kutlanmaktadır.
 - Ülkemizde Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) kurulmuştur. Bu kurum, çocuk yetiştirme yurtları aracılığıyla bazı haklardan yoksun kalan çocukların devlet güvencesiyle korunmasını sağlamaktadır.
 - Çocuk haklarının korunması için Birleşmiş Milletler Yardım Fonu UNICEF kurulmuştur. UNICEF dünyanın her yerindeki çocuklara ayırım yapmadan yardım etmektedir.

ETKİNLİK 9

Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

- (...) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 20 Kasım 1989 tarihinde Çocuk Hakları Sözleşmesini kabul etmiştir.
- (...) Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu çocuk yetiştirme yurtları aracılığıyla bazı haklardan yoksun kalan çocukların devlet güvencesiyle korunmasını sağlamaktadır.
- (...) Çocukların tıbbi hizmet alma hakları yoktur.
- (...) 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır.
- (...) Eğitim almak her çocuğun hakkıdır.
- (...) Dünya'daki her çocuğun oyun oynama hakkı yoktur.
- (...) UNICEF çocuklara yardım etmez.
- (...) Dünya'daki bütün çocuklar eşit haklara sahiptir.
- (...) Her birey uluslararası yasaya göre 14 yaşına kadar çocuk sayılır.
- (...) 20 Kasım her yıl Çocuk Hakları Günü olarak kutlanmaktadır.

ETKİNLİK 10

Aşağıdaki resimleri incele.

Resimlerin hangi çocuk haklarıyla ilişkili olduğunu altlarına yaz.

.....

.....

.....

ETKİNLİK 11

Aşağıdaki ifadeleri uygun sözcük ile eşleştir.

Çocuk yetiştirme yurtları aracılığıyla bazı haklardan yoksun kalan çocukların devlet güvencesiyle korunmasını sağlayan kurumdur.

UNİCEF

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun kısaltmasıdır.

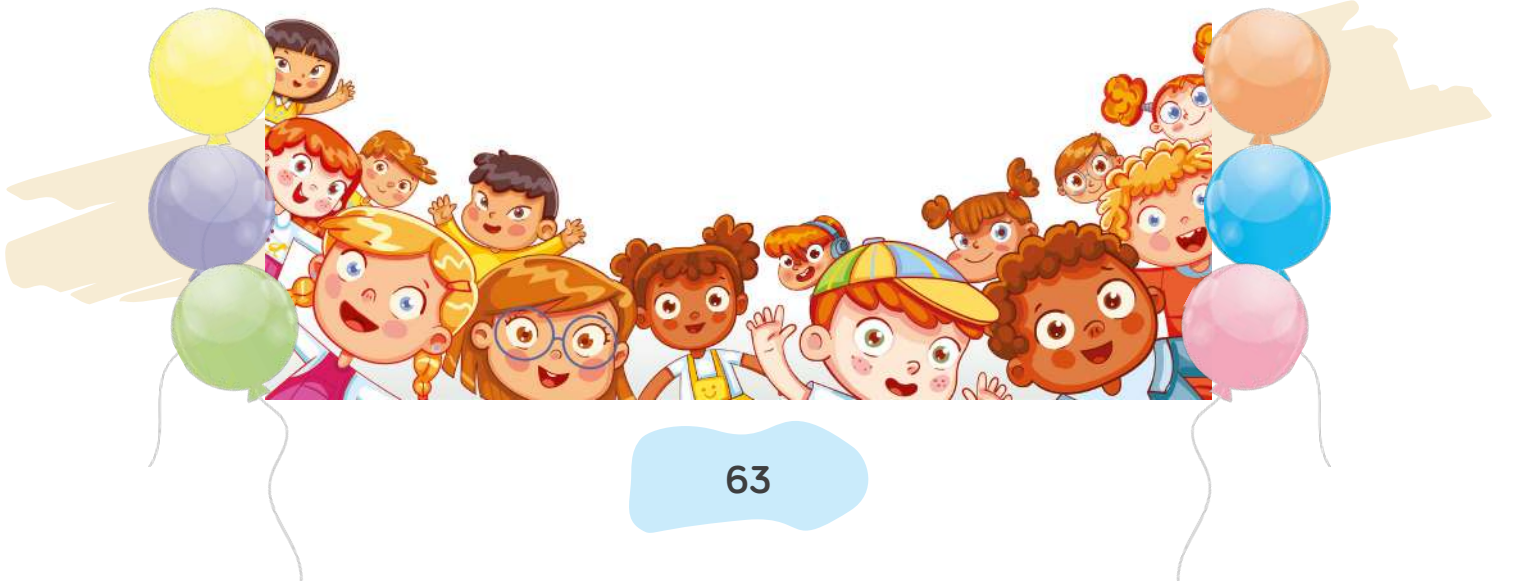
SOSYAL HİZMETLER ÇOCUK
ESİRGEME KURUMU

Herhangi bir şeyi yapabilme yetkisidir.

ÇOCUK HAKLARI

20 Kasım'da kabul edilen sözleşmedir.

HAK

ETKİNLİK 12

Aşağıda verilen ifadelerden çocuk haklarını ifade edenlerin yıldızını boya.

Her çocuğun sağlıklı beslenmesi gerekir.

Çocuklar, istedikleri oyuncakları istedikleri zaman alabilirler.

Çocuklar, eğitim için okula gidebilirler.

Her çocuk sağlık hizmetlerinden faydalanabilir.

Çocukların çiçekleri koparma hakkı vardır.

Sağlıklı yaşamak çocukların hakkıdır.

ETKİNLİK 13

Her çocuğun sahip olduğu haklar vardır. Bu haklardan bazıları aşağıda verilmiştir:

- Yaşama
- Düşünme
- Eğitim
- Sağlık

Bulmacada yukarıda yazılı olan haklar saklanmış. Haydi saklanan hakları bulmaca içinden bul.

P	P	K	L	Ş	Ü	D	İ	P	Ğ	İ	K
D	Ü	Ş	Ü	N	M	E	U	O	U	K	U
S	S	E	Y	A	Ş	A	M	A	H	A	A
A	K	A	U	R	P	Ö	A	Ç	İ	S	P
K	Y	Ö	Ü	Ğ	S	A	Ğ	L	I	K	İ

ETKİNLİK 14

Aşağıda bazı çocuk hakları verilmiştir.
Eksik olan harfleri bularak sözcükleri tamamla.

ETKİNLİK 15

Aşağıdaki soruları cevapla.

1) "Beden eğitimi dersinde 7 kişilik bir grup arkadaş, oyun oynamak istiyor. Oyuna herkes katılmak istiyor. Üçer kişilik iki takım oluşturulunca 1 kişi dışarıda kalıyor. Hiç kimse gönüllü olarak ben oynamasam olur demiyor."

Bu arkadaşlara birbirine eşit davranmaları için ne önerirdin?

.....

.....

.....

2) Okul kantininde alışveriş yaparken parası çok olanların sonradan da gelse sıranın önüne geçme hakkı olsaydı.

Bu durumu bir haksızlık olarak görür müydün? Neden?

.....

.....

.....

3) 6 yaşındaki Sena'nın ailesi evde oyun oynamasına izin vermiyor. Sena'nın oyuncaklarını hemen topluyorlar. Oyunun sadece parkta oynanması gerektiğini, evde oyun oynadığında evin dağıldığını söylüyorlar.

Bu durumda Sena hangi hakkını kullanamıyor? Sena'nın ailesine ne söylemek isterdin?

.....

.....

.....

PERİ BACALARI
NEVŞEHİR

PAMUKKALE
TRAVERTENLERİ
DENİZLİ

MANAVGAT
ŞELELESİ
ANTALYA

KÜLTÜR ve MİRAS

AĞRI DAĞI
AĞRI

KONU : Kültür ve Miras

KAZANIM : Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

ANADOLU UYGARLIKLARI

Uygarlık Adı	zelliği
HİTİTLER	- Başkenti Hattuşaş'tır. (Çorum) - Anadolu'da kurulan ilk uygarlıktır. - Çivi ve hiyeroglif (resim yazısı) kullanmışlardır. - Anal adı verilen yaratıcıya hesap verdikleri yıllıklar, ilk tarih yazıcılığı sayılır. - Geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktır. - Hititler ile Mısırlılar arasında tarihte bilinen ilk yazılı antlaşma olan Kadeş Antlaşması imzalanmıştır.
FRİGLER	- Başkenti Gordion'dur. (Ankara ili Polatlı ilçesi) - En önemli geçim kaynakları tarımdır. - Madencilik, dokumacılık, seramik sanatı ile uğraştılar. - En nl kralı Midas'tır. - Kaya mezarları kabartmalarla süslenmiştir.

Uygarlık Adı	Özelliği
LİDYALILAR	- Başkenti Sard'dır. (Sardes-Manisa ili yakınlarında) - Tarihte bilinen ilk madeni parayı kullandılar. - Takas (değış-tokuş) usulünü kaldırdılar. - Ticaret yapmak için Kral Yolu'nu açtılar.
İYONLAR	Şehir devletleri hâlinde yaşadılar, başkentleri yoktur. - Efes, Foça ve İzmir önemli şehirleridir. - Deniz ticareti yaptılar. - En gelişmiş uygarlıktır, bugünkü Avrupa ülkelerinin temelini atmışlardır. - Özgür düşünce ve bilim gelişmiştir. Önemli bilim insanları: • Tales-Felsefe • Pisagor-Matematik • Hipokrat-Tıp • Herodot-Tarih • Homeros-Edebiyat
URARTULAR	Başkenti Tuşpa'dır. (Van ili) - Maden işçiliği ve mimari gelişmiştir. - Sulama amaçlı ilk göletleri yaptılar. - Mezarlarını oda biçiminde yapıp içine eşyalarını koydular, ölümden sonraki hayata inanmışlardır.

ETKİNLİK 2

BİLGİ NOTU

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgeye **Mezopotamya** denir. İklimin uygun olması ve verimli araziler sebebiyle birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır.

Uygarlık Adı	Özelliği
SÜMERLER	- Mezopotamya'da kurulan ilk uygarlıktır. - Yazıyı bularak ve kullanarak tarih çağlarını başlatmışlardır. - Tarihteki ilk tekerleği kullandılar. - Gözlemeleri yaptılar. - Astronomi ile ilgilendiler, Ay ve Güneş tutulmalarını inceleyerek Ay Takvimini yaptılar. - Gezegenleri buldular, matematikte dört işlemi hesapladılar.
BABİLLER	- Kral Hammurabi, "Hammurabi Kanunları" adıyla ilk anayasaı hazırladı. - Astronomi ile ilgilenmiş ve güneş saatini bulmuşlardır. - Kral Hammurabi, eşi için "Asma Bahçeleri"ni yaptırmıştır. Bu bahçeler dünyanın yedi harikası arasında sayılmaktadır.

Uygarlık Adı	Özelliği
ASURLULAR	- Başkentleri Ninova'dır. - Anadolu'da ticaret kolonileri kuran Asurlular, Mezopotamya uygarlığını Anadolu'ya tanıtmıştır. - Çivi yazısını Anadolu'ya taşımışlardır. - Başkentleri Ninova'da Dünya'nın ilk kütüphanesini kurmuşlardır.

ETKİNLİK 3

Aşağıda bazı bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler hangi Anadolu uygarlığına aittir? İşaretle.

	HİTİTLER	FRİGYALILAR	LİDYALILAR	İYONLAR	URARTULAR
Anadolu'da Kurulan ilk devlettir.					
Tıp biliminin kurucusu sayılan HİPOKRAT bu dönemde yaşamıştır.					
Parayı icat ettiler. Böylece ticarete takas usulü sona erdi.					
Anadolu'dan Mezopotamya'ya kadar uzanan Kral Yolu 'nu yaptılar ve bu sayede çok zenginleştiler.					
Başkenti Gordion'dur. (Ankara'da.)					
Tarihin bilinen ilk antlaşma olan KADEŞ Antlaşması 'nı imzaladılar. (Mısırlılarla)					
Ege Denizi kıyısında kuruldular ve deniz ticareti yaparak çok zenginleştiler.					
En tanınmış kralı MİDAS 'tır.					
Önemli gördükleri olayları Anal (yıllık) denen kil tabletlere yazdılar.					
Başkenti Hattuşaş'tır . (Çorum'da)					

ETKİNLİK 4

Aşağıda bazı bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler hangi Mezopotamya uygarlığına aittir? İşaretle.

	SÜMERLER	BABİLLER	ASURLAR
Yazıyı icat ettiler.			
Babil'in Asma Bahçeleri dünyanın 7 harikasından biri olarak kabul edilir.			
Başkenti Babil'dir.			
Ninova'da Dünya'nın bilinen ilk kütüphanesini kurmuşlardır.			
Ticarette uğraşırlar.			
En ünlü kralı HAMMURABİ'dir.			
Gökyüzünü incelediler. Ay Takvimini icat ettiler.			
Hammurabi kendi kanunlarını hazırlattı ve çivi yazısıyla büyük bir taşa yazdırdı.			
Yazıyı Sümerlerden öğrendiler. Ticaret amacıyla sürekli Anadolu'ya geldikleri için buradaki uygarlıklara da öğretiler.			
Matematiği ve dört işlemi buldular.			
Güneş Takvimini buldular.			

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki soruları cevapla.

- Dünyanın bilinen ilk uygarlığıdır.
- Mezopotamya'da kurulan ilk uygarlıktır.
- Yazıyı bularak ve kullanarak tarih çağlarını başlatmışlardır.
- Tarihteki ilk tekerleği kullandılar.
- Astronomi ile ilgilendiler, Ay ve Güneş tutulmalarını inceleyerek Ay Takvimini yaptılar.
- Gezegenleri buldular, matematikte dört işlemi hesapladılar.

1) Yukarıda bilgileri verilen Mezopotamya uygarlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Asurlular
- b) Babiller
- c) Sümerler

- Kral Hammurabi "Hammurabi Kanunları" adıyla ilk anayasayı hazırladı.
- Astronomi ile ilgilenmiş, güneş saatini bulmuşlardır.
- Kral Hammurabi, eşi için "Asma Bahçeleri"ni yaptırmıştır ve bu bahçeler günümüzde dünyanın yedi harikası arasındadır.

2) Yukarıda bilgileri verilen Mezopotamya uygarlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Asurlular
- b) Babiller
- c) Sümerler

ETKİNLİK 6

Aşağıda bazı bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler hangi Mezopotamya uygarlığına aittir? İşaretle.

- Başkenti Hattuşaş'tır. (Çorum)
- Anadolu'da kurulan ilk uygarlıktır.
- Çivi ve hiyeroglif (resim yazısı) kullanıldı.
- Anal denilen yaratıcıya hesap verdikleri yıllıklar ilk tarih yazıcılığı sayılır.
- Tarihte ilk bilinen yazılı antlaşma olan Kadeş Antlaşması'nı imzalamışlardır.

1) Yukarıda bilgileri verilen Mezopotamya uygarlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Hititler
- b) İyonlar
- c) Lidyalılar

- Başkenti Tuşpa'dır. (Van ili)
- Sulama amaçlı ilk göletleri yaptılar.
- Mezarlarını oda biçiminde yapıp içine eşyalarını koydular, ölümden sonraki hayata inanmışlardır.

2) Yukarıda bilgileri verilen Mezopotamya uygarlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Hititler
- b) Urartular
- c) Lidyalılar

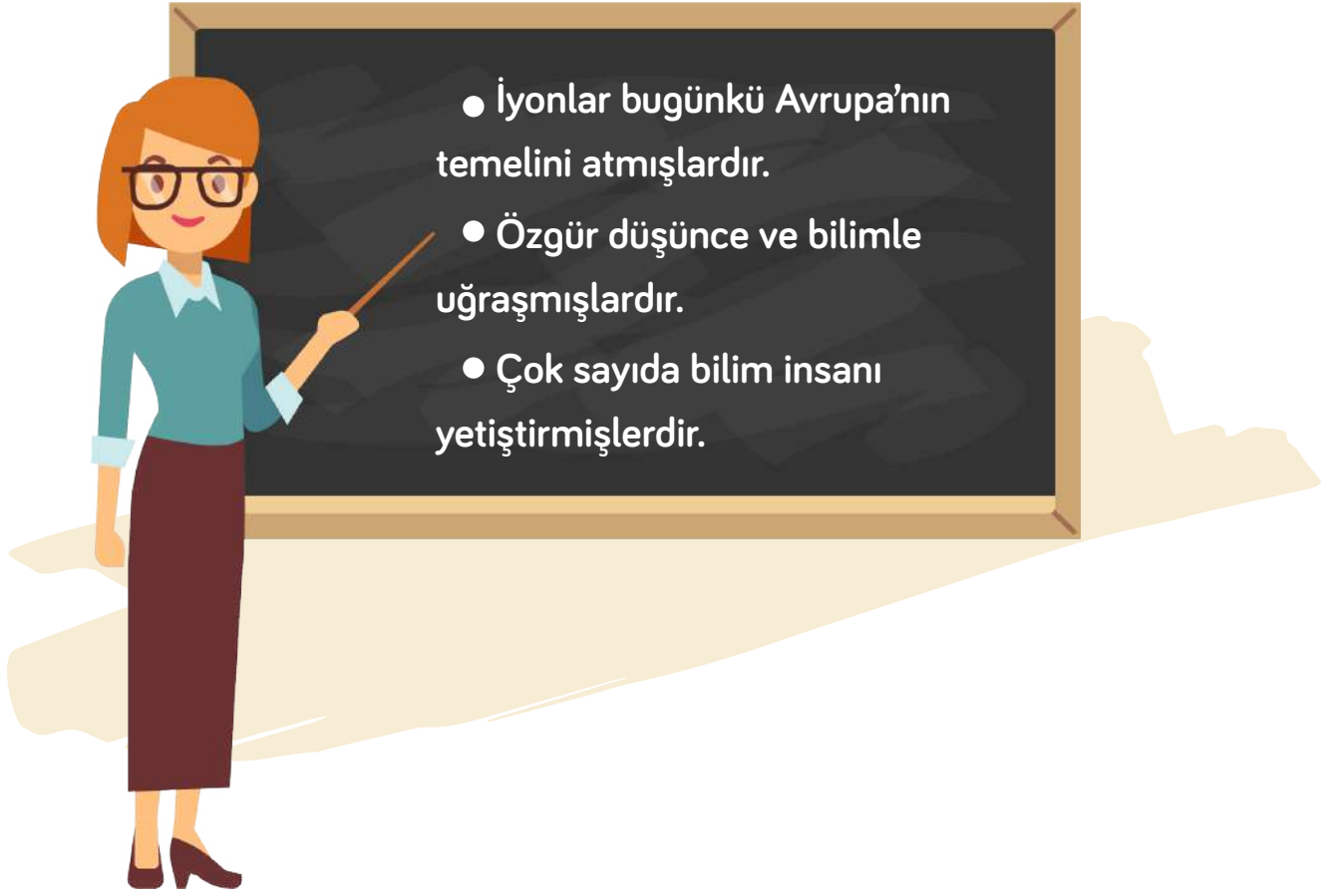
ETKİNLİK 7

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların sonuna "D", yanlış olanların sonuna "Y" yaz.

- ▶ (...) Lidyalılar parayı bulmuşlardır.
- ▶ (...) Sümerler, Babiller, Asurlular Mezopotamya uygarlıklarıdır.
- ▶ (...) Hattuşaş İyonluların başkentidir.
- ▶ (...) Babil'in Asma Bahçeleri, dünyanın yedi harikasından biridir.
- ▶ (...) Urartular anal adı verilen yıllıklar kullanmışlardır.
- ▶ (...) Asurlular ticaretle uğraşarak Padişah Yolu'nu açmışlardır.
- ▶ (...) Sümerler yazıyı bularak çağ atlanmasını sağlamışlardır.
- ▶ (...) Urartular ölümden sonraki hayata inanıyorlardı.

ETKİNLİK 8

Hazal Öğretmenin anlattığı bilgilere göre aşağıda İyonlar döneminde yetişmiş bazı bilim insanları ve bu bilim insanlarının ilgi alanları verilmiştir. Bilim insanları ve ilgi alanlarını eşleştir.

Tales

Pisagor

Herodot

Homeros

Tarih

Edebiyat

Felsefe

Matematik

ETKİNLİK 9

Ahmet, yazı tahtasına Anadolu uygarlıklarının adlarını yazmak istiyor. Haydi, ona yardım et. Anadolu uygarlıklarının adlarını tahtaya yaz.

ETKİNLİK 10

Merve, yazı tahtasına Mezopotamya uygarlıklarının adlarını yazmak istiyor. Haydi, ona yardım et. Mezopotamya uygarlıklarının adlarını tahtaya yaz.

KONU : Kültür ve Miras

KAZANIM :  evresindeki doğal varlıklar ile tarihî mek nları, nesneleri ve eserleri tanıtır.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

Doğal varlık: Doğada insan eli değmeden oluşan ve gezilip görülebilecek özelliği olan yerlere doğal varlık denir. Örneğin denizler, g ller, mağaralar, millî parklar.

ÜLKEMİZİN BAZI DOĞAL GÜZELLİKLERİ

Doğal Güzelliğimizin Adı	Bulunduğu Şehir
Abant Gölü	Bolu
Perge Antik Kenti	Antalya
Manavgat Şelalesi	Antalya
Peri Bacaları	Nevşehir
Pamukkale Travertenleri	Denizli
Cennet ve Cehennem Mağarası	Mersin
Manyas Gölü Kuş Cenneti	Balıkesir
Ağrı Dağı	Ağrı
Uludağ	Bursa
Erciyes Dağı	Kayseri
Erfelek Şelalesi	Sinop
Balıca Mağarası	Tokat
Armutlu Kaplıcaları	Yalova

ETKİNLİK 2

BİLGİ NOTU

Tarihî Eser (Mekân): Geçmiş uygarlıklardan günümüze kalan, din, bilim, düşünce, sanat, edebiyat ve mimari alanlarda ortaya konan eserlere tarihî eser denir. Örneğin saraylar, hanlar, köprüler, tiyatrolar, kaleler, medreseler, camiler.

ÜLKEMİZİN BAZI TARİHİ ESERLERİ

Tarihî Eserlerimizin Adı	Bulunduğu Şehir
Cumalıkızık Köyü	Bursa
Süleymaniye Camii	İstanbul
Topkapı Sarayı	İstanbul
Efes Antik Kenti	İzmir
Milet Antik Tiyatrosu	Aydın
Truva Atı	Çanakkale
Selimiye Camii	Edirne
Çanakkale Şehitleri Anıtı	Çanakkale
Nemrut Dağı	Adıyaman
Artemis Tapınağı	İzmir
Sümela Manastırı	Trabzon
Balıklı Göl	Şanlıurfa
Zeugma Antik Kenti	Gaziantep
Ani Harabeleri	Kars
Rumeli Hisarı	İstanbul
Sultan Han	Aksaray

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki resimlerde ülkemizin doğal güzellikleri verilmiştir. Bu doğal güzellikleri bulundukları şehir ve isimleri ile eşleştir.

AĞRI DAĞI
AĞRI

MANAVGAT
ŞEHALESİ
ANTALYA

PAMUKKALE
TRAVERTENLERİ
DENİZLİ

PERİ BACALARI
NEVŞEHİR

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki resimlerde ülkemizin tarihî zenginlikleri verilmiştir. Bu tarihî zenginliklerimizi bulundukları şehir ve isimleri ile eşleştir.

ÇANAKKALE
ANITI
ÇANAKKALE

CUMALIKIZIK
KÖYÜ
BURSA

NEMRUT
DAĞI
ADİYAMAN

TOPKAPI SARAYI
İSTANBUL

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki soruları cevapla.

1) Doğada insan eli değmeden oluşan ve gezilip görülebilecek özelliği olan yerlere doğal varlık denir.

Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi doğal varlık değildir?

- a) Pamukkale Travertenleri
- b) Topkapı Sarayı
- c) Manavgat Şelalesi

2) Geçmiş uygarlıklardan günümüze kalan, din, bilim, düşünce, sanat, edebiyat alanlarında ve mimari alanda ortaya konan eserlere tarihi mekân (eser) denir.

Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi tarihî eser (mekân) değildir?

- a) Selimiye Camii
- b) Ağrı Dağı
- c) Zeugma Müzesi

3) Aşağıda eşleştirilen doğal güzellik ve bulunduğu şehirlerden hangisi yanlıştır?

- a) Pamukkale Travertenleri- Denizli
- b) Cumalı Kızık Köyü- Bursa
- c) Peribacaları- İstanbul

4) Aşağıda eşleştirilen tarihi eser (mekân) ve bulunduğu şehirlerden hangisi yanlıştır?

- a) Sümela Manastırı- Trabzon
- b) Selimiye Cami- Konya
- c) Safranbolu Evleri - Karabük

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

- ▶ (....) Ülkemiz tarihî ve doğal güzellikler bakımından çok zengindir.
- ▶ (....) İnsan eli değmeden oluşan güzelliklere yapay varlık denir.
- ▶ (....) Edebiyat, mimari gibi alanlarda ortaya konan eserlere **tarihî eser** denir.
- ▶ (....) Topkapı Sarayı doğal bir varlıktır.
- ▶ (....) Pamukkale Travertenleri Denizli'de bulunan doğal güzelliklerimizdendir.
- ▶ (....) Kız Kulesi tarihî eserlerimizdendir.
- ▶ (....) Tarihî eserler ve doğal varlıklar ülkemizde fakirliğe neden olur.
- ▶ (....) Peri Bacaları Nevşehir'in Ürgüp ilçesinde bulunmaktadır.

ETKİNLİK 7

Aşağıdaki bilgileri doğru ifadeler ile eşleştir.

Denizli ilinde bulunan travertenlerin bulunduğu yerin adıdır.

Bursa'da bulunan eski köylerden biridir.

Sümela Manastırı'nın bulunduğu şehrimizdir.

Göbeklitepe Antik Kentinin bulunduğu şehrimizdir.

Ayasofya Cami'nin bulunduğu şehrimizdir.

Adıyaman'da bulunan dağın adıdır.

İnsan eli değmeden oluşur.

Uygarlıklar boyunca bırakılan mimari eserlere denir.

Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde bulunan sarayın adıdır.

ŞANLIURFA

NEMRUT DAĞI

DOĞAL VARLIK

PAMUKKALE

İSHAK PAŞA SARAYI

TRABZON

CUMALIKIZIK KÖYÜ

İSTANBUL

TARİHİ ESER

KONU : Kültür ve Miras

KAZANIM : Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaıadığı çevrenin kültürel özelliklerini karılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler.

ETKİNLİK 1

Haydi oku.

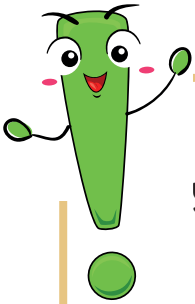

BİLGİ NOTU

Kültür: Bir toplumun meydana getirdiği maddi ve manevi değerler bütününe kültür denir.

Kültürel  geler: Din, dil, örf,  det, gelenek, görenek, giyim-kuşam şekli, yemek  eşitleri, halk oyunları, düğün ve nişan törenleri, dinî ve millî bayramlar.

Gelenek: Bir toplumda eskiden kalmış, kuşaktan kuşağa aktarılan, yaptırım gücü olan kültürel alışkanlık ve değerlere gelenek denir. Örneğin kız isteme, düğün törenleri, kına gecesi.

Doğu Anadolu'da hayvancılık yapıldığı için et yemekleri yapılır.

Karadeniz Bölgesi'nde mısır unu ve hamsili yemekler bolca yapılır. Zeytinciliğin çok yapıldığı Ege Bölgesi'nde zeytinyağlı yemekler yapılır.

   Anadolu'da unlu, hamurlu yiyecekler yapılır.

KÜLTÜR

YEMEK KÜLTÜRÜ **HALK OYUNLARI KÜLTÜRÜ** **SANAT KÜLTÜRÜ**

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki tabloyu incele.

YEMEK KÜLTÜRÜ

Yemekler	Yöreleri
Mantı	Kayseri
Leblebi	Çorum
Kaymak	Afyon
İncir	Aydın
İskender	Bursa
Kebap	Adana
Kayısı	Malatya
Dondurma	Kahramanmaraş

Aşağıdaki tabloyu incele.

HALK OYUNLARI KÜLTÜRÜ

Halk Oyunu Adı	Bölgesi
Zeybek	Ege Bölgesi
Horon	Karadeniz Bölgesi
Halay	Güneydoğu Anadolu Bölgesi
Atabarı	Doğu Anadolu Bölgesi
Misket, Kaşık	İç Anadolu Bölgesi

ETKİNLİK 4

BİLGİ NOTU

Ülkemizde dokumacılık, bakırcılık gibi el sanatları da gelişmiştir. Dünya üzerindeki en eski halı Türk halısı olan “**pazırık**” halısıdır. Pazırık halısı yaklaşık 2300 yıllıktır.

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki soruları cevapla.

1) Bir toplumun meydana getirdiği maddi ve manevi değerler bütününe denir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdaki hangi kavram gelmelidir?

- a) gelenek
- b) kültür
- c) görenek

2) Aşağıda eşleştirilen yiyecekler ve şehirlerden hangisi yanlıştır?

- a) Baklava-Gaziantep
- b) Kaymak-Afyon
- c) Kayısı-Elâzığ

3) Aşağıda eşleştirilen halk oyunları ve yörelerinden hangisi yanlıştır?

- a) Zeybek-Ege
- b) Horon-Karadeniz
- c) Misket-Güney Doğu Anadolu

4) Atabarı hangi bölgemize ait bir halk oyunudur?

- a) İç Anadolu
- b) Doğu Anadolu
- c) Marmara

İncir ülkemizde yetişen ve dünyaya pazarladığımız bir yiyecektir.

6) İncir en çok hangi bölgemizde yetişmektedir?

- a) Güney Doğu Anadolu
- b) Karadeniz
- c) Ege

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

- ▶ (...) Kayseri ilimiz mantısı ile ünlüdür.
- ▶ (...) Ülkemiz kültür bakımından çeşitli ve zengindir.
- ▶ (...) Halay, Karadeniz'de oynanan bir halk oyunudur.
- ▶ (...) Pizza, ülkemizin yemek kültürünün önemli unsurudur.
- ▶ (...) İç Anadolu'nun yemek kültürü daha çok hamurlu yiyeceklerden oluşmaktadır.
- ▶ (...) Mısır ekmeği, Akdeniz'de en çok yapılan ekmektir.
- ▶ (...) İncir, zeytin gibi ürünler Ege'de yetişmektedir.
- ▶ (...) Zeybek, İç Anadolu'da oynanan bir halk oyunudur.
- ▶ (...) Dokumacılık ülkemizde unutulmaması gereken el sanatlarından birisidir.

ETKİNLİK 7

Aşağıda verilen cümleleri uygun sözcükler ile tamamla.

kültürümüzü

Karadeniz

kültür

mantı

kaymak

zengindir

gelenek

- 1) Bir toplumun meydana getirdiği maddi ve manevi değerler bütününe denir.
- 2) Kayseri ilimizin meşhur bir yemeğidir.
- 3) Kız isteme, kına gecesi gibi törenlere denir.
- 4) Horon, Bölgesi'nde oynanan bir halk oyunudur.
- 5) Afyon'un ünlü bir yiyeceğidir.
- 6) Ülkemizin her bölgesi kültürel olarak çok
- 7) unutmamalı, ona sahip çıkarak gelecek nesillere aktarmalıyız.

ETKİNLİK 8

Aşağıda verilen sözcükleri oku.

Verilen sözcükleri bulmacanın içinden bul.

KÜLTÜR

GELENEK

ZEYTİN

HORON

GÖRENEK

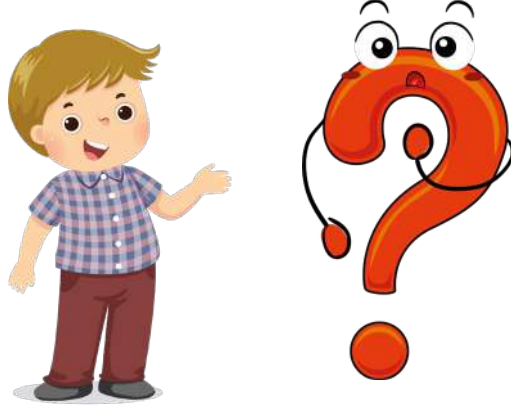
YEMEK

HALK OYUNLARI

MANTI

O	U	Y	K	Ü	L	T	Ü	R	I	K	O	H	A	L
G	E	L	E	N	E	K	O	R	F	G	Ü	L	O	Ş
E	V	H	A	L	K	O	Y	U	N	L	A	R	I	Ü
Y	E	M	E	K	İ	Ç	K	Ü	G	Ö	R	E	L	Ü
G	Ö	R	E	N	E	K	M	A	N	T	İ	A	E	Y
H	O	R	O	N	A	N	K	A	R	A	Z	E	Y	T
U	R	A	S	İ	K	L	Z	E	Y	T	İ	N	A	L

ETKİNLİK 9

Aşağıda verilen halk oyunlarını ait oldukları bölgeler ile eşleştir.

HORON

İÇ ANADOLU
BÖLGESİ

MİSKET

EGE BÖLGESİ

HALAY

GÜNEYDOĞU
ANADOLU
BÖLGESİ

ZEYBEK

KARADENİZ
BÖLGESİ

KONU : Kültür ve Miras

KAZANIM : Kültürel ögelerin insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz eder.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

KÜLTÜR NEDİR?

Bir toplumun geçmişten günümüze taşıdığı gelenek, görenek, örf ve adetler gibi maddi manevi değerler ile yemek, kıyafet, halk oyunları gibi unsurların tamamına denir.

ETKİNLİK 2

BİLGİ NOTU

BAYRAMLARIMIZ

1) DİNÎ BAYRAMLARIMIZ:

- Kurban Bayramı
- Ramazan Bayramı

2) MİLLÎ BAYRAMLARIMIZ:

- 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı
- 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı
- 30 Ağustos Zafer Bayramı

Bayramlarda;

- Bayramda aileler, komşular, akrabalar ve arkadaşlarımız ile bir araya geliriz.
- Büyüklerimizi ziyaret eder, ellerini öperiz.
- Misafirlere ikramda bulunuruz.
- Dargın olduklarımız ile barışırız.

ETKİNLİK 3

Halk Oyunları: Oyunlar konularını doğadan, toplumsal olaylardan ve günlük yaşamdan alır.

-ZEYBEK

-HORON

-KAŞIK OYUNLARI

-HALAY

-KARŞILAMA

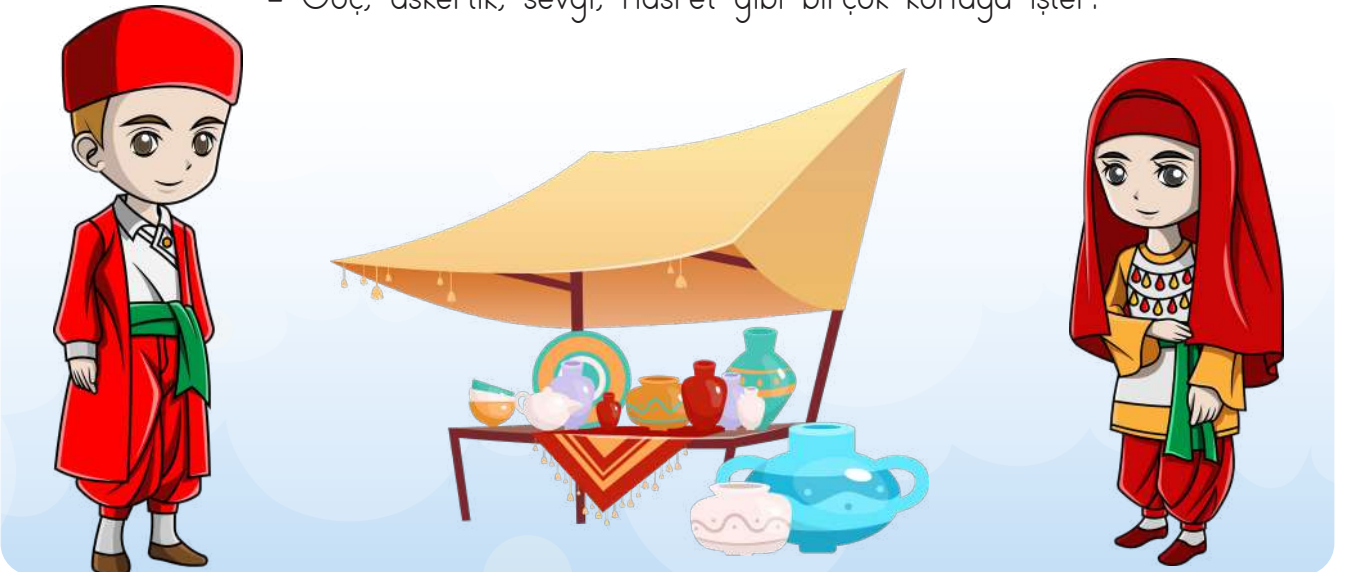
-BAR

Düğünlerimiz;

- Geçmişten bugüne yüzyıllar boyunca süregelen geleneklerimizin yaşatıldığı değerlerimizdir.
- Ülkemizin her yerinde aynı coşku ve mutlulukla yapılır.
- Birlik ve beraberliği güçlendirir.

Türkülerimiz;

- Ülkemizin farklı yörelerinin özelliklerini yansıtır.
- Türk'e ait anlamına gelir.
- Göç, askerlik, sevgi, hasret gibi birçok konuyu işler.

ETKİNLİK 4

Aşağıda verilen bayramları doğru başlığın altına yaz.

MİLLÎ BAYRAMLAR

DİNÎ BAYRAMLAR

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kurban Bayramı

23 Nisan Ulusal
Egemenlik ve
Çocuk Bayramı

29 Ekim
Cumhuriyet
Bayramı

Ramazan Bayramı

19 Mayıs
Atatürk'ü Anma,
Gençlik ve Spor
Bayramı

30 Ağustos
Zafer Bayramı

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

- (...) Zeybek, Ege Bölgesi'nde oynanan bir halk oyunu çeşididir.
- (...) Kültür, bir milletin maddi ve manevi değerlerinin bütününe denir.
- (...) İskender ve döneri ile meşhur olan ilimiz Antalya'dır.
- (...) Kurban Bayramı millî bayramlarımızdandır.
- (...) Yemekler, halk oyunları, el sanatları ve bayramlar kültürel öğelerimizdir.
- (...) Dil, kültürel bir unsurdur.
- (...) 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı millî bir bayramımızdır.
- (...) Düğünler, ülkemizin her yerinde farklı coşku ve mutlulukla yapılır.
- (...) Yemeklerimiz kültürel bir unsurdur.
- (...) Bayramlar, millî ve dinî bayramlar diye ikiye ayrılır.
- (...) Horon, Karadeniz Bölgesi'ne ait bir yöresel oyundur.

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki yemek çeşitlerinden Türk mutfağına ait olanları işaretleyin.

İskender

☐

Baklava

☐

Pizza

☐

Çiğ Köfte

☐

Lahmacun

☐

Hamburger

☐

Hamsili Pilav

☐

Krep

☐

Mantı

☐

Sufle

☐

ETKİNLİK 7

Aşağıdaki resimde gördüğümüz oyunun adı ve oyunun ait olduğu bölgeyi noktalı yere yaz. Daha sonra resmi boya.

.....

ETKİNLİK 8

Aşağıda verilen açıklamaların altındaki noktalı yere uygun olan gelenek ismini yaz.

Büyüklerimizi
ziyaret edip ellerini
öptüğümüz ve onların
da bize şeker, harçlık
gibi hediyeler verdiği
kültürel unsurumuzdur.

Vatani görevlerini
gerçekleştirecek erkekler
için düzenlenen törendir.

.....
.....
.....

.....
.....
.....

Bir erkek ve bir
kadının birlikte bir hayat
kurmak için yakınları
ile yaptığı kutlama
geleneğimizdir.

23 Nisan Çocuk
Bayramı için okulumuzda
Artvin yöresi halk
oyunları gösterisi
hazırlıyoruz.

.....
.....
.....

.....
.....
.....

ETKİNLİK 9

Aşağıda verilen cümlelerdeki boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yaz.

- Halk oyunları, konularını olaylardan ve yaşamdan alır.
- Hamsili pilav Bölgesi'ne ait bir yemektir.
- Kültürel özelliklerimiz
..... dir.
- Millî bayramlarımız
..... 'dır.

KONU : Kültür ve Miras

KAZANIM : Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihinin gelişimini değerlendirir.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

KÜLTÜREL DEĞİŞİM: Kültürel unsurların değişmesidir.

Örneğin önceleri yer sofrasında yemek yenirken masada yemek yenmeye başlanması vb.

KÜLTÜREL SÜREKLİLİK: Kültürel unsurların devam ettirilmesidir.

Örneğin askere gideceklerin kutlama yapması vb.

KÜLTÜREL ETKİLEŞİM: Kültürlerin birbirinden etkilenmesidir.

Örneğin Avrupa'da döner yenmeye başlanması, Türkiye'de hamburger yenmeye başlanması vb.

KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİMİZ:

Ülkemizde bir bölgeye ait kültürel özellikler bir başka bölgedeki kültürel özelliklere benzeyebilir veya farklı olabilir.

- İklim şartları
- Yeryüzü şekilleri
- Ekonomik faaliyetler
- Gelenek ve görenek gibi faktörler etkilidir.

ETKİNLİK 2

Aşağıda verilen örnekleri oku. Sen de aşağıya kültürel değişime bir örnek yaz.

ÖRNEK: Eskiden mutfaklarda bakır kaplar, tahta kaşıklar kullanırken, günümüzde porselen tabaklar, çelik tencereler ve çelik çatal kaşıklar kullanılmaktadır.

.....

.....

.....

ÖRNEK: Eski zamanlarda düğünler ev önlerinde, sokak aralarında ve köy meydanlarında yapılırken günümüzde düğün salonları, otel salonları gibi mekânlar kullanılmaktadır.

.....

.....

.....

ETKİNLİK 3

Aşağıda verilen yiyecekleri onlarla özdeşleşmiş şehirler ile eşleştir.

Baklava

İzmir

Manti

Erzurum

Cağ kebabı

Bursa

Hamsi pilavı

Trabzon

Piyaz

Kayseri

Boyoz

Gaziantep

İskender

Antalya

ETKİNLİK 4

Aşağıda verilen ifadelerin yanına ait olduğu başlığı yaz.

Kültürel

Kültürel

Kültürel

Kültürel

Etkileşim

Değişim

Süreklilik

Farklılık

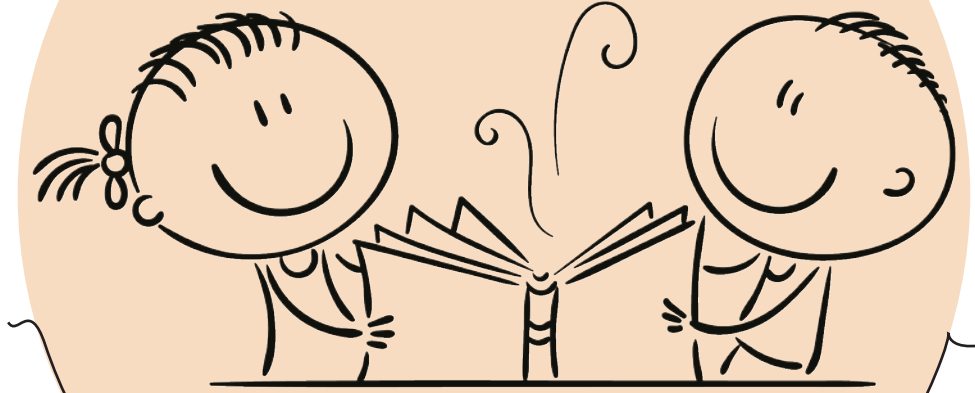
Gençlerin saz yerine
gitar çalmaları

Bayramda büyükleri
ziyaret etmek

Türkiye'de
hamburger yenmesi

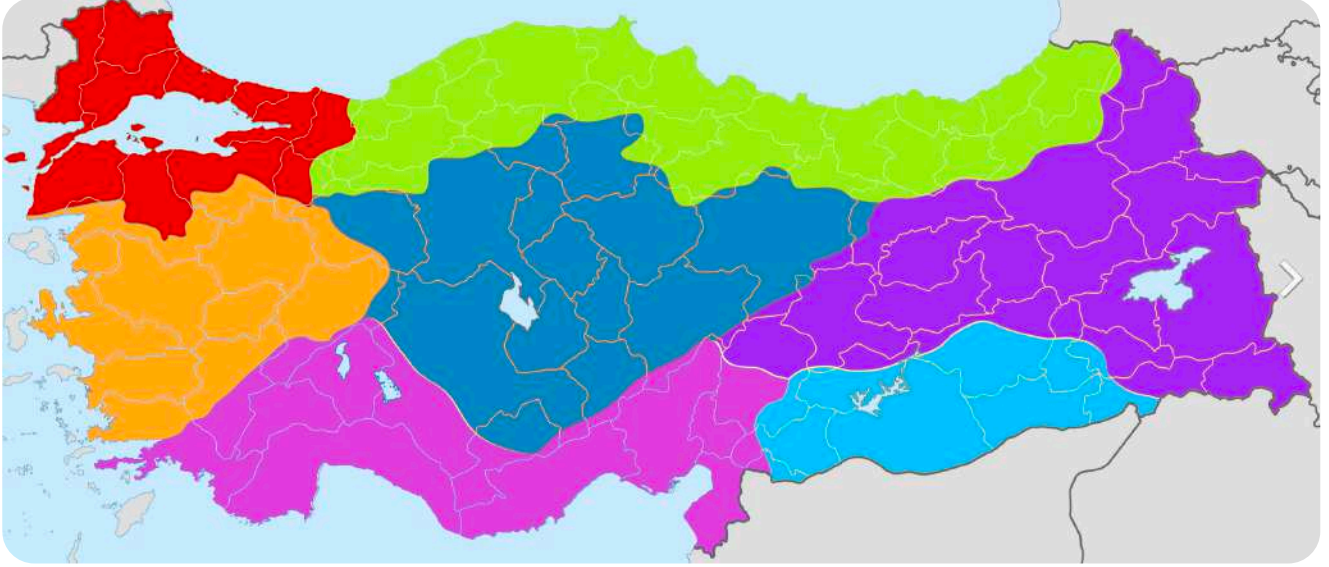
Her bölgeye ait özel
yemeklerin olması

KESME SAYFASI ARKASIDIR.

ETKİNLİK 5

Aşağıda verilen resimleri kes.
Harita üzerindeki uygun yerlere yapıştır.

ETKİNLİK 6

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

- ▶ (...) Misket, İç Anadolu'da oynanan bir halk oyunudur.
- ▶ (...) Ege yöresinde en çok yapılan yemek hamsili pilavdır.
- ▶ (...) Horon, Marmara'da oynanan bir halk oyunudur.
- ▶ (...) Halay, Ege'de oynanan bir halk oyunudur.
- ▶ (...) Karşılama, Trakya'da oynanan bir halk oyunudur.
- ▶ (...) Zeytinyağı, en çok Ege Bölgesi'nde üretilir.
- ▶ (...) Kebap, Adana ile özdeşleşen bir yiyecektir.
- ▶ (...) Zeybek, İç Anadolu'da oynanan bir halk oyunudur.

ZEYBEK

İNSANLAR, YERLER ve ÇEVRELER

KONU : İnsanlar, Yerler ve Çevreler

KAZANIM : Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

Aşağıda yeryüzü şekillerinden göl, vadi, plato ve ova resimleri verilmiştir.

Sen de yaşadığın şehirde var olan yeryüzü şekillerinden 3 tanesini çiz ve boya.

Göl

Plato

Vadi

Ova

1)

2)

3)

ETKİNLİK 2

Aşağıda verilen yeryüzü şekillerini resimleriyle eşleştir.

Boğaz

Akarsu

Dağ

Göl

ETKİNLİK 3

Yukarıdaki fiziki haritadan yaşadığın yeri bul.
Yaşadığın yere göre aşağıdaki soruları cevapla.

1) Yaşadığın yer dağlık mı yoksa düz mü? Bu sonuca nasıl vardın? Yaz.

.....

.....

.....

2) Yaşadığın yerde hangi su kaynakları (göl, deniz, akarsu) var? Yaz.

.....

.....

.....

3) Haritadaki yeşilden kahverengiye doğru değişen renklerin sebebi ne olabilir? Yaz.

.....

.....

.....

ETKİNLİK 4

5.137 metrelik rakımıyla Türkiye'nin en yüksek dağdır.

Antalya ilimizde bulunur. Üzerinde Oymapınar Barajı da yer almaktadır.

Ülkemizin en büyük gölüdür.

ETKİNLİK 5

Aşağıda verilen cümlelerde bulunan boşluklara uygun sözcükleri yaz.

boğaz - harita - ada - fiziki harita - akarsu -
ölçek - dağ - göl - ova - vadi

- ▶ Bulduğumuz yeri bilmek ve gideceğimiz yerleri bulmak için kullanırız.
- ▶ Sınırları belirli bir alanda dağ, ova, plato, akarsu gibi yeryüzü şekillerini gösteren haritalara adı verilir.
- ▶ Haritalardaki küçültme oranına adı verilir.
- ▶ Karalar içindeki çukurlarda birikmiş su birikintilerine adı verilir.
- ▶ Akarsuların yataklarını aşındırarak oluşturduğu yeryüzü şekillerine adı verilir.
- ▶ Çevrelerine göre alçakta kalan, akarsular tarafından yarılmamış geniş düzlüklere adı verilir.
- ▶ Çevresine göre daha yüksek ve tabandan zirveye kadar eğimli yamaçları olan yeryüzü şekillerine adı verilir.
- ▶ Yeryüzünde, belirli bir yatak içinde akan sulara adı verilir.
- ▶ Etrafı sularla çevrili kara parçasına adı verilir.
- ▶ İki denizi birbirine bağlayan su geçitlerine ise adı verilir.

KONU : İnsanlar, Yerler ve Çevreler

KAZANIM : Yaşadığı çevrede görülen iklimin insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklar.

ETKİNLİK 1

Yaşadığın yeri aşağıdaki haritadan bul.

Bulunduğun bölgeyi işaretle.

Bulunduğun bölgenin iklimiyle ilgili dört tane özellik yaz.

1)

.....

2)

.....

3)

.....

4)

.....

ETKİNLİK 2

Aşağıda verilen iklimler tablosunu incele.

Karasal İlim	Akdeniz İlimi	Karadeniz İlimi
Yaz ayları sıcak ve kurak geçer.	Kış ayları yağışlı ve ılıktır.	Yılın tüm zamanlarında yağışlıdır.
İç Anadolu Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin büyük bir kısmı ve Trakya'nın iç kısımlarında görülür.	Akdeniz, Ege ve Marmara'nın güneyinde görülür.	Karadeniz kıyıları ve Marmara'nın kuzeyinde görülür.
Bitki örtüsü bozkırdır.	Bitki örtüsü olarak maki görülür.	Geniş ormanlarla kaplıdır.
Karasal iklimin görüldüğü köylerde konut yapımında kerpiç daha çok kullanılır.	Akdeniz ikliminin görüldüğü köylerde konut yapımında taş daha çok kullanılır.	Karadeniz ikliminin görüldüğü köylerde bitki örtüsüne bağlı olarak konut yapımında daha çok ahşap kullanılır.

Yukarıdaki iklimler tablosuna göre harita üzerinde numaralandırılan yerlerde görülen iklim türünü harita üzerine yaz.

ETKİNLİK 3

Aşağıda verilen bilgileri oku.

Yaşadığın yerde evlerin yapımında kullanılan malzemeleri araştır.

Karadeniz iklimi görülen bölgelerde her mevsim yağışlı olduğu için gür ormanlarla kaplıdır. Bundan dolayı Karadeniz iklimi görülen yerlerde evler yapılırken ahşap malzemesi oldukça sık kullanılır.

Akdeniz iklimi görülen yerlerde kışları ılık geçtiği için ısınma sorunu fazla yaşanmaz. Fakat yazları çok sıcak olmaktadır. Bu yüzden yazın evlerin içinin serin kalmasını sağladığı için ev yapımında daha çok taş kullanılır.

Karasal iklim görülen yerlerde yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise oldukça soğuk geçer. Kerpiçten yapılan evler yazın serin, kışın sıcak olduğu için karasal iklim görülen bölgelerde ev yapımında daha çok kerpiç tercih edilir.

ETKİNLİK 4

Aşağıda iklim türleriyle ilgili verilen özelliklerin numaralarını tabloda uygun alana yaz.

1. Yaz mevsimi uzun sürdüğü için deniz turizmi gelişmiştir.
2. Kışları ılık ve yağışlı, yazları sıcaktır.
3. Bitki örtüsü bozkırdır.
4. Ilıman ve bol yağışlı bir iklim istediği için çay üretimi yapılabilmektedir.
5. Her mevsim yağışlı geçtiği için şemsiye, günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası olmuştur.
6. Kışın ılık geçen yerlerde yetiştiği için turuncgillerin üretimine elverişlidir.
7. Her mevsim yağışlıdır.
8. Bitki örtüsü ormandır.
9. Yetiştirme döneminde yağışa, olgunlaşma döneminde de sığa ihtiyaç duyduğu için buğday üretimine elverişlidir.
10. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise soğuk geçer.
11. Bitki örtüsü küçük, bodur ağaçlardan oluşan makidir.

Akdeniz iklimi	Karadeniz iklimi	Karasal iklim
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki haritada işaretlenmiş şehirde yaşadığını düşün.

Bu şehirde hangi iklim çeşidinin görüldüğünü araştır.

Bu şehirde görülen iklim çeşidinin hayatına ne gibi etkileri olacağını aşağıdaki başlıklara göre yaz.

Konut Tipi:

.....

Beslenme:

.....

Ulaşım:

.....

Giyim:

.....

KONU : İnsanlar, Yerler ve Çevreler

KAZANIM : Yaşadığı yer ve çevresindeki doğal özellikler ile beşerî özelliklerin nüfus ve yerleşme üzerindeki etkilerine örnekler verir.

ETKİNLİK 1

Aşağıdaki harita üzerinde yaşadığın şehri bul ve işaretle.

Yaşadığın yerde hangi bitki örtüsünün görüldüğünü ve bu bitki örtüsüne ait üç tane özelliği araştır, bulduklarını aşağıya yaz.

1)

.....

.....

.....

2)

.....

.....

.....

3)

.....

.....

.....

ETKİNLİK 2

Aşağıda özellikleri verilen iklim tiplerinin isimlerini altlarına yaz.

Her mevsim yağış aldığı için akarsuları, çeşitli su sporlarını yapmaya müsaittir.

Yazları sıcaktır ve uzun sürer. Bu iklimin görüldüğü yerlerde genel olarak güzel plajlar vardır ve iklimi sayesinde deniz turizmi gelişmiştir.

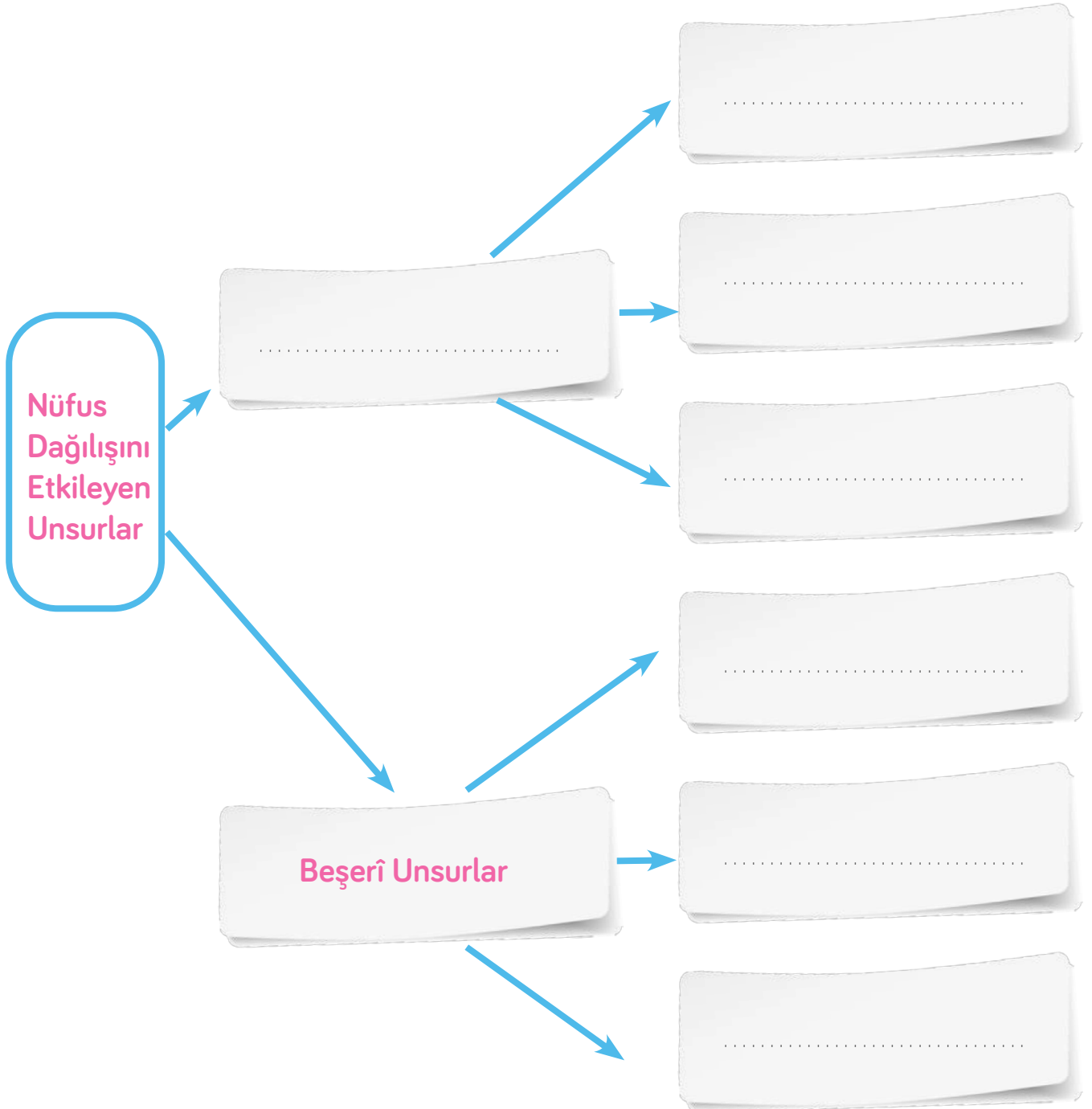

Kışları soğuk geçtiği ve yükselti fazla olduğu için kayak ve kış turizmi gelişmiştir.

ETKİNLİK 3

Aşağıda nüfus dağılımını etkileyen unsurlar karışık olarak verilmiştir. Aşağıdaki şemada bulunan boşluklara nüfus dağılımını etkileyen unsurları yerleştir.

Doğal Unsurlar - Tarım - Bitki Örtüsü - Ulaşım -
Yer Şekilleri - Sanayi - Su Kaynaklarına Yakınlık

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki tabloda nüfus dağılımını etkileyen faktörler açıklanmıştır. Sen de aşağıda verilen nüfus dağılımını etkileyen faktörlerin hangi şehirleri etkilediğini örnekteki gibi yaz.

Antalya - Adana - Sakarya - Muğla - Bursa - Konya
- **İstanbul - Kocaeli - Zonguldak - Kayseri**

Orman varlığı bakımından zengin olan yerlerde nüfus azdır. Gür bitki örtüsü ulaşımı, tarımı ve konut yapımını olumsuz yönde etkiler.	Trabzon Rize
İklimin uygun olduğu su kaynaklarına yakın ovalar tarım için elverişlidir.	
Yerleşmeyi etkileyen önemli faktörlerden biri de iklimdir. Ülkemizde denize kıyısı olan yerlerde iklimin daha yumuşak olması bu yerlerdeki nüfusu artırmıştır.	
Yeryüzü şekillerinin sade olduğu yerler yerleşme için uygundur. Ova ve platoların geniş yer kapladığı yerlerde nüfus daha yoğundur.	
Ulaşım imkânlarının geliştiği yerlerde sanayi ve ticaret de gelişmiştir. Bu durum iş imkânlarını artırdığı için ulaşımın geliştiği yerlerde nüfus da fazla olur.	
Sanayi tesisleri ham madde kaynaklarına yakın ve ulaşım imkânlarının geliştiği yerlere kurulmuştur. Sanayi tesislerinin fazla olduğu ve madenciliğin geliştiği yerlerde iş imkânları fazladır. Bu duruma bağlı olarak dışarıdan alınan göçler nüfusu arttırmıştır.	

ETKİNLİK 5

Yaşadığın yerin nüfusunu araştır.

Yaşadığın yerin doğal ve beşerî özelliklerini aşağıdaki tabloya yaz. Bu özelliklerin nüfusa etkisi hakkındaki çıkarımlarını noktalı yerlere yaz.

Yeryüzü Şekilleri:	Tarım:
Bitki Örtüsü:	Ticaret:
İklim:	Sanayi:
Su Kaynakları:	Ulaşım:

- 1)
.....
.....
- 2)
.....
.....
- 3)
.....
.....

KONU : İnsanlar, Yerler ve Çevreler

KAZANIM : Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular.

ETKİNLİK 1

Sel felaketinin oluşumuna neden olanların başındaki kutucuğu işaretle.

	Aşırı yağmur yağması
	Arazinin yanlış kullanılması
	Eriyen kar suları
	Yol yapım çalışmaları
	Barajların yıkılması
	Kar kütlelerinin yerinden kopup yuvarlanması
	Dereler ve nehirlerin taşması

ETKİNLİK 2

Erozyon oluşumuna neden olanların başındaki kutucuğu işaretle.

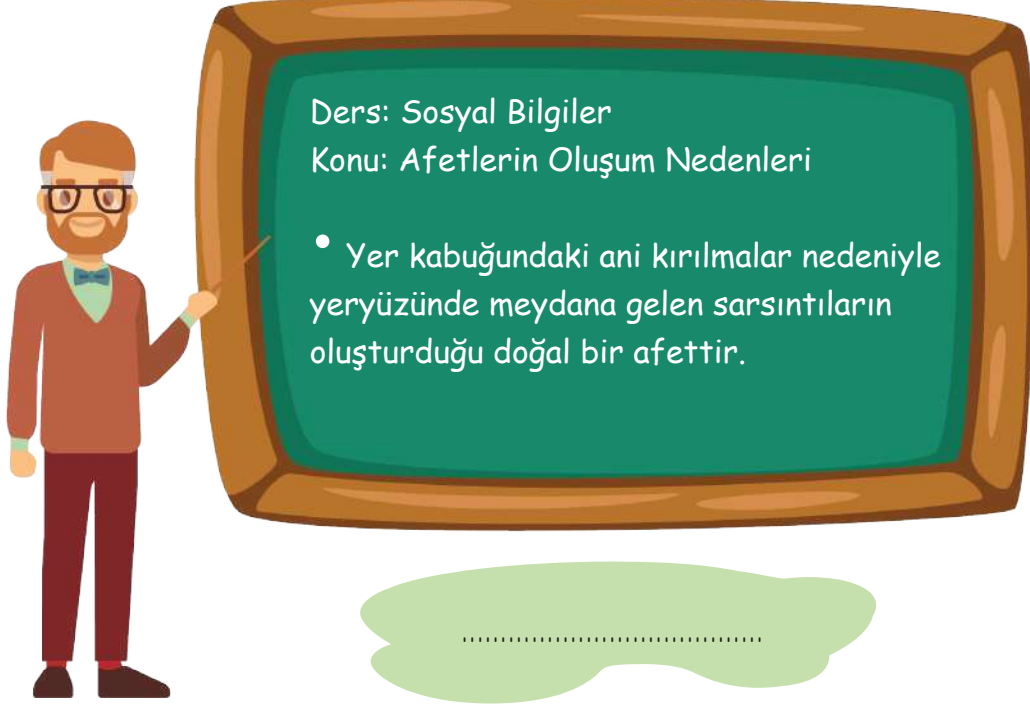

	Ormanların tahrip edilmesi
	Bitki örtüsünün cılız olması
	Eriyen kar suları
	Tarlaların eğim doğrultusunda sürülmemesi
	Barajların yıkılması
	Toprağın üst kısmındaki verimli kısmın rüzgâr ve akarr sular ile taşınması
	Dereler ve nehirlerin taşması

ETKİNLİK 3

Ahmet Öğretmenin oluşum nedenini anlattığı doğal afetin adını kutucuğa yaz.

Ayşe Öğretmenin oluşum nedenlerini anlattığı doğal afetin adını kutucuğa yaz.

ETKİNLİK 4

Doğal afetlerin oluşum nedenlerini oku.

Oluşum nedenleri ile doğal afetleri eşleştir.

Eğimli yamaçlarda tutunamayan kar kütlesinin yuvarlanarak büyümesiyle meydana gelir.

Orman yangınları

Yıldırım düşmesi ya da kuru otların yüksek sıcaklık nedeniyle tutuşması bazen de insanların yaptığı hatalar sonucu meydana gelir.

Çığ

Yer kabuğundaki ani kırılmalar nedeniyle yer yüzeyinde meydana gelen sarsıntılardır.

Erozyon

Rüzgâr ya da yağış gibi dış etkenlerle verimli toprak örtüsünün aşınmasıyla meydana gelen yer değişikliğidir.

Deprem

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yaz.

ÇEVRE SORUNLARI

- 1) Hava yoluyla gelen maddeler, sulardan toprağa karışan maddeler, tarım alanlarında kullanılan ilaç ve gübrelerden kaynaklanan kimyasal atıklar sebep olur.
- 2) Ulaşım araçları, iş makineleri, sanayi kuruluşları, yüksek sesle müzik yapılan eğlence yerlerinden yayılan ses, kalabalıkların uğultusu, yüksek sesle konuşan ve bağırان insanlar neden olur.
- 3) Kimyasal ilaçlar, termik santraller, gübreler, sanayi atıkları, erozyon nedenlerindendir.
- 4) Elektrik santralleri ve sanayi bacalarından çıkan gazlar, egzoz dumanı, ısınma amaçlı kullanılan yakıtlar neden olur.

hava kirliliğine

su kirliliğinin

gürültü kirliliğine

toprak kirliliğine

ETKİNLİK 6

Doğal afetler ve çevre sorunları ile ilgili cümleleri oku.

Cümlelerden doğru olanların başındaki kutucuğa D, yanlış olanların başındaki kutucuğa Y yaz.

	Aşırı yağışlar ve eriyen kar suları depreme neden olur.
	Dağlarda tutunamayan kar kütleleri yuvarlanarak büyür ve çığ oluşturur.
	Orman yangınları, otların aşırı sıcaklarda tutuşması ya da insanların yaptığı hatalar sebebiyle meydana gelebilir.
	Kimyasal ilaçlar, termik santraller, gübreler, sanayi atıkları, erozyon gürültü kirliliği nedenlerindendir.
	Elektrik santralleri ve sanayi bacalarından çıkan gazlar hava kirliliğine sebep olur.
	Rüzgâr ya da yağış gibi dış etkenlerle verimli toprak örtüsünün aşınması su kirliliğine neden olur.
	Depremler yer kabuğundaki kırılmalar nedeniyle yeryüzünde oluşan sarsıntılardır.
	Yüksek sesle müzik yapılan eğlence yerlerinden yayılan ses, kalabalıkların uğultusu, yüksek sesle konuşan ve bağırان insanlar gürültü kirliliğine neden olur.

KONU : İnsanlar, Yerler ve Çevreler

KAZANIM : Doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklerle açıklar.

ETKİNLİK 1

Ülkemizde meydana gelen; deprem, sel, heyelan ve çığ gibi afetleri engellemek mümkün olmasa da gerekli tedbirler alınarak bu afetlerin yıkıcı etkileri azaltılabilir. Aşağıda ülkemizde yaşanan doğal afetlerle ilgili haberler yer almaktadır.

Sanayi vurgun yedi

Deprem bölgelerindeki fabrikalar zor durumda. İki gündür üretim yapılmıyor.

Yukarıdaki haberleri incele.

Aşağıdaki tabloda doğal afetlerin insan yaşamına etkileri verilmiştir.

İnsan yaşamını etkileyen doğal afetlerin başındaki kutucuğu işaretle.

	İnsanların can kaybına neden olur.
	İnsanların macera yaşamasına yardımcı olur.
	İnsanların mal kaybına neden olur.
	Doğayı daha iyi anlamamıza destek olur.
	Ulaşım sorunlarına neden olur.
	İş gücü kaybına neden olur.

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki öğrencilerin depremin toplum hayatı üzerindeki etkilerine verdiği örnekleri oku.

Doğru olan örneklerin başındaki kutucuğu işaretle.

İnsanlar depremde akrabalarını veya arkadaşlarını kaybedebilir. Depremden yaralı olarak kurtulan kişilerin iyileşmesi uzun zaman alabilir. Bu nedenle deprem, depremi yaşayan insanların ruh ve beden sağlığı üzerinde uzun yıllar süren etkiler bırakabilir.

Deprem sonucunda, ormanda yaşamını devam ettiren canlıların yaşam alanları daralır ve türleri azalır.

Depremlerin olduğu yerlerde büyük maddi hasarlar meydana gelir ve fabrikalar zarar görür. Bunun sonucunda toplumda iş gücü ve enerji kaybı olur.

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki öğrencilerin sel felaketinin toplum hayatı üzerindeki etkilerine verdiği örnekleri oku. Doğru olan örneklerin başındaki kutucuğu işaretle.

Sel, sebzelerin suya ihtiyacı olduğu için tarım alanlarını etkilemez.

Sel, can ve mal kaybına sebep olmaktadır.

Evler ve iş yerleri sel sonucu zarar görebilir. İnsanlar sel suları boşaltılana kadar konutlarında yaşayamaz, işlerine gidemez.

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki öğrencilerin çığın toplum hayatı üzerindeki etkilerine verdiği örnekleri oku. Doğru olan örneklerin başındaki kutucuğu işaretle.

Çığın kara yolları üzerine düşmesi sonucu yollar kapanabilir. İnsanlar iş yerlerine, öğrenciler okullarına gidemez. İş ve eğitim hayatı bu durumdan olumsuz etkilenir.

Kayak merkezlerine çığ düşmesi sonucu, turizm olumsuz etkilenir.

Çığ sonucu düşen karlar erirse yetkililerin karları temizlemesine gerek kalmaz.

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki öğrencilerin orman yangınlarının toplum hayatı üzerindeki etkilerine verdiği örnekleri oku.

Doğru olan örneklerin başındaki kutucuğu işaretle.

Yerleşim yerlerinin yakınındaki orman yangınları evlere ve iş yerlerine zarar verebilir.

Orman yangınlarında yanan ağaçların yerine yeni fidanlar dikilirse çevreye hiç zarar verilmemiş olur.

Yangınlar sonucunda ağaçların ürettiği oksijen miktarı azalır, hava kirliliği artar.

ETKİNLİK 6

Doğal afetlerin toplum hayatı üzerindeki etkilerini düşün.
Düşüncelerini aşağıya yaz.

.....

.....

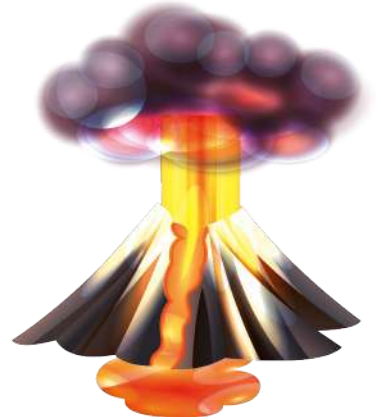
.....

.....

.....

.....

.....

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

KONU : Bilim, Teknoloji ve Toplum

KAZANIM : Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

Haydi oku.

İnsanlar hayatı kolaylaştırmak için bilimi kullanarak teknolojik aletler icat etmişlerdir. Bu buluşlar da teknoloji ile birlikte gelişmektedir. Örneğin dedelerimiz uzaktaki arkadaşlarıyla haberleşmek için mektup yazıyorlardı. Mektupların karşı tarafa gitmesi günler bazen haftalar sürebiliyordu. Oysa şimdi görüşmek istediğimiz kişiyi telefonla aradığımızda anında sesli ya da görüntülü konuşabiliyoruz. Arkadaşlarımızla cep telefonlarından yolladığımız mesajlarla anında haberleşebiliyoruz. Bunun yanında eskiden arkadaşlıklar parklarda bahçelerde kurulurken artık sanal ortamlarda kuruluyor. Zamanın çoğunu arkadaşlarıyla, ailesiyle değil de ekranlar karşısında geçiren bireyler çoğalmaktadır. Teknoloji kullanımının sosyalleşmemize kolaylıklar sağladığı gibi olumsuz etkileri de olabilmektedir. Bu yüzden teknolojiyi doğru şekilde kullanmalıyız. Sevdiklerimize zaman ayırmalıyız.

Teknolojinin olumlu yönleri nedir? Yaz.

Teknolojinin olumsuz yönleri nedir? Yaz.

ETKİNLİK 2

Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkilere yönelik olumlu etkilerinin başındaki kutucuğu işaretle.

	Teknoloji sayesinde çok zamanımızı alacak işleri daha kısa sürede bitirdiğimiz için arkadaşlarımıza ayıracağımız vakit artmaktadır.
	Gelişen teknoloji ile yüksek katlı binalar inşa edilebilmektedir.
	İnternet sayesinde insanlar uzak yerlerde yaşayan kişilerle kolaylıkla iletişim kurmaktadır.
	Telefonların kameraları sayesinde doğal güzelliklerin fotoğraflarını çekebiliriz.
	Uçak, gemi ve hızlı tren gibi taşıtlar icat edildikten sonra uzak şehirde olan akraba ve arkadaşlarımızın yanına daha kısa ve rahat şekilde gidebiliyoruz.
	Cep telefonlarındaki kamera ve genel ağ sayesinde istediğimiz kişilerle anında görüntülü görüşebiliyoruz.
	Bilgisayar başında çok zaman geçirmek gözlere zarar verebilir.

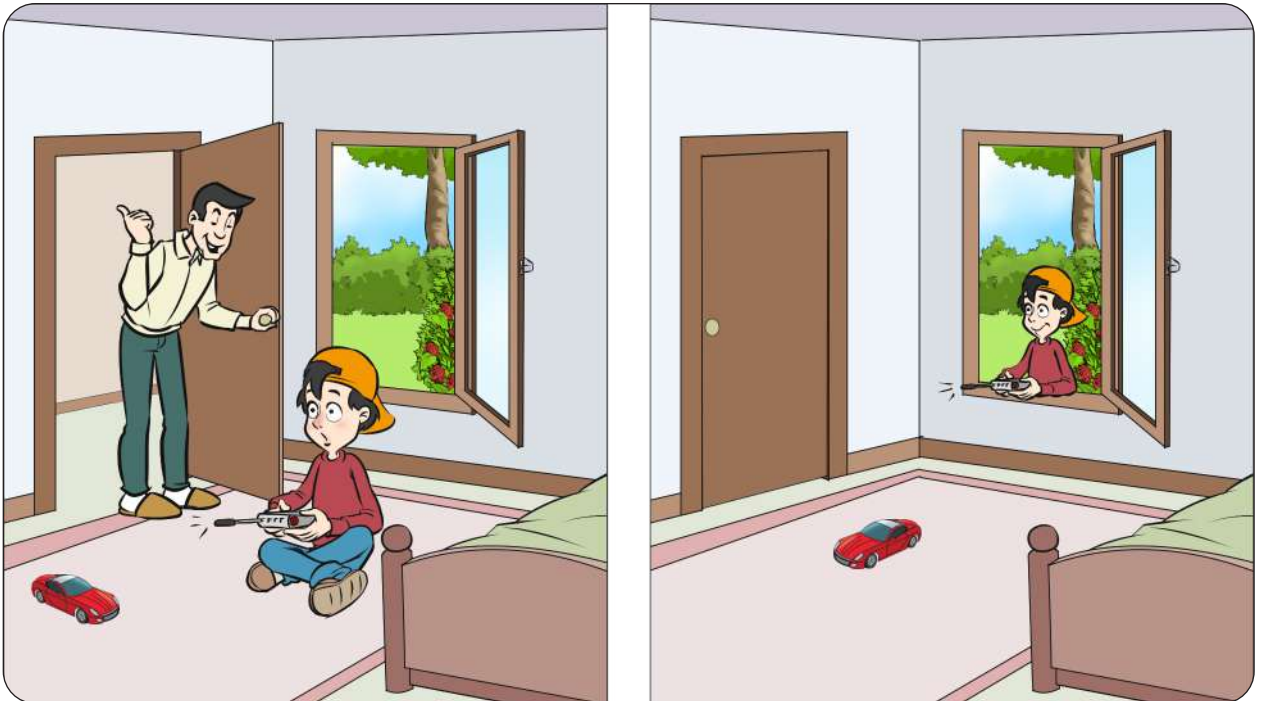

ETKİNLİK 3

Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkilere yönelik olumsuz etkilerinin olduğu cümlelerin başındaki kutucuğu işaretle.

	Yüz yüze iletişim giderek azalmaktadır.
	Teknoloji sayesinde tüm dünyada yaşanan olaylardan anında haberdar olabiliyoruz.
	Bağımlılık yapan bilgisayar oyunları, toplumdan kopuk ve şiddet eğilimi olan bireyler yetişmesine sebep oluyor.
	Bilgisayar başında çok fazla zaman geçirmek gözlere ve iskelet sistemimize zarar verebilir.
	İnternet sayesinde merak ettiğimiz bir bilgiyi çok kısa sürede öğrenebiliyoruz.
	Parklarda koşuşturan çocuklar artık bilgisayarların, telefonların başında oyun oynuyor. Bu durum sonucunda asosyallik, obezite, uykusuzluk ve yalnızlık ortaya çıkıyor.
	Gelişen teknoloji sayesinde yolculuklar daha kısa hâle geldi.

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların sonuna "D", yanlış olanların sonuna "Y" yaz.

	Teknoloji toplumsal ilişkileri her zaman olumlu etkiler.
	Gelişen teknoloji sayesinde gideceğimiz yerlere daha hızlı ve konforlu giderek sevdiğimiz yerlere ziyaret edebiliyoruz.
	Bağımlılık yapan bilgisayar oyunları, toplumdan kopuk ve şiddet eğilimi olan bireyler yetişmesine sebep oluyor.
	Buzdolabı ve ütü hayatımızı kolaylaştırır da sosyalleşmemizi engeller.
	Arkadaşlık siteleri sanal arkadaşlıkların çoğalmasına sebep olmaktadır.
	Parklarda koşuşturan çocuklar artık bilgisayarların, telefonların başında oyun oynuyor. Bu durum sonucunda asosyalite, obezite, uykusuzluk ve yalnızlık ortaya çıkıyor.
	Teknolojinin gelişimi geleneksel bayram ziyaretlerini etkilememiştir.

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yaz.

- 1) sayesinde çok uzaktaki kişilerle kolayca iletişim kurabiliriz.
- 2) Teknoloji bağımlılığı arkadaşlıkları arttırmaktadır.
- 3) Teknoloji insanları bağımlı hâle getirerek
- 4) Teknoloji sayesinde çok zamanımızı alacak işleri daha sürede bitirdiğimiz için arkadaşlarımıza ayıracağımız vakit artmaktadır.
- 5) Cep telefonlarındaki kamera ve internet sayesinde istediğimiz kişilerle anında görüşebiliyoruz.
- 6) Bilgisayar başında çok zaman geçirmek zarar verebilir.
- 7) Teknolojinin gelişimi geleneksel bayram ziyaretlerini etkilemiştir.
- 8) Teknolojinin yanları olmasına karşın özellikle sosyal yaşam üzerinde olumsuz etkileri de bulunmaktadır.

yalnızlaştırmaktadır	olumlu	görüntülü	sanal
olumsuz	kısa	Teknoloji	göz sağlığına

ETKİNLİK 6

Sence aşağıdaki teknolojik aletlerin sosyal hayatımıza etkileri neler olabilir? Düşüncelerini yandaki boşluklara yaz.

Televizyon

.....

.....

.....

.....

Cep telefonu

.....

.....

.....

.....

Genel ağ

.....

.....

.....

.....

Teknolojiyi hayatımızı kolaylaştırması için kullanalım. Televizyon ya da bilgisayar izlerken göz ve beden sağlığınıza zarar vermeyelim. Sevdiklerimizle hem yüz yüze hem de teknolojik aletler ile iletişimde olalım. Arkadaşlarımızla oyunlar oynamayı da ihmal etmeyelim. 😊

KONU : Bilim, Teknoloji ve Toplum

KAZANIM : Sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

Doğru ve Güvenilir Bilgi

Medya; insanlar arasında iletişimi sağlayan gazete, dergi, radyo, televizyon ve genel ağ gibi kitle iletişim araçlarının tümüne verilen isimdir.

Medya okuryazarlığı; çeşitli türden (görsel, işitsel, basılı, vb.) medya mesajlarına erişebilme, erişilen medyaları eleştirel bakış açısıyla çözümleyip değerlendirebilme ve kendi medya iletilerini üretebilme becerisidir.

İnsanlar eskiden ihtiyaç duydukları ya da merak ettikleri bilgiye daha zor ulaşıyordu. Şimdi ise daha kolay ve hızlı bilgi sahibi olabiliyorlar. Örneğin öğrenciler bir ödev konusunu araştırmak için kütüphanelere gidip kitapları, ansiklopedileri okuyordu ve bu araştırmalar öğrencilerin saatlerini alıyordu. Günümüzde bilgisayarlar hatta cep telefonları sayesinde arama motorlarında yapılan arama sonuçları 1 saniyeden bile az sürede karşımıza binlerce sonuç çıkarıyor. Bilgiye bu kadar hızlı ve kolay ulaşmamıza rağmen ulaştığımız bilginin doğruluğundan ve güvenilir olduğundan emin olamıyoruz.

Medyada yer alan bilgilerin doğru ve güvenilir olup olmadığını sorgulamak, medya okuryazarlığı becerisini gerektirmektedir.

Genel ağda doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmak için:

- Resmî adresler daha güvenilir bilgiler içermektedir. Örneğin “.edu” üniversiteleri, “.k12” eğitim kurumları, “.gov” devlet kuruluşlarını temsil etmektedir. Bu adresleri daha çok tercih etmeliyiz.
- Karşıma çıkan sonuçların azaltılması ve ilgisiz sonuçların hızlıca elenmesi için arama yapacağınız anahtar kelime ya da kelimeleri tırnak işareti (“ ”) içerisine almalıyız.
- Bilgilerin güncel olup olmadığına dikkat etmeliyiz.
- Birden fazla genel ağ sitesinden yararlanmalıyız.
- Genel ağda ulaştığımız bilgileri kitap, dergi, ansiklopedi gibi kaynaklarla karşılaştırmalıyız.

ETKİNLİK 2

Doğru ifadeye sahip olan cümlelerin başındaki kutucuğu işaretle.

☐	Birden fazla genel ağ sitesinden yararlanmalıyız.
☐	Arama motorunda arama sonuçlarında en üstte çıkan, her zaman en güvenilir sitedir.
☐	Uzantısı “gov” ya da “edu” gibi resmi siteleri tercih etmeliyiz.
☐	Uzantısı “org” ya da “biz” gibi siteleri tercih etmeliyiz.
☐	Bilgilerin güncel olup olmadığına dikkat etmeliyiz.
☐	Daha çok reklam olan siteler daha güvenilirdir.
☐	Genel ağda ulaştığımız bilgileri kitap, dergi, ansiklopedi gibi kaynaklarla karşılaştırmalıyız.
☐	Arama motorunda, arama yapacağımız anahtar kelimeyi tırnak işareti (“ ”) içerisine almalıyız.

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yaz.

- 1) Resmi sitelerin güvenilirliği
- 2) Genel ağda ulaştığımız bilgileri kitap, dergi, ansiklopedi vb. kaynaklarla
.....
- 3) Bulduğumuz bilgilerin tarihine bakarak kontrol etmeliyiz.
- 4) Sanal ortamda ulaştığımız bilgiler her zaman olmayabilir.
- 5) Birden fazla genel ağ yararlanmalıyız.
- 6) Arama motorunda aratacağımız anahtar kelimeyi işaretine
alarak ilgisiz sonuçları elemiş oluruz.

sitesinden	yüksektir	tırnak
karşılaştırmalıyız	doğru	güncelliğini

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki öğrencilerin sanal ortamda doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma ile ilgili verdiği bilgileri oku.

Doğru olan bilgilerin başındaki kutucuğu işaretle.

Aradığımız bilgiyi tek bir siteden almamalıyız. Değişik kaynaklarda aynı şekilde yer alıp almadığını kontrol etmeliyiz.

Bilgiye ulaştığımız genel ağ sitesinin güncelliğini kontrol etmeliyiz. En yakın tarihli bilgiye ulaşmalıyız.

Reklamların daha fazla olduğu genel ağ siteleri daha güvenilir bilgi sunar.

ETKİNLİK 5

Ziya, Atatürk Ortaokulu 5. sınıf öğrencisidir. Öğretmenleri genel ağ kaynaklarını kullanarak yapmaları için bir araştırma ödevi vermiştir. Ziya'nın araştırdığı ödevlerinin konuları ve kullandığı genel ağ adresleri aşağıda verilmiştir. Ödev konularını bulabileceği site isimleri ile eşleştir.

Ödev Konuları

Büyük harflerin kullanıldığı yerler
Doğal afetler nelerdir?
Medya okuryazarlığı nedir?
Trafik işaretlerinin anlamları
Koronavirüs belirtileri nelerdir?

Genel Ağ Siteleri

medyaokuryazarligi.gov.tr
tdk.gov.tr
afad.gov.tr
covid19.saglik.gov.tr
kgm.gov.tr

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki yarım bırakılmış cümleleri tamamla.

Araştırma yaparken genel ağ, ansiklopedi, kitap, dergi gibi farklı kaynaklardan yararlanmalıyız. Çünkü

.....

.....

.....

Araştırma yaparken "gov" ya da "edu" uzantılı siteler daha güvenilir bilgiler içerir. Çünkü

.....

.....

.....

KONU : Bilim, Teknoloji ve Toplum

KAZANIM : Sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

Sanal Ortamda Güvenlik

Hayatımızın neredeyse her alanında genel ağı kullanmaktayız. Bilgisayarlar, cep telefonları ve tabletler aracılığıyla yeni bilgiler öğrenmek, alışveriş yapmak, bankacılık işlemleri gerçekleştirmek ve sosyal medyayı kullanmak gibi pek çok işlemi genel ağ üzerinden gerçekleştiriyoruz. Genel ağ hayatımızı oldukça kolaylaştırıyor. Bununla birlikte genel ağı güvenli şekilde kullanmazsak karşılaşılabileceğimiz tehlikeler de bulunmaktadır.

Mesafeli Alışveriş:
Genel ağ üzerinden yapılan alışverişe "mesafeli alışveriş" denir.

Eğer sanal ortamı güvenli kullanmazsak kötü niyetli insanlar genel ağ üzerinden kimlik bilgileri, adres, telefon, şifre gibi kişisel bilgilerimize ulaşarak bizim adımıza işlem yapabilirler. Bu duruma "kimlik hırsızlığı" denir.

Örneğin güvenli olmayan mesafeli alışveriş sitelerinden alışveriş yapmaya çalıştığımızda, kimlik hırsızları tarafından kredi kartı bilgilerimiz ele geçirilebilir.

Güvenli internet kullanımı için:

- ✓ Güvenli olan genel ağ adreslerini belirlemeli ve onları kullanmalıyız.
- ✓ Kişisel bilgilerimizi hiç kimseye paylaşmamalıyız.
- ✓ Güncel bir virüs programı kullanmalıyız.
- ✓ Bilmediğimiz dosyaları indirmemeli, tanımadığımız kişilerden gelen e-postaları açmamalı ve onları hemen silmeliyiz.

ETKİNLİK 2

Sanal ortam güvenliği ile ilgili verilen cümleleri oku.

Doğru cümlelerin başındaki kutucuğa "D", yanlış cümlelerin başındaki kutucuğa "Y" yaz.

	Sosyal medyada gördüğümüz her şeye inanmamalıyız.
	Bilinen, güvenilir mesafeli alışveriş sitelerinden alışveriş yapmalıyız.
	Genel ağdan alışveriş yaparken alacağımız şeyleri en ucuz siteden almalıyız.
	Genel ağ sayesinde alışveriş ve bankacılık işlemleri gibi pek çok işlemi yapabiliriz.
	Genel ağ kullanımı ülkemizde gelişmemiştir.
	Genel ağdan yararlandığımız siteler bize her zaman doğru bilgi verir.
	Sanal ortamdaki hesaplarımız için tahmini zor ve farklı karakterlerden oluşan şifreler kullanılmalıdır.
	Sanal ortamda her siteden dosya indirmek güvenlidir.

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki tanımlar ve kavramlar tablolarını incele.

Kavrama ait olan harfi, uygun olan tanım kutucuğuna yazarak tanımlar ile kavramları eşleştir.

		Tanımlar
	1	Mesafeli alışveriş
	2	Hacker
	3	Elektronik posta
	4	Antivirüs programı
	5	Kimlik hırsızlığı

	Kavramlar
a	Kötü niyetli kişilerin bize ait bilgileri öğrenerek adımıza işlem yapmasıdır.
b	Bilgisayarımızın güvenliğini sağlamak için kurulu olan yazılımlardır.
c	Bilgisayarlara ve ağlara izinsiz olarak giren kişilere verilen addır.
d	Bilgisayar ya da telefon gibi cihazlar kullanılarak karşı tarafa sanal ortamda iletilen mektuptur.
e	Genel ağ üzerinden alışveriş yapmaya denir.

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yaz.

- 1) Şifrelerimizi veya parolalarımızı girerken klavye kullanmalıyız.
- 2) Genel ağda mesafeli alışveriş yaparken siteleri tercih etmeliyiz.
- 3) Bilgisayarımıza çok bilinmeyen sitelerden müzik, film gibi dosyalar indirirsek bilgisayarımıza bulaşabilir.
- 4) Bilgisayarımızı kötü amaçlı yazılımlardan korumak için güncel bir programı kullanmalıyız.
- 5) Sosyal medyada kişisel bilgilerimizi
- 6) Şifrelerimizi kimseyle paylaşmamalı ve tahmini karakterlerden oluşturmalıyız.

paylaşmamalıyız	zor	bilinen
antivirüs	virüs	sanal

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki öğrencilerin sanal ortamda şifre belirlerken dikkat edilmesi gerekenler ile ilgili verdiği bilgileri oku.

Doğru bilgilerin başındaki kutucuğa "D", yanlış olanların başındaki kutucuğa "Y" yaz.

☐

123456 gibi ardışık sayılar ya da kendinizle ilgili kolay tahmin edilecek şifreler kullanılmamalıdır.

☐

Şifrelerimizi unutursak diye en az 2 arkadaşımıza söylemeliyiz.

☐

Tahmini zor ve farklı karakterlerden oluşan şifreler kullanılmalıdır.

☐

Şifreler kimseyle paylaşılmamalı ve altı ayda bir değiştirilmelidir.

ŞİFRE

9876

HAKAN345

OZGE98

123456

102030

12345

8910

AYSE123

AHMET123

ANA123123

123456789

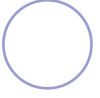
BU ŞİFRELERİ SAKIN KULLANMAYIN!

DOĞRU ŞİFRE SEÇİMİ ÇOK ÖNEMLİDİR!

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki öğrencilerin mesafeli alışveriş yaparken dikkat edilmesi gerekenler ile ilgili verdiği bilgileri oku.

Doğru bilgilerin başındaki kutucuğa "D", yanlış olanların başındaki kutucuğa "Y" yaz.

Genel ağ üzerinden alışverişlerde kişisel bilgiler girilirken sanal klavye kullanılmalıdır.

Adres satırında "https" ile başlayan sitelerden alışveriş yapmalıyız.

E-posta ile gelen bağlantılardan değil de doğrudan genel ağ adresi yazarak alışveriş sitesine bağlanılmalıdır.

Aradığımız ürünü en ucuz satan siteden alışveriş yapmalıyız.

100% SECURE

KONU : Bilim, Teknoloji ve Toplum

KAZANIM : Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirler.

ETKİNLİK 1

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

BİLİM İNSANLARININ ORTAK ÖZELLİKLERİ

Buluş: İlk kez yeni bir araç, aygıt, yöntem vb. bulmaya icat adı verilmektedir.

Mucit: Yeni bir buluş ortaya koyan kişiye mucit denmektedir.

İnsanların buluş (icat) yapmalarının nedeni, yaşadıkları çevredeki olayları açıklama ve günlük yaşamlarında karşılaştıkları problemleri çözme isteğidir.

Buluş ya da icat yapabilmek öğrenilmesi gereken bir işlemdir. Buluş yapabilmek için yaratıcı düşünmeyi öğrenmemiz ve geliştirmemiz gerekmektedir.

İnsanlar çok eskiden ağır yükleri bir yerden başka bir yere insan gücüyle taşıyordu. Daha sonra yük taşımak için yuvarlanabilen ağaç kütüklerini kullanmaya başladılar. Bu düzen, ilerleyen yıllarda tekerleğin icadına katkı sağladı. İnsanlar geçmişte aydınlanmak için yalnızca güneş ışığından faydalaniyor gece olduğunda ise ay ve yıldızlardan yansıyan ışınlar Dünya'mızı yeterli olacak şekilde aydınlatmadığından insanlar çevrelerindeki varlıkları net bir biçimde göremiyorlardı. Bu sebepten dolayı çeşitli aydınlatma araçlarına ihtiyaç duyuyorlardı. Ateşin keşfinden sonra geliştirilen meşale, insanların ilk aydınlatma araçlarından biri oldu.

Kâinatın veya olayların bir bölümünü konu olarak seçen, deneye dayanan yöntemler ve gerçeklikten yararlanarak sonuç çıkarmaya çalışılan planlı bilgilerin tamamına **bilim** denir.

Bilimsel bilgiye ulaşmak için düzenli çalışan kişiler ise **bilim insanı** olarak adlandırılır. Bilim insanları bilimsel yöntemler kullanarak araştırmalar yapar, araştırma sonuçlarını başka insanlarla paylaşır.

ETKİNLİK 2

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

BİLİM İNSANLARININ ORTAK ÖZELLİKLERİ

Bilim insanı veya buluş yapan biri çok sabırlı olmalıdır. Çünkü kafasındaki ürüne ulaşması için, bir sürü yanlış yapabilir. Ancak her yaptığı yanlıştan bir şeyler öğrenirse kafasındaki buluşa ulaşma ihtimali artacaktır. Bu yüzden sabırlı olmak ve kolay vazgeçmemek çok önemlidir.

Bir kişi buluş yaparken asla yaptığı şeye yüzde yüz güvenemez, şüpheci olur. Çünkü her zaman daha farklı nasıl olabileceğini düşünür. Bu da eğer bir hata yaparsa onu görmesine olanak sağlar.

- Bilim insanı veya buluş yapan biri kararlı ve cesurdur. Çünkü bir buluş yaparken olumsuz şeyler yaşanabilir.
- Şüphecidir, olayları olduğu gibi kabul etmez.
- Eleştircidir ve eleştiriye açıktır.
- Meraklı ve iyi bir gözlemcidir.
- Disiplinli hareket eder.
- Tarafsız ve önyargısızdır.
- Geniş bir hayal gücüne sahiptir.
- Hata yapmaktan korkmaz.
- Daima gerçekleri savunur.

ETKİNLİK 3

BİLGİ NOTU

Var olan bilgileri kullanarak yeni bilgiler ortaya çıkarma çabasına **bilimsel düşünme** denir. Bilim adamları yaptıkları çalışmaları bilimsel düşünme sayesinde ortaya koymuşlardır. Bu sayede çeşitli konuların nedenleri üzerinde düşünmüşler ve yeni fikirler ortaya koyarak insanlık tarihine katkıda bulunmuşlardır. Bunu yaparken daha önce yapılan çalışmaları inceleyip var olan bilgileri değerlendirmişlerdir. Bizler de araştırma ve inceleme yaparken konulara bilimsel yaklaşıma özen göstermeliyiz.

ETKİNLİK 4

İCATLAR ve MUCİTLERİ

Graham Bell

TELEFON

Alexander Graham Bell,
telefonu icat etmiştir.

Önceki hâli

Günümüzdeki hâli

Johan
Guttenberg

MATBAA

Alman Johann Guttenberg,
ilk baskı makinasını icat
etmiştir.

Önceki hâli

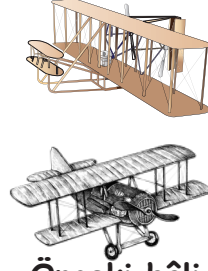
Günümüzdeki hâli

Wright
Kardeşler

UÇAK

Wright Kardeşler, ilk motorlu uçağın uçuşunu gerçekleştirdi.

Önceki hâli

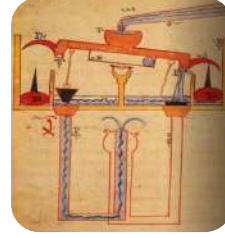
Günümüzdeki hâli

El-Cezeri

ROBOT

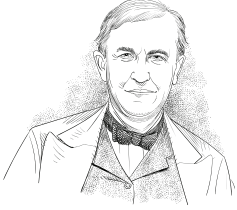
Günlük hayatta kullanılan makinalar yaptı. EL-Cezeri'nin makineleri su gücüyle çalışıyordu. Bu makinalar günümüz robot çalışmalarının ilk örnekleridir.

Önceki hâli

Günümüzdeki hâli

Thomas
Edison

AMPUL

Thomas Edison evlerde güvenle kullanılabilecek ampulü icat etmi ve bu ampullerin üretimini ve satışını yapmaya başlamıştır.

Önceki hâli

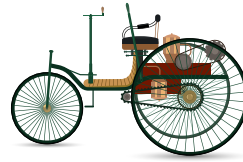
Günümüzdeki hâli

Friedrich Benz

OTOMOBİL

Modern arabaların ilk örneğini icat eden mühendistir.

Önceki hâli

Günümüzdeki hâli

Nicolas Conte

KURŞUN KALEM

Nicolas Conte, kurşun kalemin bildiğimiz şeklini oluşturdu. Tahtadan silindir çubuklar içine grafit ve toprağı karıştırarak yerleştirdi. Kurşun kalem icat etti.

Önceki hâli

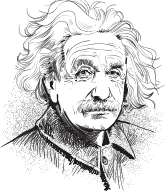
Günümüzdeki hâli

ETKİNLİK 5

Haydi oku.

OKUMA PARÇASI

Albert Einstein

Albert Einstein

Yaratıcı zekâlardan biri olan, Alman asıllı, Amerikalı fizikçidir. Geliştirdiği hipotezleriyle ilk kez kütleyle enerjinin eş değerliğini kanıtladı. Uzay, zaman ve kütle çekimi üzerine tümüyle yeni düşünme yolları önerdi.

Cahit Arf

Cahit Arf

Türk matematikçidir. Doktora yapmak için gittiği Almanya'da matematikçi Helmut Hasse ile beraber önemli çalışmalar yaptı. Bu çalışmaların sonucunda matematikte Hasse-Arf Kuramını geliştirdi. Arf değişmezi", "Arf halkaları" ve "Arf kapanışları" gibi ismiyle anılan matematiksel ifadeleri bilim dünyasına kazandırmıştır.

İbn-i Sina

İbni Sina

"Avicenna" diye bilinen ünlü Türk İslam filozofu ve hekimi olan İbn-i Sina çok küçük yaşlarda özel dersler ile yetiştirilmiştir. **Matematik, hukuk, mantık, felsefe ve tıbbı çok küçük yaşta öğrenmiştir.** On yaşında Kur'an-ı Kerim'i ezberlemiş ve 16 yaşında tanınan bir hekim olmuştur.

Graham Bell

Alexander Graham Bell

Bell ailesi, güzel konuşma üzerine çalışmış bir aile olduğundan bu ailenin bir üyesi olan Graham Bell de çalışmalarını sesin iletimi ve bu yolla iletişim kurma üzerinde yapmıştır. Bunun sonucunda telefonu icat etti. Graham Bell sayesinde hayatımıza giren telefon, çağımızın en önemli icatlarından biri sayılmaktadır.

Thomas Edison

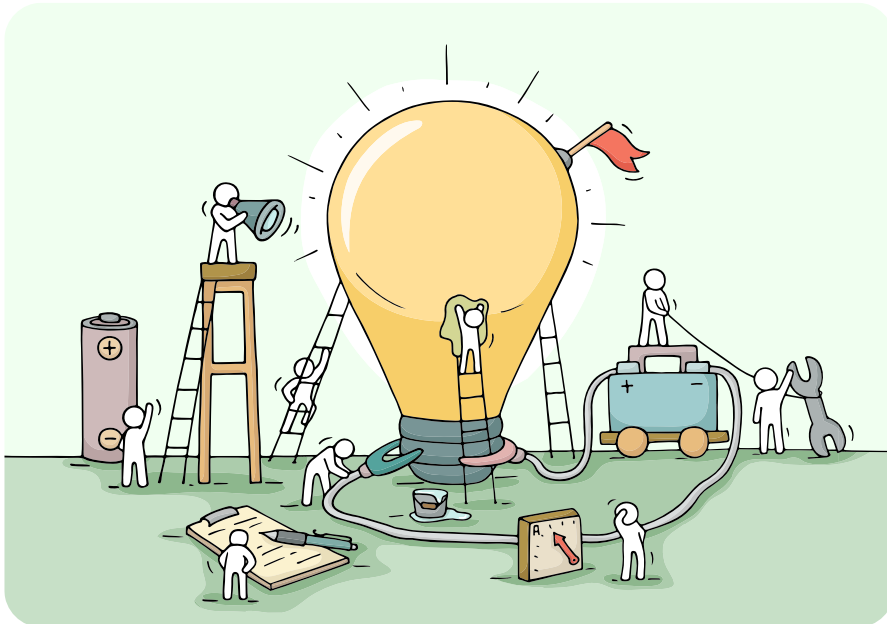
Thomas Edison

Thomas Edison dünyanın en önde gelen mucitlerinden biri ve aynı zamanda başarılı bir iş adamıydı. Başarıya giden yolda saatlerce laboratuvarında deneyler yapan Edison, ilk elektrikli ampülü bularak insanlık tarihine önemli katkıda bulunmuştur.

ETKİNLİK 6

Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

- ▶ (....) Olmayan bir şeyi ortaya çıkarmaya icat denir.
- ▶ (....) Bilimsel çalışma yapmak için özgür düşünce şart değildir.
- ▶ (....) Yeni bir buluş ortaya koyan kişilere mucit denir.
- ▶ (....) Bir buluşun başlangıcı meraktır.
- ▶ (....) İcatlar ihtiyaçlar sonucu ortaya çıkmıştır.
- ▶ (....) Bilim insanı veya buluş yapan biri sabırsız olmalıdır.
- ▶ (....) Var olan bilgileri kullanarak yeni bilgiler ortaya çıkarma çabasına bilimsel düşünme denir.
- ▶ (....) Bilim insanının en önemli özelliği aceleci olmasıdır.
- ▶ (....) İnsanlar geçmişten günümüze kadar hayatımızı kolaylaştırmak için uğramışlardır.

ETKİNLİK 7

Aşağıdaki soruları cevapla.

Aşağıdakilerin hangisi "bilim insanlarının özellikleri" arasında yer almaz?

- a) Disiplinli hareket ederler.
- b) Hata yapmaktan korkmazlar.
- c) Tek amaçları herkes tarafından tanınmaktır.
- d) Daima gerçekleri savunurlar.

Bilim adamları hayatın birçok alanında buluşlar yaparak insanların hayatını kolaylaştırmışlardır.

2) Günümüzde en çok hangi alanda teknoloji büyük ilerlemeler kaydetmektedir?

- a) İletişim
- b) Bilişim
- c) Ulaşım
- d) Üretim

3) Aşağıdakilerden hangisi bilim adamlarının özelliklerinden değildir?

- a) Sabırlıdır.
- b) Yalancılardır.
- c) Azimlidir.
- d) Araştırmacıdır.

- 4) Aşağıdakilerden hangisi bir bilim insanının özellikleriyle ilgili doğru bir ifadedir?
- a) Tesadüf sonucu icat yapar.
 - b) Kararlı, planlı ve yöntemli çalışır.
 - c) Kendi bildikleriyle yetinir.
 - d) Yeniliklere kapalı olarak iş yaparlar.
- 5) Aşağıdakilerden hangisi “bilim insanlarının özellikleri” arasında gösterilebilir?
- a) Gelişmeleri takip ederler.
 - b) Gözlem ve deney yapmazlar.
 - c) Taraf tutarlar.
 - d) Meraklı değillerdir.
- 6) Aşağıdakilerden hangisi “bilim insanlarının özellikleri” arasında yer almaz?
- a) Çevresinde yaşanan gelişmeleri takip ederler.
 - b) Etrafını izlerler ve deney yaparlar.
 - c) Tek amaçları para kazanmaktır.
 - d) Meraklı, cesur ve sabırlı kişilerdir.
- 7) Aşağıdakilerden hangisi bir bilim insanının özellikleriyle ilgili doğru bir ifadedir?
- a) Tesadüf sonucu icat yapar.
 - b) Kararlı, planlı ve yöntemli çalışır.
 - c) Arkadaşının bildikleriyle yetinir.
 - d) Yeniliklere kapalı olarak çalışırlar.

8) Aşağıdakilerden hangisi bilim insanlarının özellikleri arasında gösterilemez?

- a) Sabırlıdırlar.
- b) Tarafsız ve önyargısızdırlar
- c) Cesur değillerdir.
- d) Geniş bir hayal gücüne sahiptirler.

9) Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin amacı aşağıdakilerden hangisi değildir?

- a) İnsanların karşılaştığı problemleri çözmek
- b) Toplum ihtiyaçlarını karşılamak
- c) Rahat ve mutlu yaşamak
- d) Çok para kazanmak

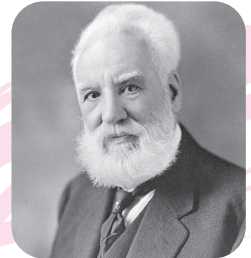
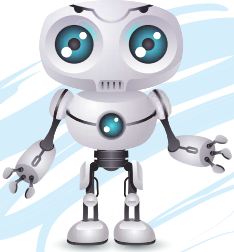
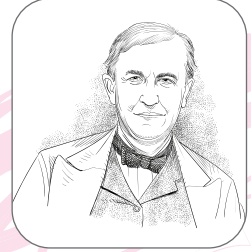
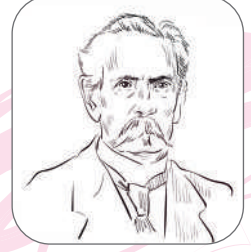
10) Aşağıdakilerden hangisi bilimsel düşünme ile ilgili değildir?

- a) Deney ve gözleme dayalı çalışmalar yapılması
- b) Yeni buluşların yapılması
- c) Buluşlarla ilgili alanlarda sorunlara çözüm üretilmesi
- d) Okullarda bilimsel düşünme ile ilgili çalışmaların yasaklanması

ETKİNLİK 8

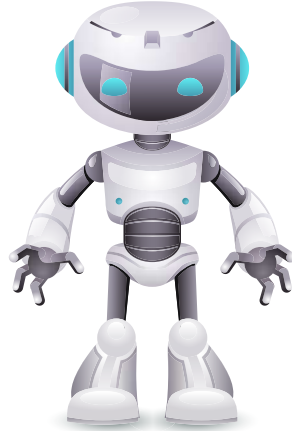
Mucitler ile buluşlarını eşleştir.

ETKİNLİK 9

Aşağıda verilen cümlelerde bulunan boşluklara uygun sözcükleri yaz.

- 1) İlk kez yeni bir araç, aygıt, yöntem bulmaya adı verilmektedir.
- 2) Yeni bir buluş ortaya koyan kişiye denmektedir.
- 3) Buluş yapanların ve bilim insanlarının olmaları ortak özelliğidir.
- 4) ilk elektrikli ampulü bularak insanlık tarihine adını altın harflerle yazdırdı.
- 5) Var olan bilgileri kullanarak yeni bilgiler ortaya çıkarmaya çabasına denir.
- 6) İnsanlar geçmişten günümüze kadar hayatımızı için uğramışlardır.

kolaylaştırmak	icat	Thomas Edison
mucit	sabırlı	bilimsel düşünce

ETKİNLİK 10

Bilim insanlarının ortak özelliklerini kutulara yaz.

- Deneycidirler.
- Tarafsızdırlar.
- Sabırsızdırlar.
- Gözlemcidirler.
- Meraksızdırlar.
- Zekidirler.
- Çalışkandırlar.
- Çabuk bıkarlar.
- Şüphediciler.
- Güvensizdirler.
- Paylaşımçıdır.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 11

Bilim adamlarının ortak özelliklerinden dört tanesini boşluklara örnekteki gibi yaz.

Mucitlerin ve Bilim İnsanlarının Özellikleri

--	--	--	--	--

ETKİNLİK 12

Aşağıda bilim insanlarının ortak özellikleri verilmiştir.

Verilen ortak özellikleri oku.

Sen de bu ortak özellikleri noktalı yerlere yaz.

- Şüphelidirler.
- Eleştircidirler.
- Eleştiriye açıktırlar.
- Meraklı ve iyi gözlemcidirler.
- Disiplinli hareket ederler.
- Tarafsız ve ön yargısızdırlar.
- Geniş bir hayal gücüne sahiplerdir.
- Hata yapmaktan korkmazlar.
- Daima gerçekleri savunurlar.
- Sabırlıdırlar.
- Kararlı ve cesurlardır.

ETKİNLİK 13

Aşağıdaki balonların içerisinde verilmiş sözcükleri oku.

Bilim insanlarının ortak özelliği olanları sarıya, olmayanları kırmızıya boyar.

Objektiflerdir.

Ümitsizlerdir.

Sabırlıdırlar.

Planlı çalışmazlar.

Ön yargılılardır.

Tembellerdir.

Araştırma yaparlar.

Cesurlardır.

Dürüstlerdir.

KONU : Bilim, Teknoloji ve Toplum

KAZANIM : Yaptığı çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranır.

ETKİNLİK 1

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Yapacağımız araştırma çalışmalarında yararlandığımız kaynakları belirtmek çok önemlidir. Bizim yaptığımız araştırmadan daha önce yapılan araştırmaları korumak, araştırmayı yapanlara teşekkür sunmak, araştırmayı yapan kişinin emeğine saygı göstermek ve gelecekte yapılacak olan araştırmalara örnek olmak amacı ile yararlandığımız kaynakları her zaman göstermeliyiz. Çalışmaların aslının korunması için etik kurallara uymalıyız.

Yaptığımız çalışmaları kendi çalışmamız gibi göstermek doğru bir davranış değildir. Yaptığımız çalışmalarda kaynakça göstermek aynı zamanda yaptığımız araştırmanın doğruluğunu ve güvenilirliğini ölçmek için de önemlidir. Bir araştırma veya incelemede yararlanılan kaynakları gösteren listeye kaynakça adı verilir. Çalışmalarımızı okuyan başka insanlar, kaynakçaya bakarak yararlandığımız kaynaklara ulaşabilir. Araştırmalarımızı kütüphanelerde yapabiliriz. Ödev yaptığımızda veya bir şeyi araştırırken yararlandığımız eserleri, kitapları, dergileri çalışmamızın kaynakça kısmında göstermeliyiz.

KAYNAKÇADA NELER OLMALIDIR?

- Kaynakçada yararlandığımız kitabın yazarının adı soyadı, eserin adı, yayın sayısı, yayın yılı, yayınevinin adı, basıldığı yer ve tarih yer almalıdır.
- Kaynakçada yararlandığımız süreli yayınların adı, yayın sayısı, yayın yılı, yayınevinin adı, basıldığı yer ve tarih yer almalıdır.
- Araştırma yaparken yararlandığımız genel ağ kaynaklarının bağlantı adresleri de kaynakçada yer almalıdır.

- Kaynakça hazırlarken kaynaklarımızı alfabetik olarak sıralamalıyız.

Yararlandığımız bilgi kaynakları

*Bilimsel kitaplar *Süreli yayınlar (dergi, gazete vb.)

*Ansiklopediler *Genel ağ

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki soruları cevapla.

- 1) Ödev yaptığımızda veya bir şeyi araştırırken yararlandığımız eserleri, kitapları, dergileri çalışmamızın hangi bölümünde gösteririz?
 - a) Kapak kısmında gösteririz.
 - b) Ödevin başlangıç kısmında gösteririz.
 - c) Kaynakça bölümünde gösteririz.
- 2) Yaptığımız çalışmalarda yararlandığımız kaynakları kaynakça bölümünde göstermemizin asıl amacı nedir?
 - a) Arkadaşlarımıza yol göstermek
 - b) Bilimsel etiğe uygun davranmak
 - c) Ödevden iyi not almak
- 3) Yaptığımız çalışmalarda kaynaklardan yararlanmanın önemi nedir?
 - a) Zamanımızı iyi değerlendirmek
 - b) Çalışmanın doğruluğunu ve güvenilirliğini kanıtlamak
 - c) Kaynaktaki bilgilerin aynısını yazmak
- 4) Yaptığımız çalışmalarda hangisi kullanacağımız bilgi kaynağı değildir?
 - a) Dergi
 - b) Bilimsel kitaplar
 - c) Arkadaşımızın önerileri
- 5) Araştırma yaparken kullandığımız kaynakların paylaşıldığı kısım aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) İçindekiler
 - b) Kapak
 - c) Kaynakça
- 6) Bir kaynağın aslının korunması için aşağıdakilerden hangisine dikkat etmeliyiz?
 - a) İnternette araştırma yapmamaya
 - b) Kaynakça belirtmeye
 - c) Araştırmanın zamanını doğru seçmeye

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki cümlelerde bulunan boşluklara uygun sözcükleri yaz.

kaynak	bilimsel araştırma	güvenilirliğini
kütüphanelerde	kaynakçaya	doğru

- 1) Araştırma ödevi hazırlanırken başka kaynaklardan yararlanıldığını çalışmanın sonunda göstererek belirtmeliyiz.
- 2) yaparken araştırmamızda kullandığımız kaynakları kaynakça bölümünde belirtmeliyiz.
- 3) Bilimsel araştırmalarda kaynakça gösterilmesinin nedeni araştırmanın artırmaktır.
- 4) Araştırmalarımızı yapabiliriz.
- 5) Çalışmalarımızı okuyan başka insanlar bakarak yararlandığımız kaynaklara ulaşabilir.
- 6) Yaptığımız çalışmaların kendi çalışmamız gibi göstermek bir davranış değildir.

ETKİNLİK 4

Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

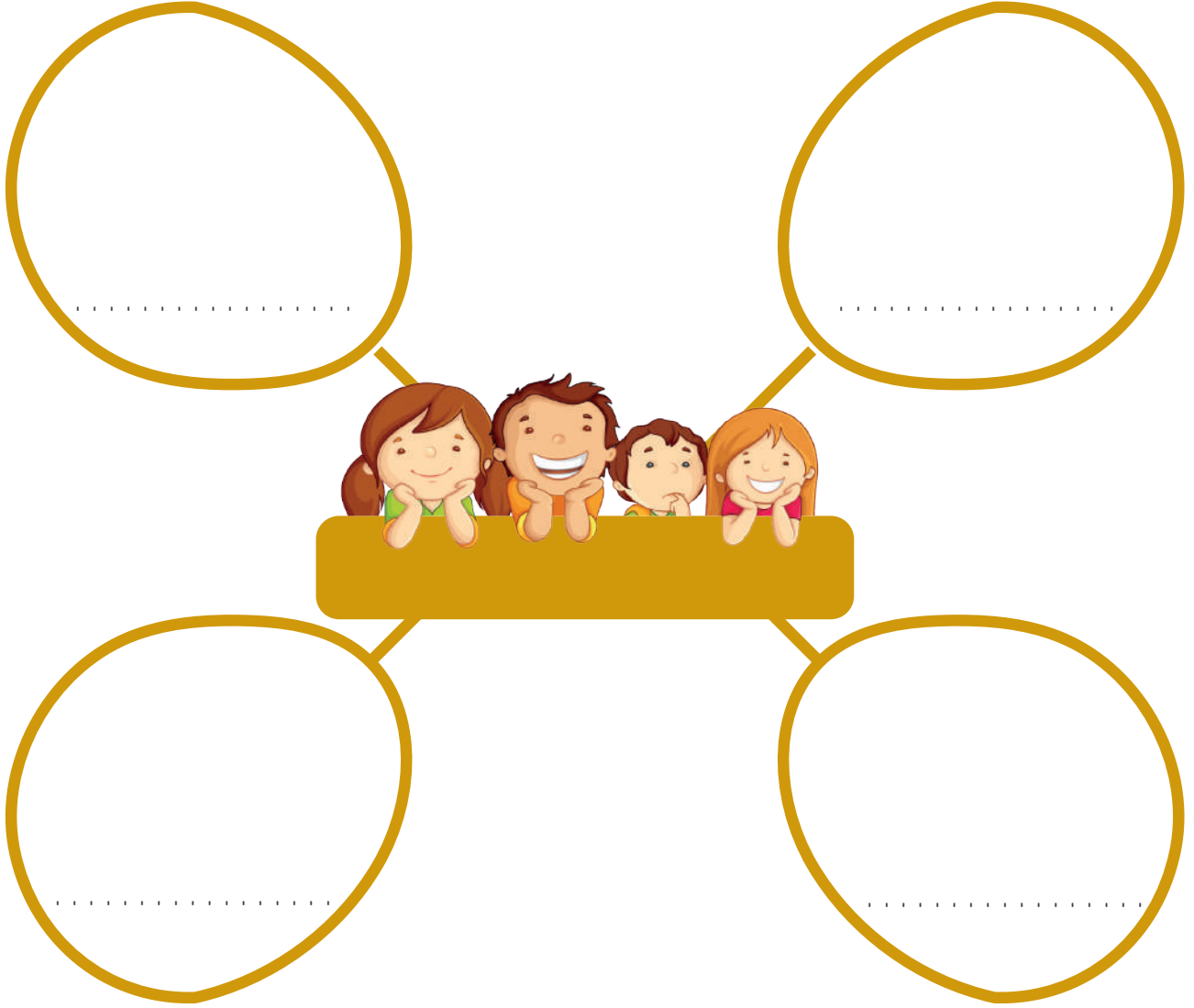
- ▶ (....) Emek hırsızlığı olmaması için mutlaka kaynakça belirtmeliyiz.
- ▶ (....) Günümüzde bilgiye ulaşma araçlarının başında internet gelmektedir.
- ▶ (....) Araştırma ödevi yaparken sadece internetten yararlanmalıyız.
- ▶ (....) Ödevlerimizde yararlandığımız kaynakları kaynakça bölümünde belirtmeliyiz.
- ▶ (....) Yaptığımız çalışmaların kendi çalışmamız gibi göstermeliyiz.
- ▶ (....) Bilimsel çalışmalarımızda kaynakça göstermek aynı zamanda yaptığımız araştırmanın doğruluğunu ve güvenilirliğini ölçmek için önemlidir.
- ▶ (....) Yaptığımız çalışmalarda bilimsel kitap kullanmak doğru değildir.
- ▶ (....) Çalışmalarımızı okuyan başka insanlar, kaynakçaya bakarak yararlandığımız kaynaklara ulaşamazlar.

ETKİNLİK 5

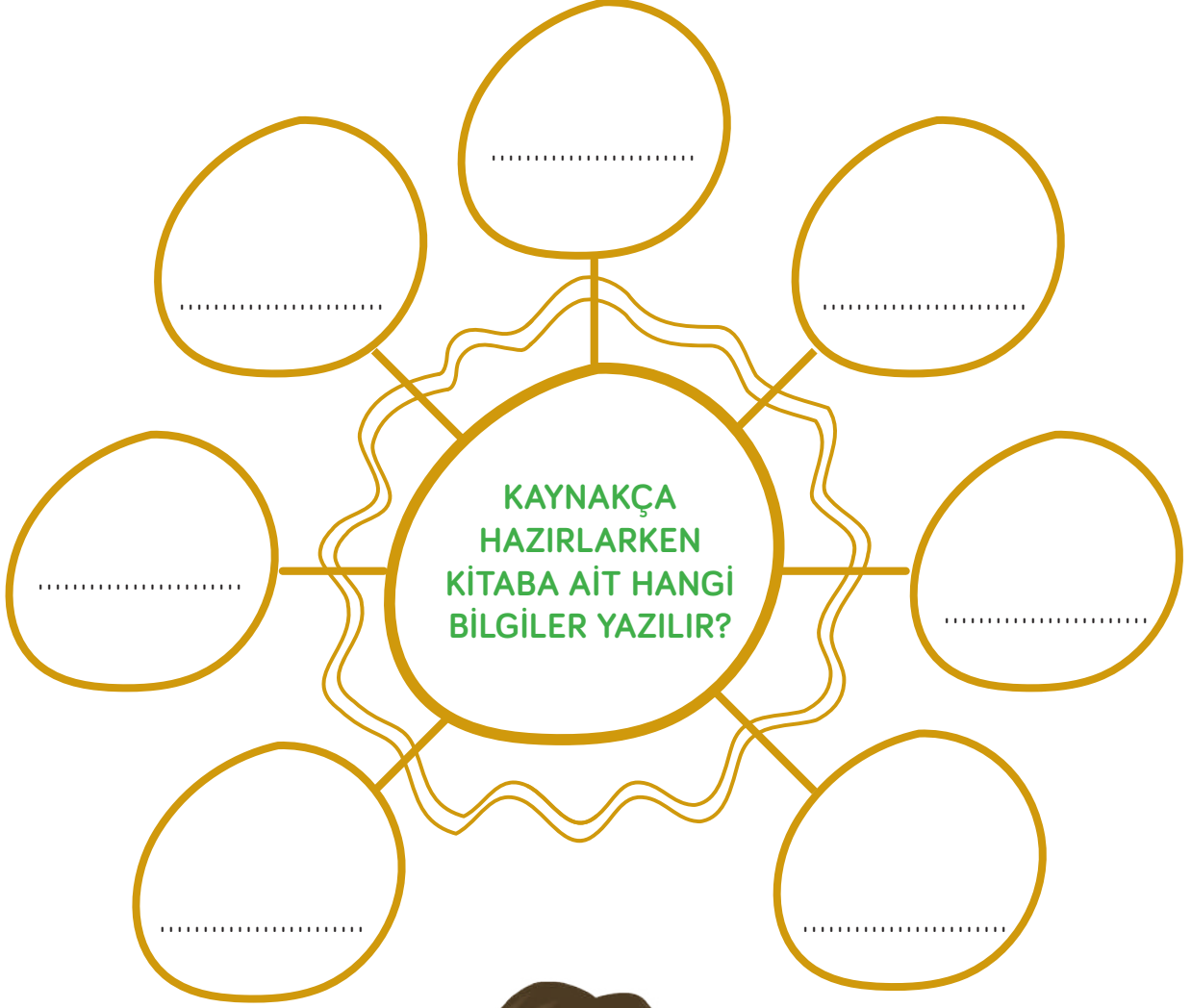
Araştırma yaparken yaralandığımız bilgi kaynakları nelerdir?

Aşağıdaki kutulara yaz.

ETKİNLİK 6

Kaynakçada yararlanılan kitaba ait hangi bilgiler yer alır? Dairelerin içine yaz.

ETKİNLİK 7

Kaynakça hazırlarken yararlandığımız kaynaklarla ilgili vermemiz gereken bilgileri aşağıdaki kutulara yaz.

1) Kitap:

Three rows of empty boxes with orange arrows, intended for recording information about books.

2) Süreli Yayınlar:

Three rows of empty boxes with green arrows, intended for recording information about periodicals.

3) Genel Ağ:

A long green rounded rectangle with a dotted line inside, intended for recording general network information.

ETKİNLİK 8

Sen de basit bir kaynakça hazırla.

KAYNAKÇA

ÜRETİM, DAĞITIM ve TÜKETİM

KONU : Üretim, Dağıtım ve Tüketim

KAZANIM : Yaşadığı yerin ve çevresinin ekonomik faaliyetlerini analiz eder.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

Haydi oku.

İnsanlar, yaşayabilmek için çeşitli işler yaparlar. Hayvanlardan ve topraktan yararlanır, ticaretle uğraşır ya da çeşitli iş yerlerinde çalışırlar. Bunlara **ekonomik faaliyet** denir.

Bir bölgenin ekonomik faaliyetleri o bölgenin;

- Coğrafi yapısını,
- Yer altı ve yer üstü zenginliklerini,
- İklimini,
- Ulaşım yollarını belirler.

Tarım:

Toprağın ekilmesi ve işlenmesi yoluyla topraktan faydalanma işlerinin tümüne tarım denir.

Tarım dediğimizde ilk aklımıza tarla, bağ ve bahçe işleri gelmektedir. Fakat hayvancılık ve ormancılık faaliyetlerini de tarım faaliyetleri içerisinde sayabiliriz. Bu faaliyetler sonucu elde edilen ürünlere **tarım ürünleri** denir. Tarım, ülkemiz için çok önemli bir geçim kaynağıdır.

Hayvanların beslenerek para kazanılması faaliyetine **hayvancılık** denir.

Hayvancılık faaliyetinin çeşitleri:

- Küçükbaş (Koyun, Keçi)
- Büyükbaş (İnek, Öküz)
- Kümes (Tavuk, Hindi, Ördek)
- İpek böcekçiliği
- Balıkçılık
- Arıcılık

ETKİNLİK 2

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Yer altında bulunan mücevher, sanayi ham maddesi, kömür ve petrol gibi ekonomik değeri olan bir maddeyi yeryüzüne çıkarıp onu paraya dönüştürme işine **madencilik** denir.

Madencilğin **amacı**, ekonomiye gerekli doğal ham maddeyi sağlamaktır.

Ham maddeleri işlenmiş veya yarı işlenmiş ürün haline getirmeye yarayan faaliyetlerin tümüne **sanayi** denir.

Sanayi üretiminin yapıldığı yere **fabrika** denir.

Yer altında bulunan mücevher, sanayi ham maddesi, kömür ve petrol gibi ekonomik değeri olan bir maddeyi yeryüzüne çıkarıp onu paraya dönüştürme işine **madencilik** denir.

Madencilğin **amacı**, ekonomiye gerekli doğal ham maddeyi sağlamaktır.

Turizm: İnsanların gezmek, dinlenmek, eğlenmek gibi amaçlarla yaptıkları gezilere denir.

Yaz turizmi, kış turizmi, tarih turizmi, doğa turizmi gibi çeşitleri vardır.

Ormancılık: Ormanları kullanarak insanların ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.

Hizmet: Bir şey üretilmeyip sadece hizmet edilen ekonomik faaliyetlere denir. Memurluk (polis, öğretmen, doktor vb.)

ETKİNLİK 3

Karadeniz Bölgesi

BİLGİ NOTU

Ekonomisi tarıma dayalıdır. **Dağlık olması** düz alanların azlığı tarımı etkilemiştir. İklima uygun olarak **çay, sebze ve meyve tarımı, mısır, fındık**, en çok yetiştirilen tarım ürünleridir. İç kısımlarda ise **tütün ve pirinç** tarımı yapılır. En çok yapılan hayvancılık çeşitleri **balıkçılık ve arıcılıktır**.

Karadeniz Bölgesi'nde sanayi fazla gelişmemiştir. Karadeniz Bölgesi'nde en çok ulaşım sorunu vardır. Tarıma dayalı olarak **çay, fındık, orman ürünleri sanayisi** gelişmiştir. Sanayinin geliştiği şehirler **Samsun, Karabük, Zonguldaktır**.

Yer altı kaynakları olarak Zonguldak'ta **taş kömürü**; Artvin (Borçka) ve Samsun'da (Küre) **bakır madeni** mevcuttur.

Karadeniz Bölgesi'nde her mevsim yağış olması deniz turizmini engellemiştir. Önemli **tarihî ve doğal güzellikleri: Abant Gölü, Yedigöller, Kaplıcalar, Ilgaz Dağları, Çoruh Vadisi, Ayder Yaylası, Sümela Manastırı, Sinop Kalesi**.

Orman

ETKİNLİK 4

Akdeniz Bölgesi

BİLGİ NOTU

Akdeniz Bölgesi'nde iklimin elverişli olması nedeniyle tarım oldukça verimlidir. Kış mevsiminin ılık geçmesi sebze ve meyve üretimini kolaylaştırmıştır. **Muz, turunçgiller, pamuk, susam, yer fıstığı, soya fasulyesi** en çok üretilen ürünlerdir. **Muz ve gül** üretiminin tamamı bu bölgededir.

*Hayvancılık*ta ise en önemlisi arıcılık ve kıl keçisidir.

En önemli sanayi faaliyetleri **dokuma, gıda, gübre, demir-çelik, petrol** ürünleridir.

Yer altı kaynakları olarak bölgede krom, kükürt, kurşun, çinko ve boksit madenleri çıkarılmaktadır.

Turizm, Akdeniz Bölgesi'nin en önemli geçim kaynağıdır. Deniz turizmi oldukça gelişmiştir. **Antalya** bölgenin turizm merkezidir. Bölgede deniz turizminin yanında **Alanya Kalesi, Saklıkent, Damlataş Mağarası, İnsuyu Mağarası, Manavgat Şelalesi** gibi tarihî ve doğal güzellikler mevcuttur.

Şelale

ETKİNLİK 5

Doğu Anadolu Bölgesi

BİLGİ NOTU

Hayvancılık bölgenin en önemli geçim kaynağıdır. Yeryüzü şekillerinin dağlık olması, iklimin çok soğuk ve kış mevsiminin uzun olması tarımın gelişmesini engellemiştir. Otlak ve meraların fazla olması ise hayvancılığın gelişmesini sağlamıştır. Bozkırlarda küçükbaş, çayırda ise büyükbaş hayvancılık yapılır.

Tarım ürünleri olarak **tütün, patates, şekerpancarı** üretilir. Malatya **kayısı** üretiminde birincidir.

Doğu Anadolu Bölgesi sanayi konusunda en geride olan bölgemizdir.

Yer altı kaynakları bakımından maden çeşitliliği ve rezervi bakımından en zengin bölgemizdir. **Demir, krom, bakır, kurşun, çinko, linyit** en fazla çıkarılan madenlerdir.

Doğu Anadolu Bölgesi turizm olarak gelişmemiştir. **Van Gölü, Palandöken, İshak Paşa Sarayı, Sarıkamış Kayak Tesisleri** bölgenin başlıca tarihî ve doğal güzellikleridir.

Yüz ölçümü bakımından ülkemizin **en büyük** bölgesidir.

Palandöken Kayak Merkezi-ERZURUM

İshak Paşa Sarayı-AĞRI

ETKİNLİK 6

Ege Bölgesi

BİLGİ NOTU

Ege Bölgesi verimli ovaları, geniş düzlükleri, uygun iklimi nedeni ile tarımın en geliştiği bölgedir. Tarım ürünleri bakımından oldukça zengindir. **Zeytin, üzüm, pamuk, incir, sebze, meyve, haşhaş, buğday** tarımı yaygındır. Ege Bölgesi'nin iç kısımlarında **küçükbaş** hayvancılık, büyük şehirlerde **kümes hayvancılığı**, Menteşe yöresinde ise **arıcılık** faaliyetleri yapılır.

Ege Bölgesi'nde sanayi oldukça gelişmiştir. Sanayinin en yaygın örneği **makine, gıda, dokuma, tekstil, petrokimyadır**.

Ege Bölgesi yer altı kaynakları bakımından oldukça zengindir. Linyitte ülkemizde birincidir. **Demir, krom, altın, civa, mermer, tuz** başlıca önemli yer altı kaynakları arasında yer alır.

Ege Bölgesi'nde deniz turizmi gelişmiştir. Tarihî eser ve doğal güzellikleri de bu bölgede turizmin gelişmesini sağlamıştır. Efes Antik Kenti, Milet Antik Kenti, Bergama Antik Kenti, Pamukkale Travertenleri, Şirince Köyü tarih ve doğa turizmini geliştirmiştir. Ayvalık, Akçay, Altınoluk, Çeşme, Bodrum, Kuşadası, Datça'da yaz turizmi gelişmiştir.

Arıcılık

ETKİNLİK 7

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

BİLGİ NOTU

Tarım ve hayvancılık bölgenin en önemli geçim kaynağıdır. Tarımda makine kullanımını arazinin uygun olması dolayısıyla kullanılmaktadır.

Başlıca tarım ürünleri; *Antep fıstığı, kırmızı mercimek, tahıllar, pamuk, tütün, zeytin, üzumdür.*

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer şekilleri nedeniyle daha çok *küçükbaş* hayvancılık yaygındır.

Gaziantep ilinde sanayi oldukça gelişme göstermiştir. *Gıdaya dayalı sanayi, giyim, dokuma, petrol rafinerisi* en önemli sanayi kuruluşlarıdır.

Ülkemizdeki petrol üretiminin tamamına yakını bu bölgeden sağlanır. Aynı zamanda *krom, doğal gaz, linyit* diğer önemli yer altı kaynaklarıdır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde turizm gelişmemiştir. En önemli turizm merkezleri; *Nemrut Dağı, Zeugma Antik Kenti, Hasankeyf, Mardin Evleri, Balıklı Göl, Diyarbakır Surları, Ulu Camiidir.*

Balıklı Göl-ŞANLIURFA

Mardin Evleri-MARDİN

ETKİNLİK 8

Marmara Bölgesi

BİLGİ NOTU

Tarım arazilerinin uygunluğu ve geniş alan kaplaması, iklim çeşitliliği ve iklimin uygunluğu tarım ürünlerinde çeşitliliği ve verimi artırmıştır. *Pirinç, mısır, zeytin, tütün, sebze, meyve, keten* en önemli tarım ürünleridir. Marmara Bölgesi *ayçiçeği* üretiminde birincidir. *Ahır ve kümes* hayvancılığı gelişmiştir. Marmara Bölgesi en fazla *et ve süt* üretilen bölgedir. Aynı zamanda *balıkçılık* ve *ipek böcekçiliği* de yapılmaktadır.

Marmara Bölgesi sanayinin en fazla geliştiği bölgemizdir. En fazla gelişen sanayi kolları; otomotiv, petro-kimya, elektronik, gıda, tekstil, gemi yapımı, lastiktir.

Marmara Bölgesi'nin doğal güzellikleri ve tarihî eserleri bakımından zengin olması turizmi de geliştirmiştir. Turizm gelirlerinin en fazla olduğu Marmara Bölgesi'dir. *Sultan Ahmet Camii, Selimiye Camii, Ayasofya Müzesi, Topkapı Sarayı, Galata Kulesi, Kız Kulesi, Yerebatan Sarnıcı, Mısır Çarşısı, Uludağ, Manyas Kuş Cenneti, Çanakkale Şehitliği, Truva Antik Kenti* bölgenin en önemli turistik yerleridir.

Topkapı Sarayı-İSTANBUL

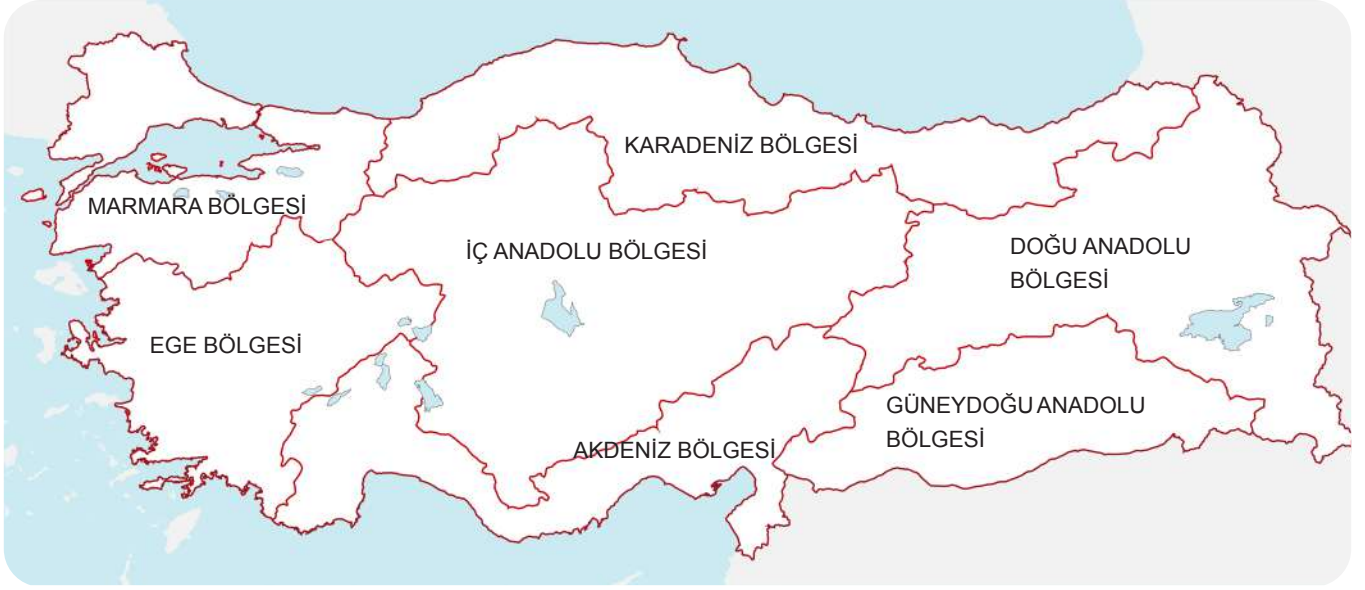
Mısır Çarşısı-İSTANBUL

Kuş Cenneti-BALIKESİR

ETKİNLİK 9

Haritadaki Karadeniz Bölgesi'ni sarı, Marmara Bölgesi'ni kırmızı, Doğu Anadolu Bölgesi'ni mavi, İç Anadolu Bölgesi'ni pembe, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni turuncu, Akdeniz Bölgesi'ni mor, Ege Bölgesi'ni ise gri renge boy.

ETKİNLİK 10

Yaşadığın yerdeki ekonomik faaliyetleri araştır.

1) Bu faaliyetlerin yapılmasında etkili olan coğrafi özellikler nelerdir? Aşağıdaki tabloya yaz.

Ekonomik faaliyet	Coğrafi özellikler
.....	
.....	
.....	

2) Aşağıdaki resimleri incele. Hangi ekonomik faaliyet alanı ile ilgili olduklarını yaz.

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 11

Aşağıdaki cümlelerde bulunan boşluklara uygun sözcükleri yaz.

coğrafi yapısı
fabrika

tarım
hayvancılık

madencilik

- 1) Bir bölgedeki ekonomik faaliyetler o bölgenin yer altı ve yer üstü zenginlikleri, iklimi, ulaşım yollarını belirler.
- 2) Toprağın ekilmesi ve işlenmesi yoluyla topraktan faydalanma işlerinin bütününe denir.
- 3) Yer altında bulunan cevher, sanayi ham maddesi, kömür ve petrol gibi ekonomik değeri olan herhangi bir maddeyi yeryüzüne çıkarıp onu paraya dönüştürmeye denir.
- 4) Çeşitli hayvanların beslenerek para kazanılması faaliyetine denir.
- 5) Sanayi üretiminin yapıldığı yere denir.

ETKİNLİK 12

Aşağıdaki soruları cevapla.

1) Ülkemizde köy ve kasabada yaşayan halkın ekonomik faaliyeti aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Sanayi
- b) El sanatları
- c) Tarım ve hayvancılık
- d) Madencilik

İnsanların yaşamlarını devam ettirebilmesi ve geçimlerini sağlayabilmesi için yaptıkları faaliyetlere ekonomik faaliyet denir.

2) Yukarıdaki tanıma göre aşağıdakilerden hangisi bir ekonomik faaliyet türü değildir?

- a) İthalat
- b) Hayvancılık
- c) Tarım
- d) Madencilik

3) Muz ve gül üretimi hangi bölgede yapılmaktadır?

a) Ege Bölgesi b) Akdeniz Bölgesi c) Marmara Bölgesi d) Doğu Anadolu Bölgesi

4) Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde hangi hayvancılık türü gelişmiştir?

- a) Büyükbaş hayvancılık
- b) Arıcılık
- c) Balıkçılık
- d) Küçükbaş hayvancılık

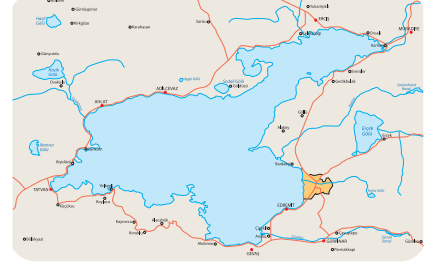
5) Çayı ile ünlü bölgemiz hangisidir?

- a) Marmara Bölgesi
- b) Karadeniz Bölgesi
- c) Ege Bölgesi
- d) Karadeniz Bölgesi

6) Van Gölü hangi bölgemizdedir?

- a) Karadeniz Bölgesi
- b) Ege Bölgesi
- c) Doğu Anadolu Bölgesi
- d) Akdeniz Bölgesi

7) Akdeniz Bölgesi'nin hangi ekonomik faaliyet alanında yoğunlaştığı söylenebilir?

- a) Sanayi
- b) Ormancılık
- c) Turizm
- d) Madencilik

8) Akdeniz Bölgesi'nin hangi özelliği seracılık yapılmasına fırsat sağlar?

- a) Yağışın fazla olması
- b) Yaz aylarının sıcak geçmesi
- c) Kışın çok kar yağması
- d) Kışların ılık geçmesi

9) Aşağıda bölgelerle ilgili verilen özelliklerden hangisi doğrudur?

- a) Marmara Bölgesi'nde çay yetiştirilir.
- b) Marmara Bölgesi ayçiçeği üretiminde birincidir.
- c) Marmara Bölgesi'nde Antep fıstığı yetiştirilir.
- d) Marmara Bölgesi'nde muz yetiştirilir.

10) Fabrikaların yoğun olduğu bir yerde nüfusun çoğunluğunun hangi meslek grubunu oluşturduğu söylenebilir?

- a) Çiftçi
- b) Turizmci
- c) Tüccar
- d) İşçi

ETKİNLİK 13

Aşağıda verilen tarım ürünlerinin yetiştiği bölgeyi tabloya yaz.

Tarım Ürünleri	Yetiştirildiği Bölge
1) Çay	
2) Muz	
3) Kayısı	
4) Zeytin	
5) Antep fıstığı	
6) Ayçiçeği	

ETKİNLİK 14

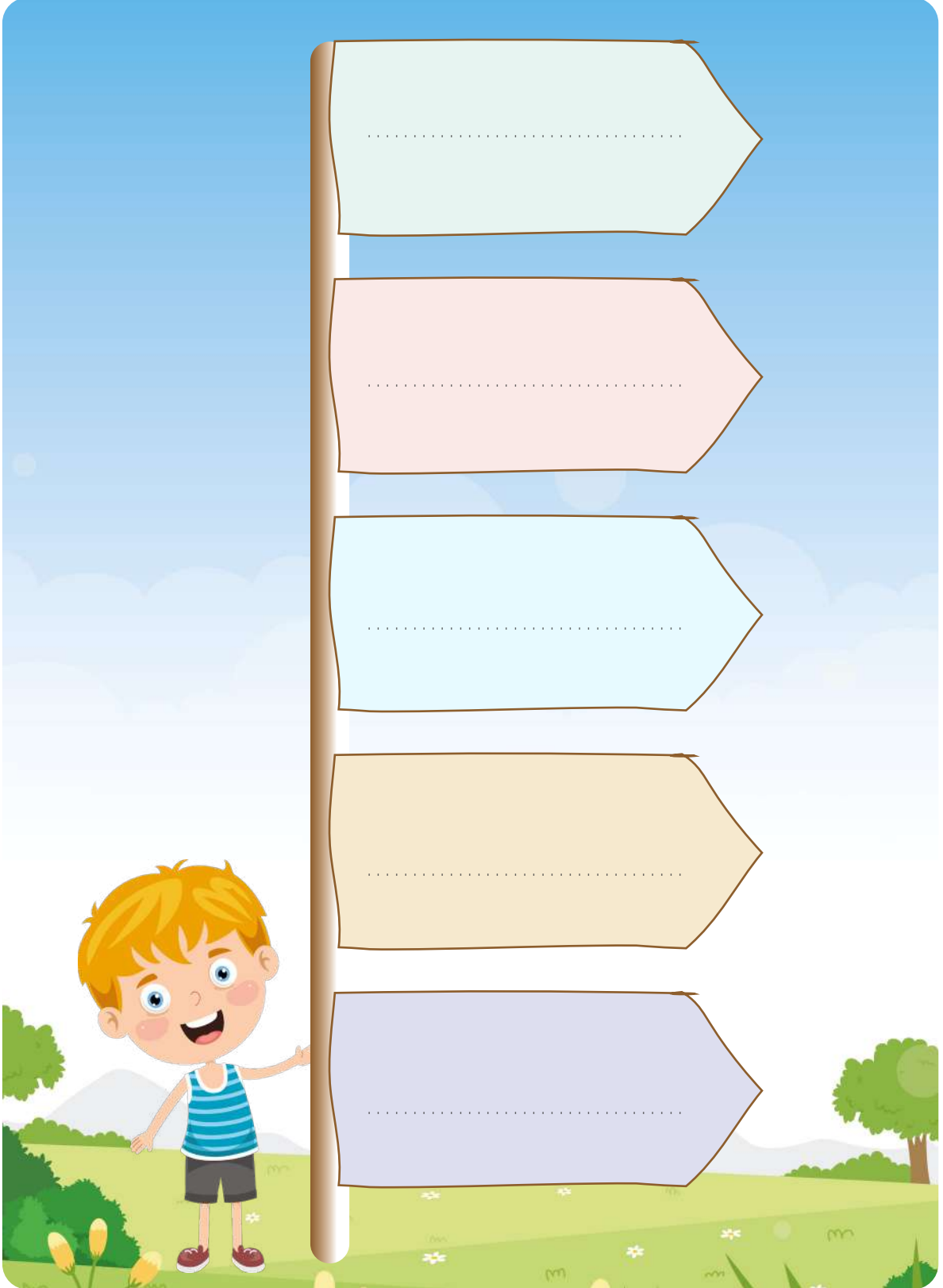
Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

D	Y	CÜMLELER
		Ekonomik faaliyetlerden madencilikte iklim şartlarının etkisi en fazladır.
		Marmara Bölgesi ayçiçeği üretiminde birincidir.
		İnek, koyun küçükbaş hayvanlarımızdandır.
		Marmara Bölgesi'nde yaygın olarak yapılan meslek madenciliktir.
		Madencilğin amacı, ekonomiye gerekli doğal ham maddeyi sağlamaktır.
		Sanayi üretiminin yapıldığı yere tarla denir.
		Hayvanların beslenerek para kazanılması faaliyetine hayvancılık denir.
		Doğu Anadolu Bölgesi diğer bölgelerden göç aldığı için nüfus miktarı fazladır.
		Ormanları kullanarak insanların ihtiyaçlarının karşılanmasına ormancılık denir.

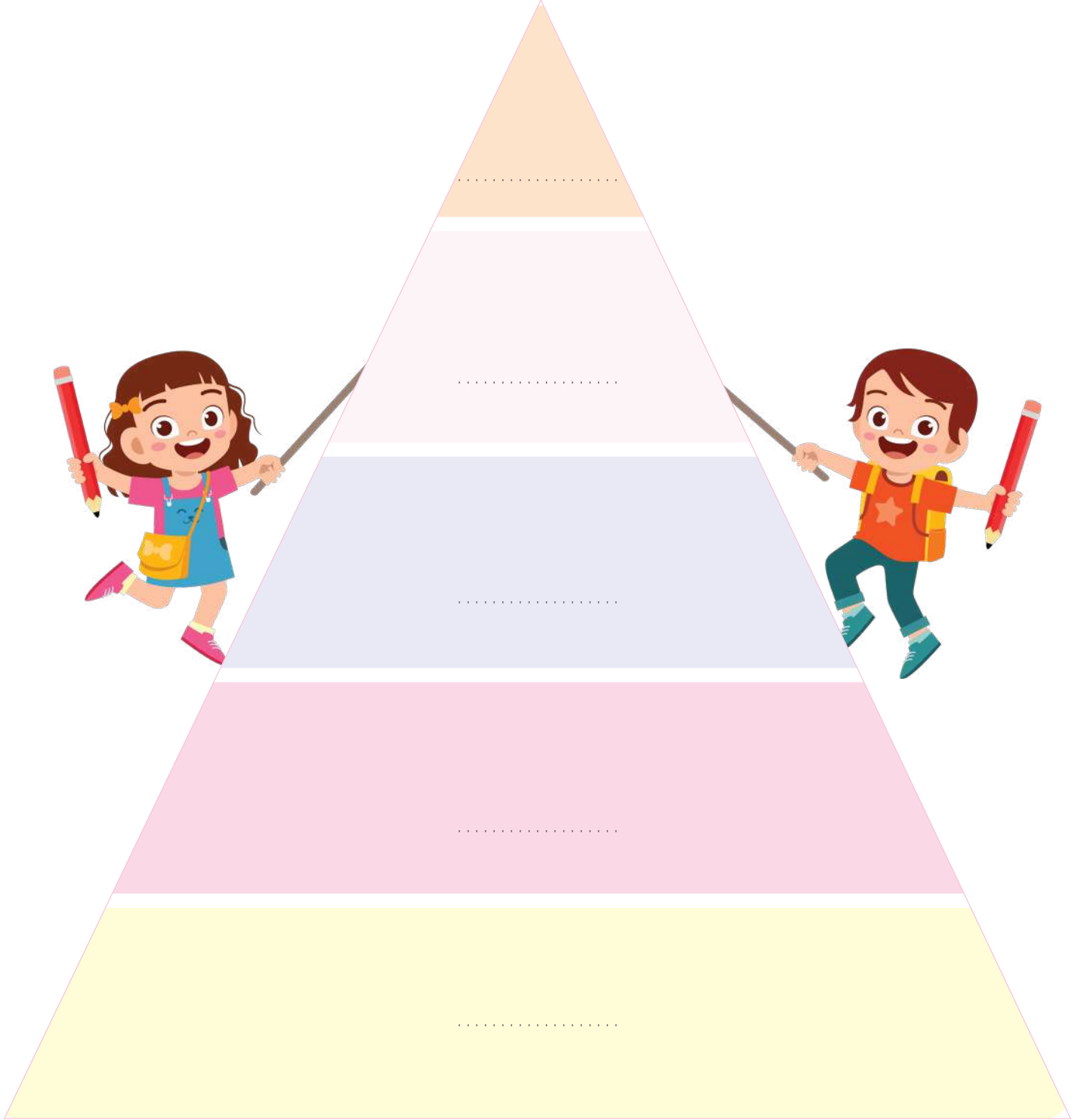
ETKİNLİK 15

Ülkemizde yapılan ekonomik faaliyetlerden beş tanesini yaz.

ETKİNLİK 16

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilen tarım ürünlerinden beş tanesini yaz.

ETKİNLİK 17

Aşağıda verilen hayvancılık faaliyetlerini resimleri ile eşleştir.

İpek Böcekçiliği

Büyükbaş Hayvancılık

Küçükbaş Hayvancılık

Kümes Hayvancılığı

Balıkçılık

KONU : Üretim, Dağıtım ve Tüketim

KAZANIM : Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır.

ETKİNLİK 1

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Ekonomik Faaliyetler Meslekleri Nasıl Etkiler?

İnsanlar kendilerinin ve bakımını üstlendikleri kişilerin isteklerini ve ihtiyaçlarını karşılamak için çalışırlar. İnsanların geçimlerini sağlamak için sürekli olarak yaptıkları işlere meslek denir. Yaşadıkları çevrede yapılan ekonomik faaliyetler kişilerin **meslek** seçimi üzerinde etkilidir.

Ülkemizde tarım genellikle toprağın daha verimli olduğu ovalarda yoğunlaşmıştır. Buralarda öne çıkan meslekler çiftçilik ve ziraat mühendisliğidir. Hayvanlardan et, süt, yumurta, deri, ipek, bal ve yün gibi ürünler elde edilir. Bunun için ülkemizin

farklı yerlerinde çeşitli hayvancılık faaliyetleri yapılmaktadır. Hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerde veterinerlik, besicilik, arıcılık, kasaplık, balıkçılık, dericilik, ipek böcekçiliği ve çobanlık gibi meslekler gelişme göstermiştir.

ETKİNLİK 2

Haydi oku.

BİLGİ NOTU**Ormancılığa Bağlı Olarak Gelişen Meslekler**

Ormanlar yağış ve nemin yeterli olduğu yerlerde daha fazla görülür. Ormanlar kâğıt, mobilya, kereste üretiminde kullanıldığı gibi yakıt olarak da kullanılmaktadır. Bu nedenle ormancılık faaliyetlerinin geliştiği yerlerde orman işçiliği, orman mühendisliği, orman muhafaza memurluğu, mobilyacılık, kerestecilik ve odunculuk gibi meslekler yaygındır. Ülkemizde ormanların fazla olduğu Karadeniz kıyılarında bu mesleklerin daha çok yapıldığı görülür. Ülkemizin iç kısımlarında orman varlığı az olduğundan ormancılıkla ilgili meslekler yeterince gelişmemiştir.

ETKİNLİK 3

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Sanayi ve Ticarete Bağlı Olarak Gelişen Meslekler

İnsanlar, kurulan fabrika ve atölyelerde çalışarak geçimlerini sağlamaktadır. Ülkemizde gıda, tekstil, otomotiv, kimya ürünleri sanayisi oldukça yaygındır. Fabrika işçiliği, gıda mühendisliği, tornacılık, makine teknisyenliği, kimyagerlik, otomobil tamirciliği sanayi tesislerinin bulunduğu çevrede öne çıkan mesleklerden bazılarıdır.

Sanayi tesislerinde üretilen ürünlerin, ihtiyacı olan insanlara ulaştırılması gerekir. Bu amaçla sanayinin geliştiği yerlerde ticarete bağlı olarak gelişen birçok meslek vardır. Tüccarlık ve uzun yol şoförlüğü bu mesleklere örnek verilebilir. Tüccarlar, üretim faaliyetleri sonucunda elde edilen malları üreticiden alıp tüketicilere satarlar.

ETKİNLİK 4

Haydi oku.

BİLGİ NOTU**Turizme Bağlı Olarak Gelişen Meslekler**

Ülkemizde turizm faaliyetleri çeşitlilik göstermektedir. Ülkemizin üç tarafı denizlerle çevrili olduğu için yaz turizmi gelişmiştir. Alanya, Fethiye, Bodrum, Marmaris ve Çeşme kıyıları yaz turizminin merkezi konumundadır. Uludağ, Kartalkaya, Erciyes ve Palandöken gibi kar yağışının fazla olduğu dağlık alanlarda ise kış turizmi gelişme göstermiştir. Turizmin geliştiği yerlerde turist rehberliği, aşçılık, resepsiyonistlik, otel işletmeciliği gibi meslekler gelişmiştir.

ETKİNLİK 5

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Madencilığe Bağlı Olarak Gelişen Meslekler

Ülkemiz maden çeşitliliği bakımından zengindir. Madenler, çıkarıldıkları yerlerde veya taşındıkları yerlerde işlenerek insanların kullanımına sunulur. Ülkemizde madencilik faaliyetlerine bağlı olarak maden işçiliği, maden mühendisliği, kuyumculuk gibi meslekler gelişmiştir.

ETKİNLİK 6

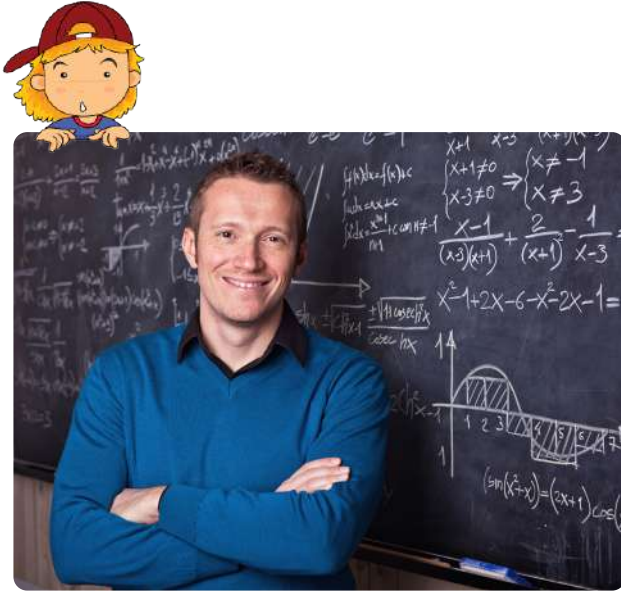
Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Hizmet Sektörüne Bağlı Olarak Gelişen Meslekler

Hizmet sektörünün amacı insanların barınma, giyinme, beslenme, eğitim, sağlık, güvenlik ve ulaşım ihtiyaçlarını karşılamaktır. Hizmet sektöründeki meslek çeşitliliği oldukça fazladır. Öğretmenlik, avukatlık, otobüs şoförlüğü, terzi, doktorluk ve emlakçılık hizmet sektörüne bağlı olarak gelişen mesleklerden bazılarıdır.

ETKİNLİK 7

Aşağıdaki cümlelerde bulunan boşluklara uygun sözcükleri yaz.

*meslek

*meslek seçiminde

*tarım

*hayvancılık

*ormanlar

*Karadeniz

*denizlerle

*madencilik

*hizmet sektörüne

- 1) İnsanların geçimlerini sağlamak için sürekli olarak yaptıkları işlere.....
denir.
- 2) Yaşadıkları çevrede yapılan ekonomik faaliyetler, kişilerin üzerinde
etkilidir.
- 3) Ülkemizde genellikle toprağın daha verimli olduğu ovalar-
da yoğunlaşmıştır.
- 4) faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerde veterinerlik, besi-
cilik, arıcılık, kasaplık, balıkçılık, dericilik, ipek böcekçiliği ve çobanlık gibi meslekler
gelişme göstermiştir.
- 5) kâğıt, mobilya, kereste üretiminde kullanıldığı gibi ısınmak
için de kullanılmaktadır.
- 6) Ülkemizde ormanların en fazla olduğu Bölgesi'dir.
- 7) Ülkemizin üç tarafı çevrili olduğu için yaz turizmi gelişmiş-
tir.
- 8) Ülkemizde faaliyetlerine bağlı olarak maden işçiliği, maden
mühendisliği, kuyumculuk gibi meslekler gelişmiştir.
- 9) Öğretmenlik, avukatlık, otobüs şoförlüğü, terzi, doktorluk ve emlakçılık
..... bağlı olarak gelişen mesleklerden bazılarıdır.

ETKİNLİK 8

Aşağıda resimleri verilen faaliyetlerin ait olduğu ekonomik faaliyet alanını yaz.

.....

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 9

Aşağıdaki traktör resmini boya. Hangi ekonomik faaliyette kullanıldığını söyle.

ETKİNLİK 10

Aşağıda verilen alanlara uygun mesleklerden iki tanesini yaz.

Tarım ve hayvancılığa bağlı gelişen meslekler:

Ormancılığa bağlı gelişen meslekler:

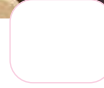
Turizme bağlı gelişen meslekler :

Hizmet sektörüne bağlı gelişen meslekler:

Madencilığe bağlı gelişen meslekler:

ETKİNLİK 11

Ormanlardan elde ettiğimiz ürünlerin altındaki kutucuğa ✓ işareti koy.

ETKİNLİK 12

Aşağıdaki soruları cevapla.

1) Aşağıdakilerden hangisi ormancılıktan elde edilen ürünlerden değildir?

- a) Kâğıt
- b) Kereste
- c) Mum

2) Aşağıdakilerden hangisi sanayi sektörüne bağlı mesleklerdendir?

- a) Fabrika işçiliği
- b) Doktor
- c) Öğretmen

3) Aşağıdakilerden hangisi turizm sektörüne ait mesleklerden değildir?

- a) Turist rehberliği
- b) Bahçıvan
- c) Aşçılık

4) Aşağıdakilerden hangisi maden işçiliğinin olduğu sektördür?

- a) Turizm sektörü
- b) Maden sektörü
- c) Sanayi sektörü

5) Aşağıdakilerden hangisi hizmet sektörüne bağlı mesleklerdendir?

- a) Öğretmen
- b) Maden mühendisliği
- c) Kuyumculuk

ETKİNLİK 13

Hizmet sektörü hangi ihtiyaçlarımızı karşılamaktadır? Daire içine al.

Barınma

Maden

Beslenme

Orman

Sağlık

Tarım işçiliği

Ulaşım

Deniz

Giyinme

Eğitim

Hayvancılık

Güvenlik

KONU : Üretim, Dağıtım ve Tüketim

KAZANIM : Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder.

ETKİNLİK 1

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Ekonomik faaliyetler, insanların hayatlarını sürdürmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için yaptığı tüm faaliyetlerdir.

İnsanların ekonomik faaliyetleri; **toplumsal yapı**, **kültür** ve **gündelik yaşam** üzerinde etkili olur. Ekonominin tarıma dayalı olduğu bir yerde yaşayanların ekip biçme dönemlerinde yoğun çalışırlar. Tarımsal faaliyetlerin azaldığı dönemlerde ise tarımla uğraşan nüfus için serbest bir zaman oluşur.

Sanayi ve hizmet sektöründe mesai saatleri, hafta sonu veya yıllık izin kavramları yıl boyunca değişmeden çalışma sürelerini ve serbest zamanları belirler.

Kültürel özellikler de ekonomik faaliyetlerden etkilenir. Temel geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olduğu yerlerde insanların beslenme alışkanlıklarında kendilerinin ürettiği ürünler yer alır.

Sanayi ve hizmet sektörünün ağırlıklı olduğu yerlerde ise restoran kültürü ve dondurulmuş gıdalar gibi çeşitlilikler görülür.

ETKİNLİK 2

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Tarım ve Hayvancılık Sektörünün Sosyal ve Kültürel Hayat Üzerindeki Etkileri

Ekonomik faaliyetin tarım ve hayvancılık olduğu yerlerde nüfusun büyük bir kısmı kırsal kesimde yaşar. Kırsal kesimde yaşayan insanların en önemli etkinlikleri:

- Toprağı sürme
- Tohum atma
- Fide dikme
- Hasat ve hayvanları otlatma

İnsanların sosyal ve kültürel hayatları da bu etkinliklere bağlı olarak şekillenir. Örneğin hava koşulları, tarımsal üretimlerini doğrudan etkilediği için insanların günlük konuşmalarında önemli yer tutar.

Tarımsal faaliyetlerin yapıldığı yerleşmelerde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel faaliyetlerden en önemlisi tarım festivalleridir. Üretilen ürünlerin tanıtımı ile de kırsal alanlarda yaşayan yerel halkın ekonomik ve sosyokültürel açıdan gelişimi sağlanmaktadır.

ETKİNLİK 3

Haydi oku.

BİLGİ NOTU**Turizm Sektörünün Sosyal ve Kültürel Hayata Etkileri**

Turizmin ağırlıklı olduğu yerleşim yerlerinde ekonomik açıdan yaşanan değişimlerin yanında sosyal, kültürel ve çevresel açıdan da değişimler yaşanmaktadır. Turizm; bu bölgelerde yaşayan insanların dünya görüşlerini, anlayışlarını, farklı ülkelerden gelen insanlarla ilgili düşüncelerini etkileyebilen **sosyal** ve **kültürel** bir olaydır.

Turizm, birbirinden farklı yapılara sahip toplumlar arasında ilişkiler kurulmasına; farklı bilgi, görgü, gelenek ve kültür düzeyleri arasında etkileşime yol açarak kültürel çeşitliliğin sağlanmasına katkıda bulunur. Turizmin etkin olduğu bölgelerde yaşayan insanların turizme yönelik bilgi ve becerilerinin değişmesi ve farklı dil öğrenmeleri, turizmden faydalanabilmek adına eğitim anlayışlarının da zenginleştiğinin bir göstergesidir.

ETKİNLİK 4

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Sanayi ve Hizmet Sektörünün Sosyal ve Kültürel Hayat Üzerindeki Etkileri

Ekonominin sanayi ve hizmet sektörüne dayalı olduğu şehirlerde, ekonomik etkinlikler şehir yaşamı ve şehir kültürünün oluşmasında belirleyici role sahiptir. Sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların önemli bir bölümünün eğitim düzeyi ve ortalama gelirleri yüksektir. Bu durum sosyokültürel faaliyetler içinde yer alan sanatsal veya sportif faaliyetlere olan talebi arttırır. Tiyatro, sinema, konser ve spor alanları kentin sosyokültürel mekanları olarak karşımıza çıkarken bu mekanlardan yararlanan insanlarda şehre özgü bir kültürel yaşam oluşur.

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki resmi incele.

Resimdeki yerde yapılamayacak olan faaliyeti işaretle.

Tarım

☐

Hayvancılık

☐

Turizm

☐

Ormanlık

☐

Madencilik

☐

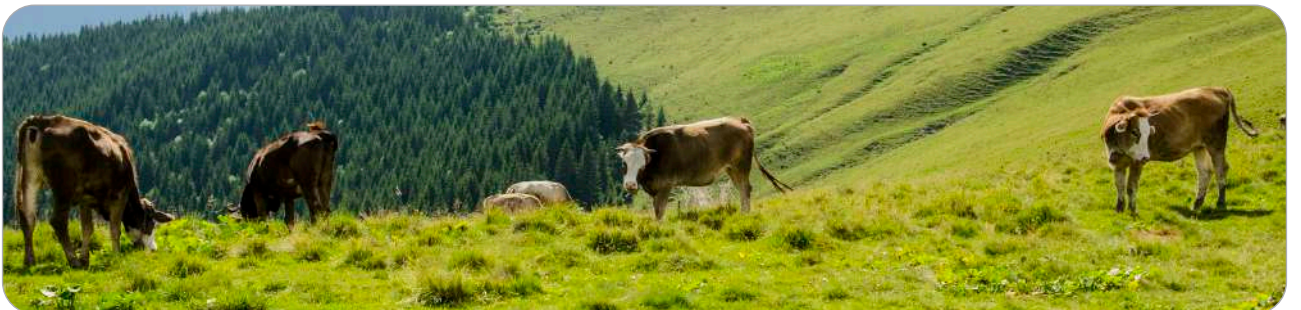
Turizm

☐

Tarım

☐

Hayvancılık

☐

Turizm

☐

Sanayi

☐

Hayvancılık

☐

Tarım

☐

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

- ▶ (....) Ekonominin tarıma dayalı olduğu bir yerde yaşayanlar ekim biçim dönemlerinde yoğun çalışırlar.
- ▶ (....) Ekonomik faaliyetin tarım ve hayvancılık olduğu yerlerde nüfusun büyük bir kısmı turistik yerlerde yaşar.
- ▶ (....) Kültürel özellikler de ekonomik faaliyetlerden etkilenir.
- ▶ (....) Temel geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olduğu yerlerde insanların beslenme alışkanlıklarında kendilerinin ürettiği ürünler yer almaz.
- ▶ (....) Sanayi ve hizmet sektörünün ağırlıklı olduğu yerlerde ise restoran kültürü ve dondurulmuş gıdalar gibi çeşitlilikler görülür.
- ▶ (....) Turizm şehrinde yaşayan insanlar farklı ülkelerden gelen insanlarla tanışır.
- ▶ (....) Turizm şehrinde yaşayan insanlar farklı kültürler öğrenebilir.
- ▶ (....) Sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların önemli bir bölümünün eğitim düzeyi ve ortalama gelirleri yüksektir.

ETKİNLİK 7

Aşağıdaki cümlelerde bulunan boşluklara uygun sözcükleri yaz.

yüksektir

ulaşım olanakları

az

toplumsal
hayat

sosyal yaşam

tiyatro

- Sanayi imkanlarının gelişmiş olduğu yerde olanakları gelişmiştir.
- İnsanın toplum içindeki yaşama biçimine sosyal yaşam ya da denilmektedir.
- Ekonominin gelişmiş olduğu yerlerde sinema, spor salonu gibi sosyal tesisler de çoğalmaktadır.
- Ekonominin geliştiği yerlerde gelen göç çok, giden göç olur.
- Ekonomik faaliyetler değiştiğinde değişebilir.
- Sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların önemli bir bölümünün eğitim düzeyi ve ortalama gelirleri tir.

ETKİNLİK 8

Aşağıdaki cümleleri oku. Doğru olan cümle için **Evet**, yanlış olan cümle için **Hayır** sözcüğünü daire içine al.

- Ekonomik faaliyetler toplumsal hayatı etkilemektedir.

Evet

Hayır

- Her ekonomik faaliyet turizmin gelişmesini sağlar.

Evet

Hayır

- Ekonomik faaliyetlerin yaygınlaştığı ve geliştiği yerlerde iş imkanından dolayı nüfus azalır.

Evet

Hayır

- Ekonomik faaliyetler kültürel faaliyetleri etkilemektedir.

Evet

Hayır

- Kültürel özellikler de ekonomik faaliyetlerden etkilenmez.

Evet

Hayır

- Turizm faaliyetlerinin olduğu yerlerde hediyelik eşya satımı çok olmaktadır.

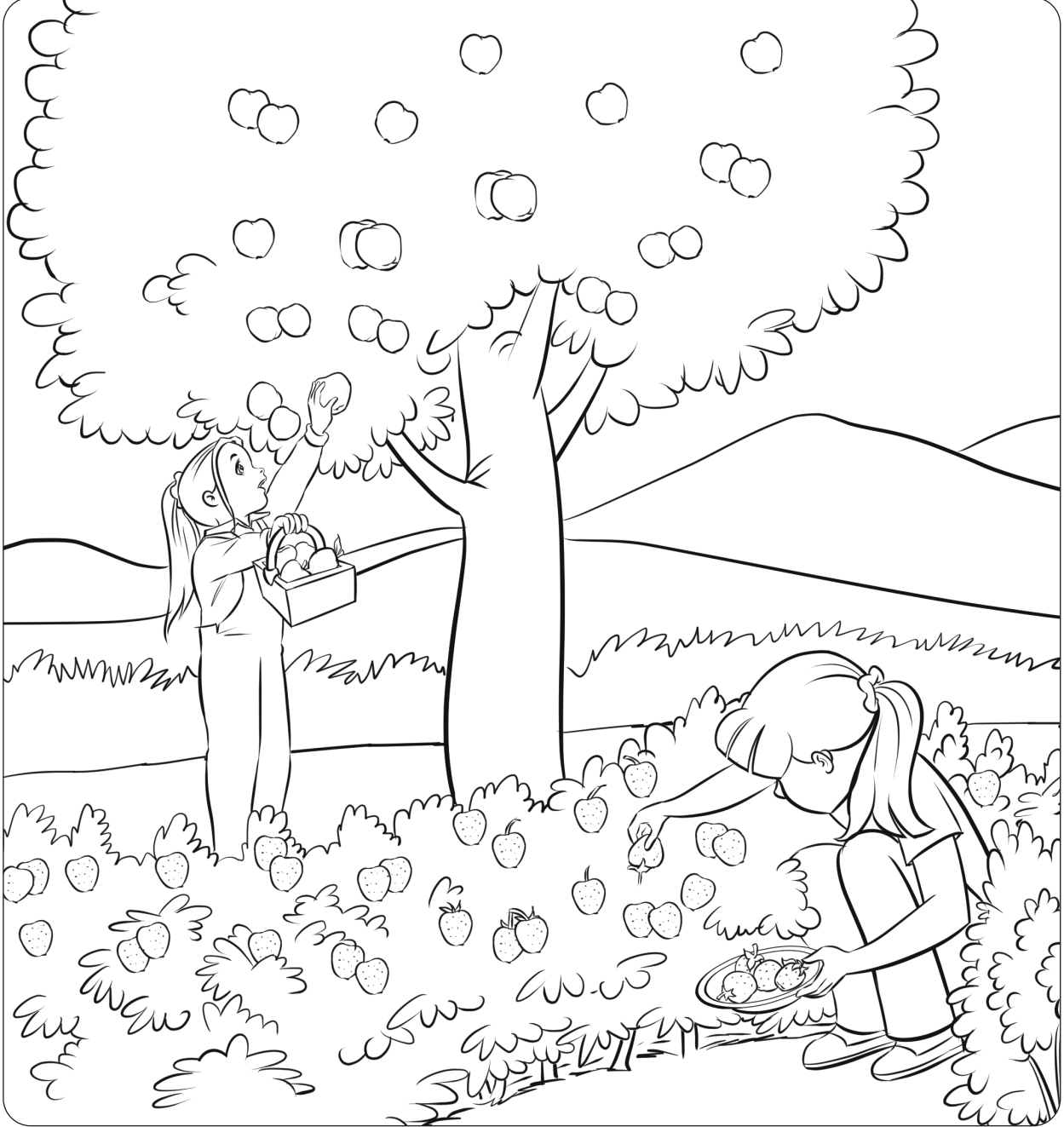
Evet

Hayır

ETKİNLİK 9

Aşağıdaki resim hangi ekonomik faaliyetle ilgilidir? Söyle.

Şimdi resmi boya.

ETKİNLİK 10

Kırsal kesimde yaşayan insanların yapabileceği etkinliklerden 4 tane yaz.

.....

.....

.....

.....

İnsanların ekonomik faaliyetleri hangi öğeler üzerinde etkilidir? Yaz.

- 1)
- 2)
- 3)

Ekonomik faaliyet ne demektir? Yaz.

.....

.....

KONU : Üretim, Dağıtım ve Tüketim

KAZANIM : Temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder.

ETKİNLİK 1

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Üretim Ağı

Ekonomik faaliyetler sonucunda yeni ürün elde edilmesine üretim denir. Üretilen ürünlere ise ekonomide mal denilmektedir. Üretime örnek olarak sütten yoğurt elde edilmesi, keresteden mobilya, şeker pancarından şeker yapılması, buğdaydan makarna, ekmek yapılması gösterilebilir.

Dağıtım Ağı

Üreticiler tarafından üretilen ürünlerin kullanılmak üzere üretildikleri yerlerden ihtiyacı olan insanlara gönderilerek satılmasına dağıtım denilmektedir. Üretilen ürünlere ihtiyacı olan insanlara da tüketici denilmektedir. Tarla ve bahçelerden toplanan sebze ve meyvenin pazar yerine getirilmesi dağıtıma örnektir.

Tüketim Ağı

Üreticiler tarafından üretilen malların insanlar tarafından alınıp kullanılmasına tüketim denir. Benzinliklerden alınan yakıtın arabalarda kullanılması, marketten aldığımız etin evde yemeklerde kullanılması tüketime örnektir.

ETKİNLİK 2

1) Üretim, tüketim ve dağıtım örnekler yaz.

	ÜRETİM	DAĞITIM	TÜKETİM
BUĞDAY			
ZEYTİN			
İNEK SÜTÜ			
DERİ			
SOĞAN			

2) Üretim ne demektir? Yaz.

.....

.....

3) Dağıtım ne demektir? Yaz.

.....

.....

4) Tüketim ne demektir? Yaz.

.....

.....

.....

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki soruları cevapla.

- I. Çiftlikteki hayvanlardan süt elde edilmesi
- II. Elde edilen sütlerin peynire dönüştürülmesi
- III. Peynirlerin marketlere ulaştırılması

1) Yukarıda verilen ekonomik faaliyetlerden hangileri dağıtım girmektedir?

- a) Yalnız III b) I ve II.
c) I ve III. d) I, II ve III.

2) Aşağıdakilerden hangisi dağıtım aşamasındaki duruma örnektir?

- a) Nohutun tarlaya ekilmesi b) Bebeğin beslenmesi
c) Arabanın fabrikada üretilmesi d) Sütün kamyonla markete taşınması

3) Ayşe'nin babası ilçelerinde süt fabrikası açmak istiyor. Fabrika kurulduğunda aşağıdaki hangi gelişme meydana gelir?

- a) Üretim artar.
b) Süt yetmez.
c) Süt daha çabuk bozulur.

4) Domatesin hasadından evlerimize gelene kadar geçtiği aşamalarda hangi meslek sahibi yer almaz?

- a) Çiftçi
b) Nakliyecisi
c) Fırıncı

5) Aşağıdakilerden hangisi üretim aşamasıdır?

a)

b)

c)

ETKİNLİK 6

Aşağıda verilen resimleri uygun sözcükle eşleştir.

Dağıtım

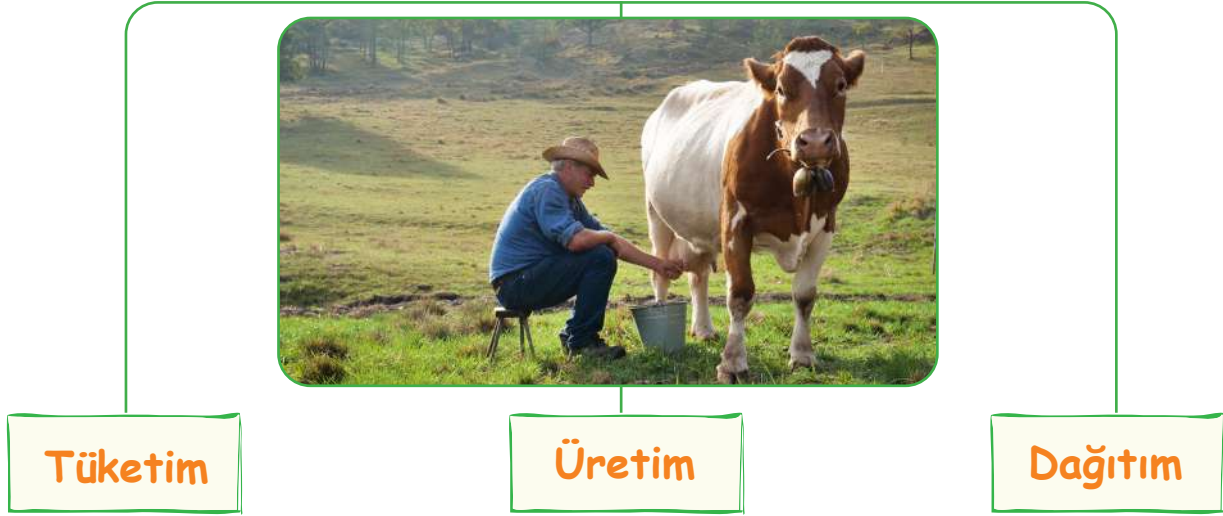
Üretim

Tüketim

ETKİNLİK 7

1) Resme bak. Resimle ilgili olan sözcüğü boya.

ETKİNLİK 8

Tarladan toplanıp manavda satılmaya hazır ürünlerimizi bul ve istediğin renge boya.

KONU : Üretim, Dağıtım ve Tüketim

KAZANIM : Kendine ait örnek bir bütçe oluşturur.

ETKİNLİK 1

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

Bütçemi planlamayı öğreniyorum.

BÜTÇE

- Paramızı nasıl kullanacağımızı planlamaktır.
- Bütçe hazırlarken temel ihtiyaçlarımızdan başlamamız gerekir. Temel ihtiyaçlarımızı zorunlu ihtiyaçlarımız olarak düşünebiliriz.

TEMEL
İHTİYAÇLARIMIZ

GİYİNME

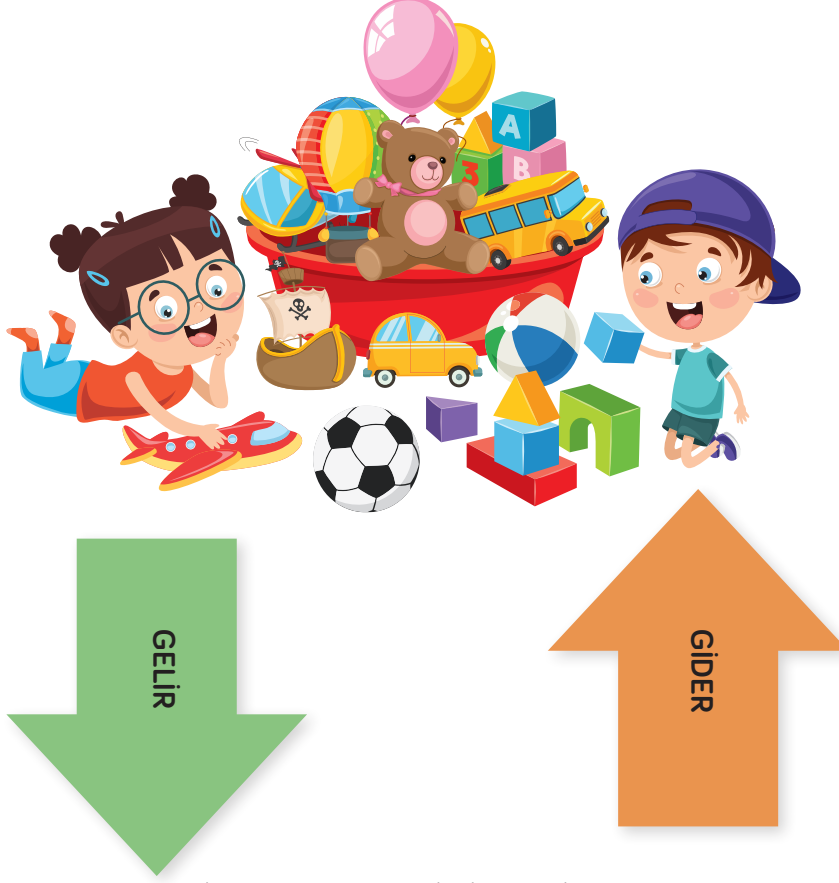
BESLENME

BARINMA

Bütçemizi planlarken öncelikle temel ihtiyaçlarımıza odaklanmalıyız. Geriye kalan paramızı diğer ihtiyaçlarımıza ayırabiliriz. Örneğin çok beğendiğimiz topu ya da oyuncak arabayı alabiliriz.

ETKİNLİK 2

Bütçe planlamamızı yapmazsak

hesabı yapmamış oluruz ve temel ihtiyaçlarımıza paramız kalmaz.

**İhtiyaçlarımızı alırken
uygun fiyatlı olanları
tercih etmeliyiz.**

ETKİNLİK 3

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

☆ Bütçemi planlamaya temel ihtiyaçlarımdan başlarım.

☆ Giyinme, barınma ve beslenme temel ihtiyaçlarımdır.

☆ Almam gereken ürünlerin en pahalısını seçerim.

☆ Gelirim giderden fazla olmalıdır.

☆ İhtiyacım dışında şeyler alırım.

☆ İhtiyaçlarım dışında param kalırsa istediğimi alırım.

☆ İlk olarak çok beğendiğim oyuncakı alırım.

ETKİNLİK 4

Öğretmeni Hira'ya ihtiyaç listesi verdi.

Hira'nın ihtiyaçları için kaç TL para gerekiyor? Hesapla ve yaz.

BANT 3 TL.

OKUL ÇANTASI 50 TL.

SİLGİ 3 TL.

KİTAP 15 TL.

CETVEL 5 TL.

MUKAVVA 4 TL.

TAHTA KALEMİ 7 TL.

PERGEL 5 TL.

FIRÇA 6 TL.

BOYA KALEMLERİ 15 TL.

RESİM DEFTERİ 12 TL.

SULU BOYA 15 TL.

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki soruları cevapla.

1) Paramızı nasıl harcayacağımızı planlamaya ne denir?

- a) Planlama
- b) Bütçe
- c) Gelir
- d) Gider

2) Temel ihtiyaçlarımız hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- a) Gezme - bakım yapma - planlama
- b) Barınma - eğlence - hobi
- c) Giyinme - barınma - beslenme
- d) Beslenme - oyuncak - giyinme

3) Aşağıdakilerden hangisi temel ihtiyaçlarımızdan değildir?

- a) Ayakkabı
- b) Ev
- c) Yemek
- d) Oyuncak araba

4) Bütçe ile ilgisi aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

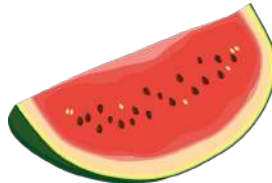
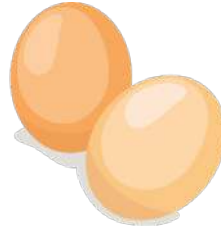
- a) Bütçe oluştururken ihtiyaçlarımızdan başlamalıyız.
- b) Bütçe planlarken gelir ve giderlerimizi dengelememiz gerekir.
- c) Bütçe istediğimizi almamız anlamına gelir.
- d) Bütçemiz dışında kalan parayı tasarruf etmeliyiz.

ETKİNLİK 6

Elif çilekli pasta yapmaya karar verdi. Elif'in çilekli pasta yapmak için marketten malzeme alması gerekiyor.

Elif'in marketten alması gereken malzemeleri işaretle.

ETKİNLİK 7

Aşağıda verilen soruları cevapla.

Bütçe nedir? Yaz.

.....

.....

Temel ihtiyaçlarımız nelerdir? Yaz.

.....

.....

Bütçemizi nasıl planlamalıyız? Yaz.

.....

.....

Bütçe planlamak neden önemlidir? Yaz.

.....

.....

ETKİNLİK 8

Aşağıda bütçe planlamasını yapan Ayşe'nin ihtiyaç listesindeki malzemeler yer almaktadır.

Malzemeleri bulmacanın içinden bul.

S	E	L	D	İ	V	E	N	A	B
P	A	N	T	O	L	O	N	S	E
Ç	Ş	K	A	Z	A	K	T	K	R
O	T	İ	Ç	A	N	T	A	I	E
R	O	K	K	S	T	A	R	A	K
A	K	E	L	B	İ	S	E	M	O
P	A	V	S	A	A	T	İ	L	K
Ç	A	A	Y	A	K	K	A	B	I

ELDİVEN

TARAK

SAAT

AYAKKABI

BERE

ÇORAP

KAZAK

ELBİSE

TOKA

PANTOLON

ASKI

ÇANTA

ETKİNLİK 9

Aile bireylerin ile birlikte bütçe planlaması yap.

[illegible]

KONU : Üretim, Dağıtım ve Tüketim

KAZANIM : Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır.

ETKİNLİK 1

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

KAYNAKLARIMI VERİMLİ KULLANIYORUM.

Kaynak nedir?

Yaşamamız için gerekli olan ürünlerin üretilmesinde kullanılan her şeye kaynak diyoruz. Çevremizde ihtiyaçlarımıza yönelik kaynaklar vardır.

Su

Elektrik

Madenler

Besinler

ETKİNLİK 2

Haydi oku.

Kaynaklarımızı korumalıyız. Kaynaklarımızın tükenebileceğini unutmamalıyız. Kaynaklarımızı bilinçli ve israf etmeden kullanmamız gerekir.

BİLGİ NOTU

Kaynakları ihtiyacımız olmadığı hâlde kullanmak israf demektir.

Gereksiz yanan lambaları kapatmalıyız.

Kaynaklarımızdan biri olan elektriği kullanırken gereksiz yere yanan lambaları, gereksiz yere çalışan bilgisayarı ya da televizyon gibi araç gereçleri kapatmalıyız.

Ellerimizi yıkarken suyu boşa akıtmamalıyız.

Kaynaklarımızdan bir diğeri olan suyu gereksiz yere kullanmamalıyız. Ellerimizi yıkarken ya da dişlerimizi fırçalarken suyumuzu boşa akıtmamalıyız. Bozuk muslukları tamir ettirmeliyiz, duş süresini mümkün oldukça kısa tutmalıyız.

ETKİNLİK 3

Haydi oku.

Kaynaklarımızı korumalıyız. Kaynaklarımızın tükenebileceğini unutmamalıyız. Kaynaklarımızı bilinçli ve israf etmeden kullanmamız gerekir.

BİLGİ NOTU

Petrol ve doğal gaz gibi madenlerimizin elbet bir gün tükeneceğini, bu nedenle dikkatli kullanmamız gerektiğini unutmayalım. Kaynaklarımızı bilinçli tüketerek tasarruf sağlayabilir ve onları daha uzun süre kullanabiliriz. Kaynaklarımızı tasarruflu kullanmak vatandaşlık görevimizdir.

ETKİNLİK 4

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yaz.

Boşa akan muslukları kapatırım.

İhtiyacım dışında kullandığım her şey israftır.

Kaynakları bol bol kullanırım.

Kaynakları dikkatli kullanmak sorumluluğumdur.

Kaynaklarımızı kullanırken tasarruf etmeliyim.

Dişlerimi fırçalarken musluktan akan suyu kapatırım.

Elektrik, su, madenler, besinler kaynaklarımızdan bazılarıdır.

ETKİNLİK 5

Resimlere bak. Kaynaklarımızın doğru kullanıldığı resimlerin altındaki yıldızları işaretle.

ETKİNLİK 6

Aşağıda verilen kaynaklarımızı nasıl tasarruflu kullanınız? Yaz.

ELEKTRİK

-
-
-

MADENLER

-
-
-

SU

-
-
-

BESİNLER

-
-
-

ETKİNLİK 7

Cümleleri uygun kutucuktaki ifadelerle eşleştirerek tamamla.

Gereksiz yanan
lambaları

fişini prizden
çekerim.

Dişlerimi
fırçalarken

söndürürüm.

Ütü yaptıktan
sonra

en kısa sürede
tamamlarım.

Banyomu

musluğu
kapatırım.

Oyun oynadıktan
sonra

bilgisayarımı
kapatırım.

ETKİNLİK 8

Aşağıda verilen kaynaklarımızı nasıl tasarruflu kullanırız? Yaz.

Kaynak nedir? Yaz.

.....

.....

Kaynaklarımıza 3 tane örnek yaz.

.....

.....

İsraf nedir? Yaz.

.....

.....

İsraf nasıl önlenir? Yaz.

.....

.....

KÜRESEL BAĞLANTILAR

KONU : Küresel Bağlantılar

KAZANIM : Yaşadığı yer ve çevresinin ülkemiz ile diğer ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerdeki rolünü araştırır.

ETKİNLİK 1

Haydi oku.

BİLGİ NOTU

İnsanların çok çeşitli ihtiyaçları vardır. Ülkeler insanların ihtiyaçlarını karşılamak için üretim yaparlar. Ülkeler kendi ülkelerinde üretilmeyen veya talebi karşılamayan ürünleri başka ülkelere alıp, kendi ürettiklerini de başka ülkelere satar. Buna ticaret denir.

Türkiye ihtiyaç duyduğu pirinç, kivi, kahve, ananas, kakao, Hindistan cevizi, muz, hurma, petrol, doğal gaz, elektronik ürünleri başka ülkelere alır. Buna ithal etmek denir.

Fındık, Antep fıstığı, kuru üzüm, zeytin, kuru incir, pamuk, tütün, kuru kayısı, haşhaş, buzdolabı, otomobil, çeşitli makineler ve tekstil ürünleri satar. Buna ihraç etmek denir.

Ulaşım olanakları gelişmiş yerlerde hem iç hem dış ticaret gelişmiştir. İstanbul, Ankara, İzmit, Bursa, Gaziantep gibi büyükşehirlerde ticaret gelişmiştir.

ETKİNLİK 2

TÜRKİYE'DE YETİŞTİRİLEN TARIM ÜRÜNLERİ

Bölgelere göre verilen tarım ürünlerini kutucuğuna yaz.

MARMARA
BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

KARADENİZ
BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

EGE BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

İÇ ANADOLU
BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

AKDENİZ BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

GÜNEYDOĞU
ANADOLU
BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

DOĞU ANADOLU
BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 3

TÜRKİYE’NİN BÖLGELERE GÖRE TURİZM MERKEZLERİ

Bölgelere göre verilen turizm merkezlerini kutucuğuna yaz.

MARMARA BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

KARADENİZ BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

EGE BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

AKDENİZ BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 4

Boşluklara uygun kelimeleri yaz.

- ▶ Rize’de yetiştirilen ülkemizin ihtiyacını tek başına karşılar.
- ▶ İç Anadolu Bölgesi ülkemizin ambarıdır.
- ▶ Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde üretiminin tamamına yakını yapılır.
- ▶ Karadeniz’de üretilen ve dış ülkelere ihraç edilen tatlı yapımında kullanılan önemli bir kuru yemidir.
- ▶ Turunçgiller en çok’de yetiştirilir.
- ▶ Akdeniz Bölgesi’nde üretimi en çok Adana’da yapılır ve tıp sektöründe kullanılır.
- ▶ Marmara Bölgesi’nde üretimi ile ülkemizin ihtiyacının önemli bir kısmı karşılanır.
- ▶ Doğu Anadolu Bölgesi’nin büyük bölümünde üretimi yapılır.
- ▶ Marmara ve Ege Bölgesi’nde üretimi ülkemizin ihtiyacının tamamına yakınına karşılar.
- ▶ İncir en çok Bölgesi’nde yetiştirilir.

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yaz.

- ▶ 1) Karadeniz bölgesindeki tarihi Sümela Manastırı Trabzon'dadır. ☐
- ▶ 2) Edirne Ege Bölgesi'nde yer alan tarihî eserlerin olduğu şehrimizdir. ☐
- ▶ 3) İzmir yaz turizminin önemli merkezlerindendir. ☐
- ▶ 4) İstanbul'da ulaşım gelişmemiştir. ☐
- ▶ 5) Türkiye'nin en yüksek dağı olan Ağrı Dağı, Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir. ☐
- ▶ 6) Uludağ, kış turizminin önemli merkezlerinden biridir. ☐
- ▶ 7) Türkiye fındık ihtiyacını dış ülkelere alarak karşılar. ☐
- ▶ 8) Van Gölü Akdeniz Bölgesi'ndedir. ☐
- ▶ 9) İç Anadolu Bölgesi'nde en çok çay yetiştirilir. ☐
- ▶ 10) Karadeniz Bölgesi'nde balıkçılık önemli bir geçim kaynağıdır. ☐
- ▶ 11) İzmit'te sanayi ve ulaşım gelişmiştir. ☐
- ▶ 12) Antep fıstığı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilir. ☐
- ▶ 13) Zonguldak kömür madeni açısından önemli bir merkezdir. ☐
- ▶ 14) Buzdolabı dış ülkelere ithal ettiğimiz önemli ürünlerden biridir. ☐
- ▶ 15) Ananas ülkemizde yetiştirilmediği için dış ülkelere ithal edilir. ☐

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki soruları cevapla.

- 1) Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz’de yetiştirilmez?
 - a) Çay
 - b) Fındık
 - c) Mısır
 - d) Pirinç
- 2) Doğu Anadolu Bölgesi’ndeki önemli turistik ve tarihî kent aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) Rize
 - b) Antalya
 - c) Çorum
 - d) Kars
- 3) Karadeniz Bölgesi’nde yetiştirilen ve ülkemizin ihtiyacının tamamını karşılayan ürün aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) Muz
 - b) Buğday
 - c) Çay
 - d) Mercimek
- 4) Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde yetiştirilen en önemli tahıl hangisidir?
 - a) Buğday
 - b) Nohut
 - c) Kırmızı mercimek
 - d) Patates
- 5) Akdeniz Bölgesi’ndeki önemli yaz turizmi merkezi hangisidir?
 - a) Bursa
 - b) Muş
 - c) İstanbul
 - d) Antalya
- 6) Marmara Bölgesi’nin ve Türkiye’nin en önemli sanayi ve ulaşım kenti hangisidir?
 - a) Antalya
 - b) İzmir
 - c) İstanbul
 - d) Muğla
- 7) Ege Bölgesi’nin önemli turizm şehri hangisidir?
 - a) Muğla
 - b) Diyarbakır
 - c) Muş
 - d) İzmit

- 8) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin dünyaca ünlü yemekleriyle meşhur gastronomi şehri hangisidir?
a) Gaziantep
b) Bayburt
c) Samsun
d) Adana
- 9) Gül yetiştiriciliği ile meşhur olan ilimiz hangisidir?
a) Sakarya
b) Isparta
c) Yozgat
d) Ankara
- 10) Çikolata yapımında da kullanılan dünyaca ünlü Karadeniz'de yetiştirilen kuru yemiş hangisidir?
a) Üzüm
b) Fındık
c) Çekirdek
d) Fıstık
- 11) Bir ülkenin ihtiyacından fazla üretimini diğer ülkelere satmasına ne denir?
a) Miras
b) İhracat
c) İthalat
d) Borsa
- 12) Ülkelerin üretimi yetmediğinde diğer ülkelerden ticaret yoluyla ürün almasına ne denir?
a) İhracat
b) Madencilik
c) İthalat
d) Bankacılık
- 13) Türkiye'nin ihracatta ön sıralarda olduğu tekstil ürünleri aşağıdaki ülkelerden hangisiyle yapılmaz?
a) Rusya
b) Fransa
c) İngiltere
d) Çin
- 14) Kültür turizminin en yaygın yapıldığı ilimiz hangisidir?
a) İstanbul
b) Bursa
c) Kayseri
d) Sivas

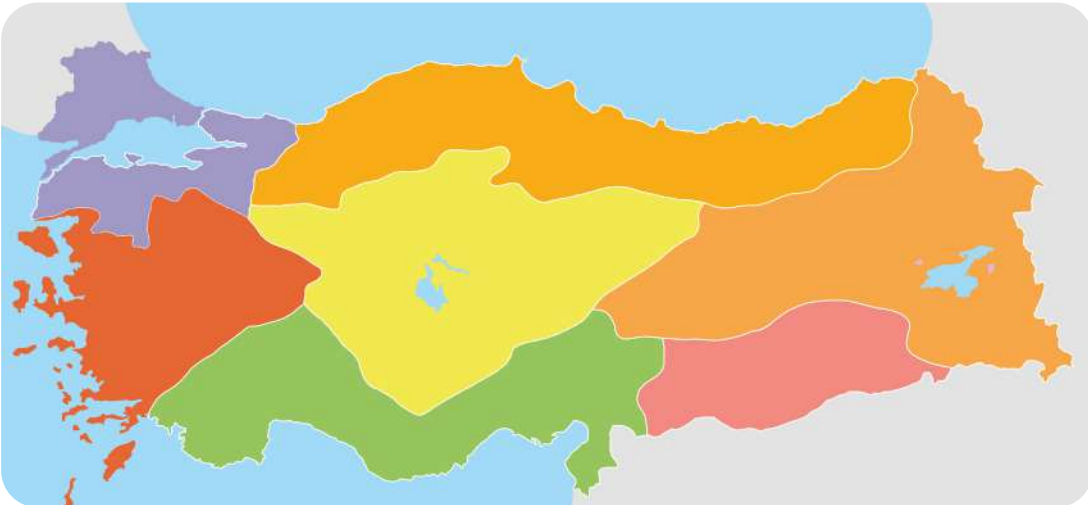

ETKİNLİK 7

Aşağıdaki soruları cevapla.

- ▶ Hangi bölgede yaşıyorsun?
.....
- ▶ Hangi şehirde yaşıyorsun?
.....
- ▶ Yaşadığın bölgede yetiştirilen tarım ürünleri nelerdir?
.....
- ▶ Yaşadığın bölgedeki en önemli sanayi şehirleri hangileridir?
.....
- ▶ Yaşadığın bölgedeki önemli turizm merkezleri nelerdir?
.....
- ▶ Yaşadığın bölgedeki kültür merkezleri nelerdir?
.....
- ▶ Yaşadığın bölgedeki en önemli endüstri alanları nelerdir?
.....
- ▶ Yaşadığın şehirde üretilen üç tane tarım ürünü yaz.
.....
- ▶ Yaşadığın şehirde/bölgede en çok ticareti yapılan üç ürünü yaz.
.....

Yaşadığın şehri ve bölgeyi aşağıdaki haritada işaretle.

ETKİNLİK 8

Aşağıdaki tarım ürünlerini incele. Yaşadığın bölgede yetiştirilenleri boy.

KONU : Küresel Bağlantılar

KAZANIM : Turizmin uluslararası ilişkilerdeki önemini açıklar.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

Turizm uluslararası ilişkileri geliştiren en önemli sektördür.

Turistlerin bıraktığı dövizler ekonomiyi olumlu etkiler.

Turizm, ülkeler için önemli bir ekonomik ve kültürel faaliyetidir.

Turizm, aynı zamanda önemli bir gelir kaynağıdır.

Turizm sayesinde farklı ülke ve kültürler tanınmış olur.

Turizm sayesinde kurulan dostluklar ülkeler arası ilişkileri güçlendirir.

Turizm turistik etkinliklerin yapıldığı yerdeki halkın günlük yaşamını canlandırır ve ticareti arttırır.

Turizm insanlar arasındaki kültürel bağların kurulmasını ve güçlenmesini sağlar.

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yaz.

- 1) dünyada barış huzurun sağlanmasına katkıda bulunur.
- 2) Turizm sayesinde ülkemize gelen turistler bırakırlar.
- 3) Ülkemizde bulunan dünyanın birçok yerinden gelen turistlerin ülkemizi tercih etme nedenidir.
- 4) Ortak miras öğeleri ne kadar çok tanıtılırsa o kadar çok gelir.
- 5) Bazı turistler ülkemizi tanıdıktan sonra çeşitli alanlarda yapmaktadır.
- 6) Turistlerin yaptıkları yatırımlar ülkemizin katkı sağlar.
- 7) Turizm sayesinde farklı tanınır.
- 8) Turizmin geliştiği ülkelere ekonomik sağlar.
- 9) Turizm gezilen yerdeki halkın canlandırır.
- 10) Turizm etkinliklerinin yapıldığı bölgenin faaliyetlerini olumlu etkiler.

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların kutucuğuna "D", yanlış olanların kutucuğuna "Y" yaz.

- ▶ 1) Turizm faaliyetleri sayesinde turistler farklı kültürler tanınırlar. ☐
- ▶ 2) Turistler sadece kendi ülkelerinde seyahat ederler. ☐
- ▶ 3) Turistler sadece farklı ülkelere gittiklerinde turizm olur. ☐
- ▶ 4) Turistler ülkelerin sadece eğlence sektörlerine katkı sağlarlar. ☐
- ▶ 5) Turistler gittikleri ülkelere yatırım yapamazlar. ☐
- ▶ 6) Turizm uluslararası barışın sağlanmasına katkı sağlar. ☐
- ▶ 7) Turizm sayesinde farklı kültürler tanınır. ☐
- ▶ 8) Turistler gittikleri ülkenin kültürel faaliyetlerine katkıda bulunurlar. ☐
- ▶ 9) Ortak miras öğeleri sadece ülkemiz için değerlidir. ☐
- ▶ 10) Ülkemizde sadece yaz turizmi gelişmiştir. ☐
- ▶ 11) Kültürel gezi yapan turistler döviz bırakmazlar. ☐
- ▶ 12) Farklı nedenlerle ülkemize gelen turistlere yardımcı olmalıyız. ☐
- ▶ 13) Turizmin en önemli etkilerinden biri ekonomik alandadır. ☐
- ▶ 14) Uzak ülkelere seyahat eden turistler daha çok döviz bırakırlar. ☐
- ▶ 15) Farklı kültür ve miras öğeleri turizmin gelişmesine katkı sağlar. ☐
- ▶ 16) Ortak miras öğelerine özenli davranıp onları korumalıyız. ☐

ETKİNLİK 4

Aşağıda verilen yerlerden ülkemizin turizmine katkıda bulunanları işaretle.

Antalya/Alanya

İzmir/Çeşme

Tekirdağ/Malkara

Muğla/Bodrum

Muğla/Fethiye

Aydın/Kuşadası

İstanbul Tarihi Yarımada

İzmir/Alaçatı

Manisa/Soma

Kahramanmaraş/Elbistan

Sakarya/Hendek

Kırklareli/Lüleburgaz

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki soruları cevapla.

- 1) Aşağıdaki illerden hangisi önemli turistik şehirlerimizdendir?
 - a) Burdur
 - b) Manisa
 - c) İstanbul
 - d) Yozgat
- 2) Hangisi turizmin faydalarından değildir?
 - a) Turizm sayesinde üretim artar.
 - b) Turizm farklı ülkeleri görmeyi sağlar.
 - c) Turizm farklı kültürler tanımayı sağlar.
 - d) Turizm ülkeler arasındaki ilişkileri güçlendirir.
- 3) Aşağıdaki illerimizden hangisinde daha çok kış turizmi gelişmiştir?
 - a) Bursa
 - b) İzmir
 - c) Antalya
 - d) Muğla
- 4) Aşağıdaki illerimizden hangisinde yaz turizmi gelişmiştir?
 - a) Muş
 - b) Antalya
 - c) Burdur
 - d) Bayburt
- 5) Ünlü Topkapı Sarayını gezmek isteyen bir turist aşağıdaki illerden hangisine gitmelidir?
 - a) Ankara
 - b) Mersin
 - c) Bolu
 - d) İstanbul
- 6) Tarihî Sümela Manastırı hangi ilimizdedir?
 - a) Çorum
 - b) Trabzon
 - c) Samsun
 - d) Kırşehir
- 7) Ürgüp'ü gezmek istediğimizde hangi ile gitmeliyiz?
 - a) Kayseri
 - b) Nevşehir
 - c) Düzcce
 - d) Diyarbakır
- 8) Turizmin kültürlere faydası aşağıdakilerden hangisidir?
 - a) Farklı iklimleri öğrenmemizi sağlar.
 - b) Farklı kültürler tanıyarak insanlar arası bağı güçlendirir.
 - c) Para harcamamızı sağlar.
 - d) Alışveriş yapmaya imkân sağlar.

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki soruları cevapla.

► Hangi ilde yaşıyorsun?

.....

► Yaşadığın bölgedeki turistik yerleri yaz.

.....
.....
.....
.....
.....

► Ülkemizin önemli turistik yerlerinden gittiklerini ve bulunduğu şehri yaz.

.....
.....
.....
.....
.....

► Turizmin olumlu etkilerinden 3 tanesini yaz.

1)
2)
3)

► Ülkemizde bulunan turistik yerlerden üç tane yaz.

1)
2)
3)

► Gitmek istediğin turistik yerleri yaz.

.....
.....
.....
.....
.....

KONU : Küresel Bağlantılar

KAZANIM : Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır.

ETKİNLİK 1

Aşağıdaki bilgileri ilgili iletişim aracı ile eşleştir.

Günümüzde insanlar arasında internet yoluyla hem görüntülü hem sesli iletişimi en hızlı sağladığı araçtır.

İnsanların sesli konuşmasını sağlayan ve fotoğraf video gibi paylaşımların yapıldığı araçtır.

İnsanların ülkelerinde ve dış dünyada neler olduğunu öğrendiği yazılı iletişim aracıdır.

İnsanları bilgilendirmek ve müzikle eğlendirmek amacıyla kullanılan iletişim aracıdır.

İnsanların hem izleyerek hem de dinleyerek birçok bilgiyi öğrendiği ve eğlendiği görüntülü iletişim aracıdır.

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki ulaşım araçlarını kullandıkları yollara göre sınıflandır.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

KARA YOLU:

HAVA YOLU:

DENİZ YOLU:

DEMİR YOLU:

ETKİNLİK 3

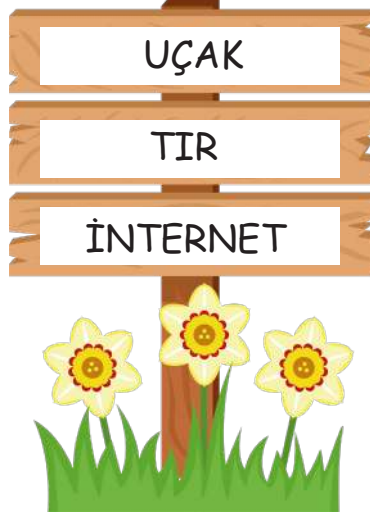
Aşağıda verilen ifadelerden günümüz ve geçmişe uygun olanları belirleyerek işaretleyin.

	Geçmiş	Günümüz
İngiltere'de yaşayan teyzemle internet üzerinden istediğim zaman görüntülü konuşabiliyorum.		
Atlara yüklediğimiz ürünleri uzak yerlere aylarca süren yolculuk sonrası ulaştırdık.		
Dedemin kardeşine yolladığı mektuba bir ay sonra cevap geldi.		
Trene verdiğimiz kargo paketinin alıcısına ulaşip ulaşmadığını bilmiyoruz.		
İnternet üzerinden aldığımız kazaklarımız bugün evimize geldi.		
ABD'de yaşayan akrabama yolladığım hediye birkaç gün içerisinde eline ulaştı.		
Evimde yaptığım takı ürünlerimi internet üzerinden satışını yapabiliyorum.		
Acil durum için gönderilen telgraf bir haftada teyzeme ulaştı.		
Babaannem torunlarını görüntülü konuşma yaparak her gün görebiliyor.		
Annem, Almanya'da yaşayan ailesini görmek için internetten görüntülü konuşma yapabiliyor.		
Mektup yazarak arkadaşlarımla görüşebiliyoruz.		
Ailece haberleri her gün aynı saatte radyodan dinliyoruz.		

ETKİNLİK 4

Aşağıda verilen kelimeleri bulmacada bul, işaretlenmeyen harfleri yan taraftaki kutucuklara yazarak anahtar sözcüğü bul.

R	A	D	Y	O	H
T	İ	U	O	R	E
E	N	G	T	A	L
L	T	E	O	Y	İ
E	E	M	B	A	K
V	R	İ	Ü	S	O
İ	N	U	S	İ	P
Z	E	Ç	L	G	T
Y	T	A	A	L	E
O	Ş	K	I	İ	R
N	T	I	R	B	M

Anahtar Kelime

--	--	--	--	--	--

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki soruları cevapla.

- 1) Aşağıdakilerden hangisi uluslararası ticarete kullanılan iletişim araçlarından değildir?
 - a) Telefon
 - b) İnternet
 - c) Uçak
 - d) Faks
- 2) Aşağıdaki ulaşım araçlarından hangisi en hızlıdır?
 - a) Uçak
 - b) Otomobil
 - c) Otobüs
 - d) Tır
- 3) Aşağıdakilerden hangisi uluslararası ticaretin gelişmesini sağlayan en önemli iletişim aracıdır?
 - a) Mektup
 - b) Telgraf
 - c) Telefon
 - d) İnternet
- 4) Aşağıdakilerden hangisi kara yolu ulaşım araçlarıdır?
 - a) Tır-Kamyon-Otomobil
 - b) Tren-Otobüs-Gemi
 - c) Uçak-Tren-Tır
 - d) Gemi-Uçak-Tır
- 5) Yurt dışından elektronik eşya satın alındığında alışveriş için hangi iletişim ve ulaşım aracını kullanılır?
 - a) Gemi-Mektup
 - b) Uçak-İnternet
 - c) Telgraf-Tır
 - d) Faks-Kamyon
- 6) Uluslararası ticarete en çok deniz yolunun tercih edilmesinin nedeni nedir?
 - a) Daha pahalı olması
 - b) Bir seferde daha fazla yük taşınabilmesi
 - c) Daha güvenli olması
 - d) Daha hızlı olması
- 7) Yurt dışına seyahat etmek istediğimizde en hızlı ulaşımı hangisi ile sağlarız?
 - a) Gemi
 - b) Tır
 - c) Otobüs
 - d) Uçak

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların kutucuğuna "D", yanlış olanların kutucuğuna "Y" yaz.

- ▶ 1) Gemi hem yük hem insan taşıyan deniz yolu ulaşım aracıdır. ☐
- ▶ 2) Kamyon hem yük hem de yolcu taşıyan kara yolu ulaşım aracıdır. ☐
- ▶ 3) Uçak en hızlı ulaşım aracıdır. ☐
- ▶ 4) İnternet üzerinden alışveriş yapabiliriz. ☐
- ▶ 5) Uluslararası ticaretin gelişmesinde internetin katkısı olmamıştır. ☐
- ▶ 6) Dış ülkelere seyahat ederken en hızlı ulaşım aracı olarak tır kullanılır. ☐
- ▶ 7) Trenle seyahat edildiğinde demir yolu kullanılır. ☐
- ▶ 8) Alışveriş yaparken firmalara mektup göndererek istediğimizi iletiriz. ☐
- ▶ 9) En çok kullanılan iletişim araçlarından olan telefon sadece sesli arama yapabilir. ☐
- ▶ 10) Mesaj yollamak istediğimizde sadece telgraf kullanabiliriz. ☐
- ▶ 11) Uluslararası ticarete en çok deniz yolu tercih edilir. ☐
- ▶ 12) Deniz yolu ulaşımında tren kullanılır. ☐
- ▶ 13) Helikopter karayolu ulaşım aracıdır. ☐
- ▶ 14) Şehirler arası yolculukta en çok yürüyüş tercih edilir.. ☐

KONU : Küresel Bağlantılar

KAZANIM : Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir.

ETKİNLİK 1

BİLGİ NOTU

Karagözüm haberin var mı? Ortak miraslardan Mısır Piramitleri Mısır'dadır.

Neden haberim olmasın Hacı cav cav? Asıl sen Tac Mahal'i biliyor musun? Ortak mirasmış o da.

Bursa'daki Cumalıkızık Köyü Unesco Dünya Miras Listesine girdi. Asıl senin ondan haberin var mı Karagöz?

Yok ne olacak? Kesin sen de şeyi bilmiyorsun. Eyfel Kulesi'ni. Onu da çok izliyorlar. Yani gidip görüyorlar turistler. Dur, adı da şeydi ülkenin, Franka. Yok Fransa!

Ooooo Karagöz'üm sen Dünya Ortak Miraslarını benden iyi mi biliyorsun yoksa? Ama sana soracağım yeri bilemezsin. Soruyorum bak dinle. Özgürlük Heykeli nerede?

Biliyordum yahu! vallahi de biliyordum, neydi? Büyük de bir yerdeydi. Hah, tamam Amerika'da. Peki Pamukkale Travertenleri nerede?

Ha ha ha Karagözüm, bunu bilmek çok kolay. Denizli'de. Sen çok gezerek mi öğrendin bunları yoksa duydun mu bir yerlerden?

Ne duymasın Hacı cav cav gittik işte. Haydi lafa tutma beni. Bugün Orhun Abideleri'ni izleyeceğim. Aman ne dedim, gideceğim. Hadi ben kaçtım.

ETKİNLİK 2

Aşağıda adı verilen şehirlerle bu şehirlerde bulunan ortak miras eserlerini eşleştir.

Cumalıkızık

Nemrut Dağı

Safranbolu Evleri

Efes Antik Kenti

Selimiye Camii ve Külliyesi

İshak Paşa Sarayı

Troya Antik Kenti

Pamukkale-Herapolis

Göreme Milli Parkı ve Kapadokya

Ani Arkeolojik Alanı

İZMİR

AĞRI

NEVŞEHİR

BURSA

ADİYAMAN

KARS

KARABÜK

ÇANAKKALE

EDİRNE

DENİZLİ

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki ortak miras eserlerinden ülkemizde bulunanların kutucuklarını maviye, ülkemizde bulunmayanları kırmızıya boya.

İSHAK PAŞA SARAYI

TAÇ MAHAL

PAMUKKALE TRAVERTENLERİ

ÖZGÜRLÜK HEYKELİ

CUMALIKIZIK

PİSA KULESİ

EFES ANTİK KENTİ

MISIR PİRAMİTLERİ

TROYA ANTİK KENTİ

EYFEL KULESİ

NEMRUT DAĞI

SAFRANBOLU EVLERİ

ETKİNLİK 4

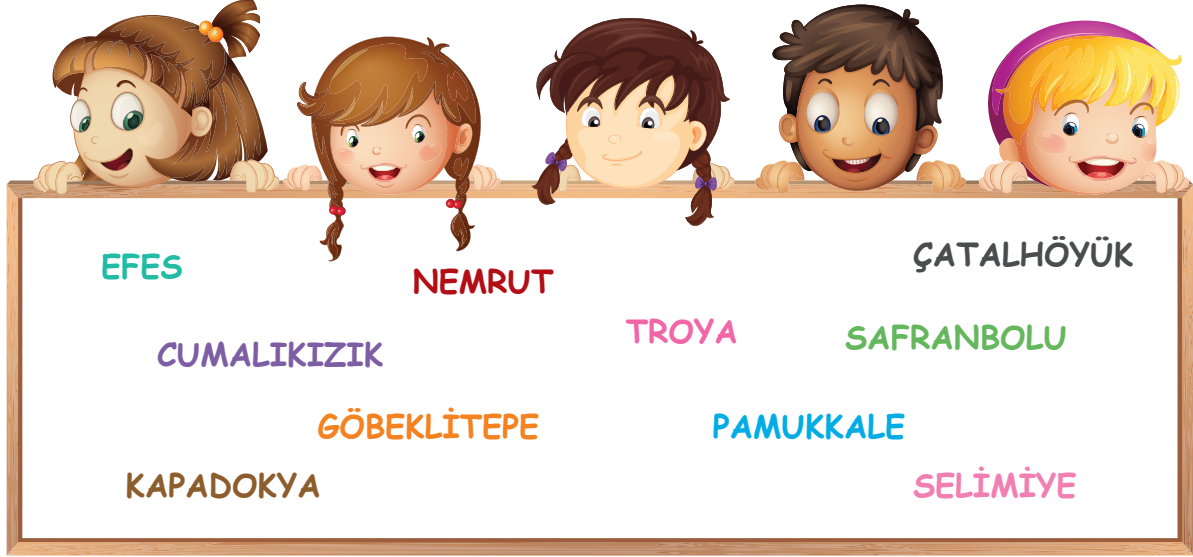
Aşağıdaki cümlelerde bulunan boşluklara uygun sözcükleri yaz.

- 1) geçmişten günümüze tüm insanların oluşturduğu maddi ve manevi değerlerdir.
- 2) Ortak miras boyunca farklı ulusların katkılarıyla oluşmuştur.
- 3) Mısır Piramitleri 'da bulunan eserlerdir.
- 4) Eyfel Kulesi 'da bulunur.
- 5) Ülkemizde bulunan Efes Antik Kenti 'de bulunan ortak miras eserlerindendir.
- 6) Ortak miras eserleri gelişmesine katkı sağlar.
- 7) Ortak miras eserlerini koruma görevi Bakanlığının sorumluluğundadır.
- 8) tüm dünyadaki ortak miras eserlerini belirlemek ve korumak amacıyla kurulmuştur.
- 9) Pisa Kulesi 'da bulunur.

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki bulmacada ortak miras eserlerinin isimlerini bul.

Ç	A	T	A	L	H	Ö	Y	Ü	K	E	R	T	Y	U	I	O	P	Ğ	S
L	K	J	H	G	F	T	R	O	Y	A	D	S	A	Z	G	Ş	İ	Ü	A
C	V	B	N	M	Ö	Ç	İ	Ş	L	K	J	H	G	F	Ö	D	S	A	F
E	R	T	C	U	M	A	L	I	K	I	Z	I	K	Y	B	U	I	O	R
P	Ğ	Ü	A	S	D	F	G	H	J	K	L	Ş	İ	Z	E	C	V	B	A
N	M	Ö	Ç	İ	Ş	L	K	J	H	G	F	S	D	S	K	A	S	D	N
K	A	P	A	D	O	K	Y	A	F	G	H	E	J	K	L	Ş	İ	E	B
R	T	Y	U	I	O	P	Ü	A	S	D	F	L	G	H	İ	J	K	L	O
Ş	İ	P	A	M	U	K	K	A	L	E	E	İ	R	Y	T	U	I	O	L
E	R	T	Y	U	I	O	P	Ü	A	S	D	M	F	H	E	G	K	L	U
Ş	İ	Z	C	V	N	E	M	R	U	T	N	İ	M	Ö	P	Ç	K	H	G
E	F	E	S	C	R	T	Y	U	I	O	P	Y	Ğ	Ü	E	İ	Ş	L	K
A	S	D	G	E	K	Y	J	H	G	K	L	E	Ş	İ	Ğ	P	U	V	C

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki soruları cevapla.

- 1) Eyfel Kulesi aşağıdaki ülkelerden hangisinde bulunur?
 - a) İtalya
 - b) Almanya
 - c) Fransa
 - d) İspanya
- 2) Adıyaman'da hangi ortak miras eserimiz bulunur?
 - a) Nemrut Dağı
 - b) Safranbolu Evleri
 - c) Ani Harabeleri
 - d) İshak Paşa Sarayı
- 3) Ortak miras eserleri ülkelerin hangi sektörüne katkıda bulunur?
 - a) Alışverişine
 - b) Turizmine
 - c) Doğal güzelliklerine
 - d) Yollarına
- 4) Şehrimizde bulunan ortak miras eserlerine hangi tutumda olmalıyız?
 - a) İlgilenmemeliyiz.
 - b) Gezmek isteyenlere eseri kötülemeliyiz.
 - c) Eseri korumalı ve zarar vermemeliyiz.
 - d) Eser hakkında hikâyeler uydurmaliyiz.
- 5) Bir eserin ortak miras sayılması için aşağıdaki özelliklerden hangisi olmalıdır?
 - a) Pahalı malzemelerden oluşmalıdır.
 - b) İnsanın ortak değeri sayılmalıdır.
 - c) Bulunduğu şehrin büyük olması gerekir.
 - d) Bulunduğu şehrin dışında olmalıdır.
- 6) Pamukkale Travertenleri hangi şehrimizde yer alır?
 - a) Burdur
 - b) Isparta
 - c) Kastamonu
 - d) Denizli
- 7) Göbeklitepe hangi şehrimizdedir?
 - a) Şanlıurfa
 - b) Mardin
 - c) Kayseri
 - d) Nevşehir
- 8) Kapadokya hangi şehrimizde bulunur?
 - a) Trabzon
 - b) Ankara
 - c) Kırşehir
 - d) Nevşehir

